



Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Sammanfattning

I betänkandet behandlas budgetpropositionen (prop. 2011/12:1) i fråga om utgiftsområde 1 Rikets styrelse, redogörelsen Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2010 (redog. 2010/11:RS2) och 39 motionsyrkanden med anknytning till utgiftsområdet.

I betänkandet behandlas även regeringens förslag till lagar om ändring i budgetlagen (2011:203) och i radio- och tv-lagen (2010:696) samt riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2012.

Utrikesutskottet har yttrat sig över propositionen och motioner i de delar som rör utrikesförvaltningen.

Konstitutionsutskottet föreslår att anslagen inom utgiftsområdet ska uppgå till sammanlagt 11 808 950 000 kr. Utskottet tillstyrker de yrkanden i övrigt som regeringen, riksdagsstyrelsen och Riksdagens ombudsmän (JO) lagt fram, inklusive regeringens och riksdagsstyrelsens lagförslag. Utskottet föreslår vidare att riksdagen lägger Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2010 till handlingarna. Företrädarna för Miljöpartiet de gröna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet förklarar i var sitt särskilt yttrande att de inte deltar i beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse eftersom dessa partiers förslag till ramar för utgiftsområdena inte tillstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg.

Utskottet föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om behovet av att säkerställa att länsstyrelserna tillförs avsedda medel under 2012 för fortsatta insatser för en god och kvalitativ djurskyddskontroll på 2011 års nivå i enlighet med regeringens i budgetpropositionen uttalade avsikt. Vidare föreslår utskottet att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen ska genomföra en översyn av den nuvarande överenskommelsen som träffats mellan regeringen och riksmarskalksämberet om redovisningen av hovstatens verksamhet.

I betänkandet finns tre reservationer (M, MP, FP, C, V, KD) och sju särskilda yttranden (MP, SD, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	7
Redogörelse för ärendet	11
Ärendet och dess beredning	11
Propositionens huvudsakliga innehåll	12
Utskottets överväganden	14
Kungliga hov- och slotsstaten	14
Propositionen	15
Motionerna	16
Gällande rätt m.m.	17
Information från Regeringskansliet och kungliga hovstaterna	20
Tidigare behandling	20
Utskottets ställningstagande	20
Riksdagens ledamöter och partier m.m.	21
Propositionen	21
Motionen	22
Tidigare behandling	22
Utskottets ställningstagande	23
Riksdagens förvaltningsanslag	23
Propositionen	24
Utskottets ställningstagande	26
Riksdagens fastighetsanslag	26
Propositionen	27
Utskottets ställningstagande	28
Riksdagens ombudsmän (JO)	29
Propositionen	29
Motionerna	31
Utredningar	31
Utskottets ställningstagande	31
En ny nationell tillsynsorganisation	32
Motionen	32
Tidigare uttalande från konstitutionsutskottet	32
Utskottets ställningstagande	33
Sametinget	33
Propositionen	34
Motionerna	35
Utskottets ställningstagande	36
Regeringskansliet m.m.	36
Propositionen	36
Motionerna	37
Yttrande från utrikesutskottet	39
Tidigare behandling	41
Övrigt	41
Utskottets ställningstagande	41
Länsstyrelserna	42
Propositionen	42

Utskottets ställningstagande	46
Länsstyrelserna m.m.	46
Propositionen m.m.	46
Motionerna	48
Information från Regeringskansliet	49
Utskottets ställningstagande	49
Demokratipolitik	50
Propositionen	50
Riksdagens tillkännagivande om vissa vallagsfrågor m.m.	54
Utskottets ställningstagande	55
Allmänna val och demokrati	55
Propositionen	55
Utskottets ställningstagande	56
Justitiekanslern	57
Propositionen	57
Motionen	58
Utskottets ställningstagande	58
Datainspektionen	59
Propositionen	59
Motionen	61
Utskottets ställningstagande	61
Svensk författningssamling	61
Propositionen	61
Utskottets ställningstagande	61
Valmyndigheten	61
Propositionen	62
Utskottets ställningstagande	63
Stöd till politiska partier	64
Propositionen	64
Gällande ordning m.m.	65
Motionerna	65
Utredningar m.m.	67
Europarådets organ mot korruption	69
Tidigare behandling	70
Utskottets ställningstagande	71
Nationella minoriteter	71
Propositionen	72
Utskottets ställningstagande	76
Åtgärder för nationella minoriteter	77
Propositionen	77
Motionen	77
Utskottets ställningstagande	78
Åtgärder för den nationella minoriteten romer	78
Propositionen	78
Motionen	78
Utskottets ställningstagande	78
Medier	79
Propositionen	79
Motionen	83

Utskottets ställningstagande	83
Presstödsnämnden	84
Propositionen	84
Utskottets ställningstagande	84
Presstöd	85
Propositionen	85
Motionerna	86
Utskottets ställningstagande	86
Myndigheten för radio och tv	87
Propositionen	87
Utskottets ställningstagande	88
Ändring i radio- och tv-lagen	88
Propositionen	88
Motionen	89
Utskottets ställningstagande	89
Ändring i budgetlagen	89
Propositionen	89
Utskottets ställningstagande	89
Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	90
Propositionen	90
Motionen	91
Tidigare behandling	91
Utskottets ställningstagande	92
Riksdagsförvaltningens årsredovisning	92
Redogörelsen	92
Utskottets ställningstagande	93
Frågor om statsrådets ekonomiska villkor	93
Motionerna	93
Gällande ordning	94
Utredning	95
Tidigare behandling	95
Utskottets ställningstagande	96
Reservationer	98
1. Insyn i kungliga hovstaten, punkt 2 (M, FP, C, KD)	98
2. En MR-avdelning under JO, punkt 3 (V)	98
3. Offentlig redovisning av bidrag till politiska partier, punkt 10 (MP, V)	100
Särskilda yttranden	102
1. Anslag m.m. 2012 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (MP)	102
2. Anslag m.m. 2012 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (SD)	103
3. Anslag m.m. 2012 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (V)	105
4. Utrikesförvaltningens organisation, punkt 5 (V)	107
5. Tillkännagivande om förstärkta resurser för djurskyddskontroller, punkt 6 (MP)	107
6. Tillkännagivande om förstärkta resurser för djurskyddskontroller, punkt 6 (SD)	108
7. Tillkännagivande om förstärkta resurser för djurskyddskontroller, punkt 6 (V)	108

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag	109
Proposition 2011/12:1	109
Redogörelse 2010/11:RS2	110
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	110

Bilaga 2

Regeringens och riksdagsstyrelsens lagförslag	116
-----------------------------------------------------	-----

Bilaga 3

Utskottets anslagsförslag	119
---------------------------------	-----

Bilaga 4

Utrikesutskottets yttrande	120
----------------------------------	-----

Tabeller

Budgetpropositionens och oppositionspartiernas förslag till anslag för 2012 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse	13
Investeringsplan för 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	26
Investeringsplan för 2:3 Riksdagens fastighetsanslag	28
Utskottets förslag till anslag för 2012 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse	119

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag m.m. 2012 inom utgiftsområde 1

a) *Finansiering av demokratiforskning*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 6:1 Allmänna val och demokrati besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr 2013–2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 1 punkt 2.

b) *Finansiering av stöd till politiska partier*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 6:6 Stöd till politiska partier besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 171 200 000 kr 2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 1 punkt 3.

c) *Ändringar i lagen om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen*

Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag i bilaga 2 till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 1 punkt 5.

d) *Ändring i radio- och tv-lagen*

Riksdagen antar regeringens förslag i bilaga 2 till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696). Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 1 punkt 1 och avslår motion 2011/12:K384 av Peter Eriksson m.fl. (MP) yrkande 1.

e) *Investeringsplaner för Riksdagsförvaltningen*

Riksdagen godkänner förslagen till investeringsplaner för ramanslagen 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag och 2:3 Riksdagens fastighetsanslag för 2012–2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 1 punkterna 6 och 7.

f) *Låneram för Riksdagsförvaltningen*

Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i verksamheten intill ett belopp av 100 000 000 kr och för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 420 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 1 punkterna 8 och 9.

g) *Anslagskredit för riksdagens fastighetsanslag*

Riksdagen beslutar att det för ramanslaget 2:3 Riksdagens fastighetsanslag för 2012 ska finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 1 punkt 10.

h) *Anslagsfinansiering av Justitieombudsmännens anläggningstillgångar*

Riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO), för 2012 får finansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet med anslag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 1 punkt 12.

i) *Fördelning av anslagen inom utgiftsområde 1*

Riksdagen anvisar anslagen för 2012 inom utgiftsområdet i enlighet med specifikationen i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 1 punkterna 4, 11 och 13 samt avslår motionerna

2011/12:K313 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 1,

2011/12:K384 av Peter Eriksson m.fl. (MP) yrkande 4 och

2011/12:K394 av Jonas Åkerlund och Thoralf Alfsson (båda SD).

2. **Insyn i kungliga hovstaten**

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen ska genomföra en översyn av den nuvarande överenskommelsen som träffats mellan regeringen och riksmarskalksämberet om redovisningen av hovstatens verksamhet. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:K231 av Eva Sonidsson och Christina Karlsson (båda S) och

2011/12:K328 av Sven-Erik Österberg m.fl. (S) samt

bifaller delvis motion

2011/12:K314 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 1 (M, FP, C, KD)

3. **En MR-avdelning under JO**

Riksdagen avslår motion

2011/12:K317 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V).

Reservation 2 (V)

4. **Regeringskansliets organisation**

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:C369 av Fredrik Lundh Sammeli (S) yrkande 4 och

2011/12:Fö228 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 17.

5. **Utrikesförvaltningens organisation**

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:K209 av Roger Haddad (FP),
2011/12:K245 av Robert Halef (KD),
2011/12:K250 av Anders Hansson (M),
2011/12:K282 av Annelie Enochson (KD),
2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 99 och
2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 16.

6. Tillkännagivande om förstärkta resurser för djurskydds-kontroller

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om behovet av att säkerställa att länsstyrelserna tillförs avsedda medel under 2012 för fortsatta insatser för en god och kvalitativ djurskyddskontroll på 2011 års nivå i enlighet med regeringens i budgetpropositionen uttalade avsikt.

7. Förstärkta resurser för djurskyddskontroller

Riksdagen avslår motionerna
2011/12:K264 av Krister Örnfjäder (S) och
2011/12:MJ376 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 12.

8. Kvinno- och mansjourer

Riksdagen avslår motion
2011/12:K384 av Peter Eriksson m.fl. (MP) yrkande 3.

9. Översyn av nivån på partistödet

Riksdagen avslår motion
2011/12:K327 av Sven-Erik Österberg m.fl. (S).

10. Offentlig redovisning av bidrag till politiska partier

Riksdagen avslår motionerna
2011/12:K261 av Peter Eriksson m.fl. (MP) yrkandena 1–6,
2011/12:K312 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V),
2011/12:K332 av Allan Widman m.fl. (FP),
2011/12:K341 av Ibrahim Baylan (S) och
2011/12:K349 av Börje Vestlund (S).

Reservation 3 (MP, V)

11. Skydd till den judiska minoriteten

Riksdagen avslår motion
2011/12:Kr269 av Annelie Enochson och Roland Utbult (båda KD) yrkande 5.

12. Utredning om en ny mediepolitik

Riksdagen avslår motion
2011/12:K384 av Peter Eriksson m.fl. (MP) yrkande 2.

13. Översyn av presstödet m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:K268 av Leif Pettersson (S),

2011/12:K269 av Kerstin Lundgren (C),

2011/12:K326 av Isak From och Katarina Köhler (båda S) och

2011/12:K379 av Hans Wallmark och Mats Johansson (båda M).

14. Ändring i budgetlagen

Riksdagen antar regeringens förslag i bilaga 2 till lag om ändring i budgetlagen (2011:203). Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 15 punkt 1.

15. Nedläggning av Sieps

Riksdagen avslår motion

2011/12:K313 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 2.

16. Inkomstgaranti för f.d. statsråd

Riksdagen avslår motion

2011/12:K278 av Adnan Dibrani och Mattias Jonsson (båda S).

17. Föräldradedighet för statsråd

Riksdagen avslår motion

2011/12:K235 av Marta Obminska (M).

18. Riksdagsförvaltningens årsredovisning

Riksdagen lägger redogörelse 2010/11:RS2 till handlingarna.

Stockholm den 22 november 2011

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Sven-Erik Österberg (S), Andreas Norlén (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Lars Elinderson (M), Billy Gustafsson (S), Karl Sigfrid (M), Phia Andersson (S), Karin Granbom Ellison (FP), Hans Hoff (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Kajsa Lunderquist (M), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD) och Mia Sydow Mölleby (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för 2012 lämnar regeringen, riksdagsstyrelsen och Riksdagens justitieombudsmän förslag om anslag under utgiftsområde 1 Rikets styrelse för budgetåret 2012.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för ramanslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* respektive 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag och åtaganden som medför behov av framtida anslag under 2013 respektive 2013–2015. Regeringen föreslår att riksdagen antar dess förslag till lagar om ändring i budgetlagen (2011:203) och i radio- och tv-lagen (2010:696).

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Vidare föreslår riksdagsstyrelsen att riksdagen godkänner de föreslagna investeringsplanerna för ramanslagen 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* och 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* för perioden 2012–2015 samt bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för dels investeringar som används i riksdagens verksamhet, dels investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar. Riksdagsstyrelsen föreslår också att riksdagen beslutar om en anslagskredit på 5 % för ramanslag 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag*.

Riksdagens ombudsmän (JO) föreslår att riksdagen beslutar att JO för 2012 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Regeringens, riksdagsstyrelsens och JO:s förslag till riksdagsbeslut återges i *bilaga 1*. Regeringens och riksdagsstyrelsens lagförslag återges i *bilaga 2*.

I betänkandet behandlar utskottet också dels Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2010 (redog. 2010/11:RS2), dels 39 motionsyrkanden som väckts under den allmänna motionstiden 2011. Även dessa förslag återges i *bilaga 1*.

Den 25 oktober 2011 lämnade riksdagsdirektören Kathrin Flossing och andra företrädare för Riksdagsförvaltningen information om Riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2010 och om budgetförslaget för 2012 m.m.

Den 10 november 2011 lämnade företrädare för Regeringskansliet och de kungliga hovstaterna information om anslagen 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* och 5:1 *Länssstyrelserna m.m.*

Konstitutionsutskottet har berett utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över förslagen i propositionen och motionerna i de delar som berör utrikesförvaltningen. Utrikesutskottets yttrande återges i *bilaga 4*.

Riksdagen kommer den 23 november 2011 att behandla finansutskottets betänkande 2011/12:FiU1, där propositionens förslag till utgiftsram för bl.a. utgiftsområde 1 behandlas. Summan av de utgifter som hör till utgiftsområdet får högst uppgå till det belopp som riksdagen kommer att besluta. I betänkandet tillstyrker finansutskottet propositionens förslag (i denna del), vilket innebär att utgifterna för utgiftsområdet högst får uppgå till sammanlagt 11 808 950 000 kr.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen, riksdagsstyrelsen och JO föreslår i budgetpropositionen att riksdagen för budgetåret 2012 anvisar anslagen – som samtliga är ramanslag – inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse i enlighet med den uppställning som redovisas i propositionen (se nästa sida).

Av uppställningen framgår att anslagsbeloppen för utgiftsområdet år 2012 uppgår till sammanlagt 11 808 950 000 kr. Miljöpartiet de gröna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet föreslår i motioner ändringar av vissa av anslagen inom utgiftsområdet.

Budgetpropositionens och oppositionspartiernas förslag till anslag för 2012 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	MP	SD	V
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	123 501			-12 350
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	815 269			-62 000
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	678 582			
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	90 000			
2:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	79 815			+65 000
3:1 Sametinget	34 693	+7 000	+5 000	
4:1 Regeringskansliet m.m.	6 612 238	-300 000	-300 000	-300 000
5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 357 432	+125 000	+60 000	
6:1 Allmänna val och demokrati	35 340			
6:2 Justitiekanslern	34 488	-1 000		
6:3 Datainspektionen	37 393	-37 393		
6:4 Svensk författningssamling	1 200			
6:5 Valmyndigheten	18 246			
6:6 Stöd till politiska partier	171 200		-17 000	
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	89 917			
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	11 500		-11 500	
8:1 Presstödsnämnden	6 543			
8:2 Presstödet	567 119			
8:3 Myndigheten för radio och tv	25 432			
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	19 042			-19 042
99:1 En ny nationell tillsynsorganisation	nytt anslag	+10 000		
Summa	11 808 950	-196 393	-263 500	-328 392

Not: Oppositionspartiernas förslag anges som avvikelser från propositionen.

Utskottets överväganden

Kungliga hov- och slottsstaten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 123 501 000 kr till anslag 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* för 2012 samt avstyrker ett motionsyrkande om lägre anslagsbelopp. Utskottet föreslår även att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen ska genomföra en översyn av den nuvarande överenskommelsen som träffats mellan regeringen och riksmarskalksämbetet om redovisningen av hovstatens verksamhet. Därmed tillstyrks två motionsyrkanden och tillstyrks delvis ett motionsyrkande om ökad insyn i hovstatens verksamhet.

Jämför reservation 1 (M, FP, C, KD) och särskilt yttrande 3 (V).

Anslaget används för att täcka kostnaderna för statschefens officiella funktioner inklusive kostnaderna för den kungliga familjen. Anslaget används även för att täcka driftskostnader för de kungliga slotten utom rent fastighetsunderhåll som finansieras av Statens fastighetsverk. Kungliga hovstaterna är den officiella beteckningen på den organisation (i dagligt tal kallad hovet) som har till uppgift att bistå statschefen och det kungliga huset i deras officiella plikter. Riksmarskalken leder hovstaterna och är inför kungen ansvarig för hela organisationens verksamhet. I budgetsammanhang delas de kungliga hovstaterna in i kungliga hovstaten och kungliga slottsstaten.

Hovstaten består av riksmarskalksämbetet, hovmarskalksämbetet, H.M. Drottningens hovstat, H.K.H. Kronprinsessans hovstat, H.K.H. Hertiginnan av Hallands hovstat samt H.M. Konungens hovstall. Från denna del av anslaget betalas kostnader för representation och statsbesök, resor, transporter och personal m.m. samt levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefens funktion och normala levnadsomkostnader för kungen och hans familj som inte är av rent privat karaktär.

Slottsstaten består av husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket och ståthållarämbetet med slottsförvaltningar. Från denna del av anslaget betalas bl.a. driftskostnader för de kungliga slotten.

Propositionen

Verksamheten

Kungliga hov- och slottsstaten ska enligt den överenskommelse som träffades med regeringen 1996 årligen lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Tyngdpunkten ska läggas på hur tilldelade medel har använts när det gäller ståthållarämbetet och husgerådskammaren (slottsstaten). Regeringen och riksmarskalksämberet enades 2005 om att komplettera överenskommelsen från 1996 när det gäller insyn i den verksamhet som bedrivs inom ramen för anslaget till kungliga hovstaten (prop. 2005/06:1 utg.omr. 1 avsnitt 6.4.1). Överenskommelsen innebär bl.a. att den verksamhet som bedrivs inom ramen för anslaget till hovstaten ska redovisas utförligare i verksamhetsberättelsen.

Kungliga hov- och slottsstaterna hade under 2010 sammanlagt 230 tillsvidareanställda medarbetare, motsvarande 216 heltidstjänster (en ökning med drygt 6 % jämfört med 2009). Därutöver anlätades under 2010 ca 700 personer för tillfälliga uppdrag, bl.a. i samband med representations- och galamiddagar, vars insatser motsvarar ca 70 heltidsanställningar på årsbasis. En översyn av personalförsörjningen som gjorts visar att nära 30 % av de anställda uppnår pensionsålder under åren 2009–2013 varför rekryteringsfrågorna står i fokus. Enligt propositionen ger verksamhetsberättelsen för 2010 en bra överblick över de aktiviteter och åtgärder som har vidtagits för anslagsmedlen. I propositionen återges delar av verksamhetsberättelsens innehåll.

Vad avser hovstaten framgår att verksamheten under 2010 i första hand präglades av kronprinsessparets bröllop och Bernadottejubileet samt att inga statsbesök mottogs med anledning av bröllopet och årets riksdagsval. Även inom slottsstaten har aktiviteten präglats av bröllopet, bl.a. har omfattande arbetsinsatser såsom säkerhetshöjande åtgärder utförts i och omkring Haga slott.

Anslagssparandet uppgick under 2010 till –403 000 kr. För budgetåren 2009 och 2008 uppgick det till 16 041 respektive 911 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Den verksamhet som kungliga hovstaten bedriver omfattas inte av Riksrevisionens granskning enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Riksrevisionen har granskat kungliga slottsstatens årsredovisning för räkenskapsåret 2010. Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

Regeringen föreslår att anslag 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* för 2012 ska uppgå till 123 501 000 kr. Förslaget innebär en ökning med 1 318 000 kr vilket motsvarar uppräknigen av anslaget till följd av pris- och löneomräkning.

Motionerna

Anslaget

Lars Ohly m.fl. (V) föreslår i motion 2011/12:K313 att anslaget minskas med 12 350 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkande 1 i denna del). Motionärerna framhåller att Sverige bör vara republik och att kungliga hov- och slottsstaten ska avvecklas i samband med monarkins avskaffande. I motionen anges dock att ett beslut om nytt statskick inte är aktuellt i denna budget, varför motionärerna nöjer sig med att kräva ett högst rimligt sparbeting av hovstaten på ca 10 % för 2012.

Ökad insyn i hovstaten

Eva Sonidsson och Christina Karlsson (S) begär i motion 2011/12:K231 att riksdagen för regeringen tillkännager behovet av att se över frågan om hur kostnadsfördelningen mellan hov- och slottsstaterna ser ut och om det inte går att hitta ytterligare delar av hovstaten som skulle kunna redovisas och granskas på samma sätt som gäller vilken statlig verksamhet som helst.

I motion 2011/12:K314 av Lars Ohly m.fl. (V) föreslås i yrkande 2 att det införs en granskning av och insyn i kungliga hovstaternas verksamhet och ekonomi. Enligt motionärerna bör verksamhetens effektivitet och hur den ekonomiska ersättningen till statschefen för hans specificerade uppgifter används vara föremål för offentlig granskning. Exakt hur denna modell för granskning av och insyn i hovstaten ska se ut behöver enligt motionärerna utredas.

Sven-Erik Österberg m.fl. (S) föreslår i motion 2011/12:K328 en översyn av den överenskommelse om redovisning av anslaget till kungliga hovstaten som träffats mellan regeringen och riksmarskalksämberet. I motionen framhålls att det inte finns någon anledning att kräva en offentlig redovisning av strikt privata utgifter som anslaget används till och inte heller att begränsa insynen i det som är helt offentligt. Motionärerna anser att det dock finns anledning att se om den gränsdragning som i dag skett vad gäller ett antal utgifter i gråzonen mellan det rent privata och helt offentliga är den optimala. Detta i syfte att säkerställa legitimiteten i systemet.

Gällande rätt m.m.

Hovets konstitutionella ställning

Regeringsformen innehåller inga bestämmelser om hovet. I förarbetena till den nuvarande regeringsformen (prop. 1973:90 s. 176) ansåg departementschefen liksom Grundlagberedningen att hovet bör stå utanför den statliga förvaltningsorganisationen. Vidare framhöll departementschefen att någon ändring i nuvarande ordning inte åsyftas och att förslaget till ny grundlag inte berör konungens rätt att som överhuvud för det kungliga huset fatta beslut. Propositionsuttalandet ska således ses i ljuset av vad som gällde enligt 1809 års regeringsform.

Lag (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Enligt 3 § 4 lagen om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen i enlighet med vad som närmare föreskrivs i 5 § granska årsredovisningen för Kungliga Slottsstaten och Kungliga Djurgårdens Förvaltning.

Av 5 § första stycket i lagen framgår att den granskning som avses i 3 § ska ske i enlighet med god revisionssed och ha till syfte att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande samt – med undantag för granskningen av redovisningen för staten, Regeringskansliet samt Kungliga Slottsstaten och Kungliga Djurgårdens Förvaltning – om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut (årlig revision).

I förarbetena (prop. 2001/02:190) anges bl.a. att för att de Kungl. Hovstaternas medelsbehov ska kunna bedömas har regeringen ett behov av att få en redogörelse för hur de tilldelade medlen har använts (s. 73–74).

Överenskommelsen mellan regeringen och riksmarskalksämberet

Enligt överenskommelsen som träffades 1996 mellan regeringen och riksmarskalksämberet ska ämbetet varje år till riksdagen och regeringen lämna en berättelse över den samlade verksamheten inom kungliga hovstaterna. Berättelsen ska enligt överenskommelsen koncentreras till en redovisning av hur de tilldelade medlen har använts för verksamheten inom ståthållarämbetet och husgerådskammaren (den del av anslaget som betecknas Kungliga slottsstaten) medan den övriga verksamheten ska behandlas mycket översiktligt (den del av anslaget som betecknas Kungliga hovstaten).

Regeringen och riksmarskalksämberet enades 2005 om att komplettera överenskommelsen från 1996 när det gäller insyn i kungliga hovstatens verksamhet (prop. 2005/06:1 utg.omr. 1 s. 51). Kompletteringen innebar bl.a. att verksamhetsberättelsen ska bli mer utförlig när det gäller den verksamhet som bedrivs inom ramen för anslaget till hovstaten. Förutom uppgifter om antalet anställda ska även antalet resdagar och antalet gäster vid olika slags representation redovisas, liksom uppgifter om hovstallet. Information ska också ges om hovstatens olika organisatoriska enheters andel av de sammanlagda kostnaderna för hovstaten. Samtliga kostnader

som anslaget är avsett att täcka ska vara fördelade på de berörda enheterna. Vidare ska anslagets fördelning på de olika verksamhetsområdena bli föremål för en kontinuerlig diskussion mellan riksmarskalksämbetet och Regeringskansliet. Inför en eventuell framtida ändring av anslagsfördelningen mellan hovstaten och slottsstaten ska fortsättningsvis större organisatoriska förändringar emellan redovisas i verksamhetsberättelsen för det budgetår då förändringen sker.

Bakgrunden till överenskommelsen mellan regeringen och Riksmarskalksämbetet

Vid anslagsbehandlingen för budgetåret 1995/96 förklarade konstitutionsutskottet att det inte hade något att erinra mot regeringens förslag om ett nytt samlat anslag för statschefen, benämnt Kungliga hov- och slottsstaten. Utskottet framhöll samtidigt vikten av att regeringens anslagsberäkning redovisades på ett sådant sätt att den gav tillräckligt underlag för riksdagens bedömning av medelsbehovet. För att underlätta uppföljning och utvärdering i detta avseende ansåg utskottet att regeringen fortsättningsvis i budgetpropositionen borde redovisa hur tilldelade medel hade använts (bet. 1994/95:KU32).

I regleringsbrevet för kungliga hov- och slottsstaten, som utfärdades den 15 juni 1995, fastslogs att förordningen (1993:134) om myndigheters årsredovisning och anslagsframställning med visst undantag skulle tillämpas på riksmarskalksämbetet, inklusive ståthållarämbetet och husgerådskammaren. Förordningen skulle däremot inte tillämpas beträffande den anslagspost som benämndes Hovförvaltningen, apanage.

Efter det att riksmarskalksämbetet framfört invändningar mot att omfattas av förordningen beslutade regeringen den 7 mars 1996 om ändring av regleringsbrevet för budgetåret 1995/96. Ändringen bestod i att endast ståthållarämbetet och husgerådskammaren ålades redovisningsskyldighet. I gengäld skulle riksmarskalksämbetet göra en översyn av vad som skulle ingå i apanaget och därmed undantas från förordningen om myndigheters årsredovisning och anslagsframställning. En utgångspunkt skulle enligt regeringen vara de krav som riksdagen ställt på att det måste finnas ett tillräckligt underlag för att bedöma medelsbehovet och följa upp hur tilldelade medel har använts. Översynen skulle resultera i att förordningen skulle vara möjlig att tillämpa, förutom på ståthållarämbetet och husgerådskammaren, även på riksmarskalksämbetet, sedan vissa delar av ämbetet hänförts till apanaget.

Översynen skulle också innehålla förslag till hur redovisningen kunde utgöra ett bättre beslutsunderlag vid anslagstilldelningen och anslagsuppföljningen, exempelvis genom en verksamhetsberättelse. Riksmarskalksämbetet överlämnade den 1 augusti 1996 till regeringen en utredning som gällde årsredovisning och revision för kungliga hov- och slottsstaten. Till utredningen var fogad en promemoria med analys av rättsläget när det gällde konungens apanage och tillhörande frågor. Riksmarskalksämbetet

konstaterade, med hänvisning till den juridiska analysen, att hovstaterna inte är någon myndighet och att de står utanför den statliga förvaltningsorganisationen, att offentlighetsprincipen inte gäller för hovstaterna samt att regeringen inte har någon förordningsmakt gentemot hovstaterna, vilka lyder direkt under statschefen. Riksmarskalksämberet drog av den sistnämnda punkten slutsatsen att regeringen inte kan ge Riksrevisionsverket direktiv att granska hovstaternas ekonomiska redovisning. Att detta hittills ändå skett för de delar av hovets budget som avser ståthållarämbetet och husgerådskammaren byggde enligt riksmarskalksämberet på tidigare överenskommelser mellan regeringen och ämbetet. Motiven till denna överenskommelse var att verksamheten vid dessa delar av hovstaterna dels var av stor ekonomisk omfattning (tillsammans över hälften av den totala budgeten), dels var av annan art än övrig verksamhet. Medan verksamheten vid övriga enheter var inriktad på att bistå och stödja konungen i hans roll som statschef, var verksamheten vid ståthållarämbetet och husgerådskammaren inriktad på att vårda och för allmänheten visa det nationella kulturarv som finns i de kungliga slotten och deras omgivningar.

Beträffande konungens apanage anförde riksmarskalksämberet följande. Gränsen mellan konungens privata ekonomi och hans ekonomi som statschef är mycket svår att dra. Konungen är rikets statschef dygnet runt när han vistas i landet. Vad gäller egendom är lösöret på de kungliga slotten en blandning av statlig, stiftelseägd och privat egendom, som allt brukas av konungen både som statschef och som privatperson. För att undvika ständiga diskussioner i denna gränsdragningsfråga lovade riksdagen (då ständerna) 1809 att årligen utge ett penningbelopp (apanage) till konungens hovhållning. I utbyte överlämnade konungen uppräknade kungliga slott och kungsgårdar till staten med förbehåll om dispositionsrätt för honom av vissa av dessa slott, inklusive inredning. För det belopp som utgavs för hovhållningen skulle varken krävas någon speciell anhållan eller redogörelse för hur medlen använts.

Den 28 november 1996 erinrade konstitutionsutskottet om att hovstaterna och regeringen kommit överens om att Riksrevisionsverket även i fortsättningen skulle granska ståthållarämbetet och husgerådskammaren, men att apanagedelen, inklusive riksmarskalksämberet, skulle undantas härifrån. För att framtida medelsbehov skulle kunna bedömas hade hovstaterna och regeringen också kommit överens om att hovstaterna årligen skulle lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Utskottet, som såg med tillfredsställelse på att dessa överenskommelser nåtts, avstyrkte en motion där det begärdes att de delar av apanaget som inte utgick som arvode till kungafamiljen skulle underkastas redovisning och revision på samma sätt som andra statsutgifter (bet. 1996/97:KU1 s. 9).

Information från Regeringskansliet och kungliga hovstaterna

Den 10 november 2011 lämnade statssekreteraren Hans Lindberg och medföljande tjänstemän vid Finansdepartementet och företrädare för kungliga hovstaterna information till utskottet. Informationen rörde främst de delar som rör överenskommelsen mellan regeringen och riksmarskalksämbetet. Aspekter som lyftes fram var bl.a. hur redovisningen av anslagets olika delar ser ut, gränsdragningen mellan de delar i hovstaten som omfattas av överenskommelsen och de delar som inte omfattas och de rättsliga och konstitutionella förutsättningarna för eventuella ändringar i den nuvarande överenskommelsen.

Tidigare behandling

Hösten 2005 behandlade utskottet en motion om utökad insyn för Riksrevisionen i kungahusets och hovets ekonomi (bet. 2005/06:KU1). Utskottet konstaterade då att regeringen och Riksmarskalksämbetet hade enats om att komplettera en överenskommelse från 1996, vilket skulle innebära ökad insyn i den verksamhet som bedrivs inom ramen för hovstaten. Utskottet framhöll att detta var i enlighet med vad riksdagen tidigare hade tillkännaggett till regeringen i frågan (se bet. 2003/04:KU9, rskr. 2003/04:148). Utskottet anförde att erfarenheterna av den nya ordning som överenskommelsen innebär borde avvaktas innan frågan prövas på nytt. Motionen avstyrktes. Även höstarna 2006 och 2007 behandlade utskottet motioner om utökad insyn för Riksrevisionen (bet. 2006/07:KU1 och bet. 2007/08:KU1). Utskottet hänvisade till sin tidigare bedömning och avstyrkte motionerna.

Hösten 2010 behandlade utskottet flera motioner om utökad insyn i hovstaten (bet. 2010/11:KU1). Utskottet noterade att regeringen genom den överenskommelse som träffades 1996 och kompletterades 2005 mellan regeringen och Riksmarskalksämbetet får en redogörelse för hur de tilldelade medlen använts samt anslagsfördelningen på de olika verksamhetsområdena. Utskottet avstyrkte motionerna med motiveringen att det då inte var berett att förorda att den nuvarande överenskommelsen skulle sägas upp och att inleda eventuella diskussioner om en ny överenskommelse.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 123 501 000 kr till anslag 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* för 2012. Därmed avstyrks motion 2011/12:K313 (V) yrkande 1 i denna del.

Utskottet noterar att regeringen genom den överenskommelse som träffades 1996 och kompletterades 2005 mellan regeringen och riksmarskalksämbetet får en redogörelse för hur de tilldelade medlen använts samt anslagsfördelningen på de olika verksamhetsområdena. Utskottet har fått information från företrädare för Regeringskansliet och kungliga hovsta-

terna om bl.a. redovisningen av anslagets olika delar, gränsdragningen mellan de delar i hovstaten som omfattas av överenskommelsen och de delar som inte omfattas och de rättsliga och konstitutionella förutsättningarna för eventuella ändringar i den nuvarande överenskommelsen. Utskottet anser att det finns förutsättningar för att, inom ramen för de gällande konstitutionella och rättsliga regelverken, genomföra en översyn av den överenskommelse om redovisning av anslaget till kungliga hovstaten som träffats mellan regeringen och riksmarskalksämberet. En sådan översyn bör verka för en ökad insyn i hovstaten men samtidigt respektera statschefens privata sfär och inte utgöra någon ändring i den nuvarande konstitutionella ordningen. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att riksdagen tillkänner för regeringen att regeringen ska genomföra en översyn av den nuvarande överenskommelsen som träffats mellan regeringen och riksmarskalksämberet om redovisningen av hovstatens verksamhet. Därmed tillstyrks motionerna 2011/12:K231 (S) och 2011/12:K328 (S) och tillstyrks delvis motion 2011/12:K314 (V).

Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen dels antar förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen, dels anvisar 815 269 000 kr till anslag 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* för 2012. Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om lägre anslagsbelopp.

Jämför särskilt yttrande 3 (V).

Anslaget används för kostnader som till största delen är lagbundna, bl.a. arvoden och reseersättningar till riksdagens ledamöter samt pensioner och inkomstgarantier åt f.d. riksdagsledamöter och EU-parlamentariker. Anslaget används även för stöd till partigrupperna i riksdagen, bidrag till interparlamentariskt samarbete och för klimatkompensation. Bidrag till Rikskommittén Sveriges Nationaldag och till föreningen Sällskapet riksdagsmän och forskare (Rifo) finansieras även från anslaget.

Propositionen

Verksamheten

För en mer utförlig redogörelse av arbetet i riksdagen hänvisas till Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2010 (2010/11:RS2) och utskottens egna verksamhetsberättelser.

Anslagssparandet uppgick under 2010 till 86 647 000 kr. För budgetåren 2009 och 2008 uppgick det till 57 654 000 respektive 40 627 000 kr.

Lagändringar

Stödet till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen regleras i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Den del av stödet till partigrupperna i riksdagen som avser politiska sekreterare till riksdagens ledamöter beräknas med utgångspunkt i ett månatligt belopp per person i enlighet med nämnda lag. Genom ändring i lagens 10 § föreslår riksdagsstyrelsen en uppräknig av månadsbeloppet för stödet till politiska sekreterare med ca 2 % från nuvarande 52 800 kr till 53 900 kr fr.o.m. den 1 januari 2012.

Översyn av Riksdagsförvaltningens ekonomiska styrning

Riksdagsstyrelsen föreslår att 21 500 000 kr permanent överförs från anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* till anslag 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* fr.o.m. budgetåret 2012 i syfte att renodla det förstnämnda anslaget till att främst finansiera direkt ekonomiskt stöd till ledamöter och partikanslier. De områden som berörs av en ändrad finansiering är bl.a. teknisk utrustning, datakommunikation, resekostnader för medföljande tjänstemän samt kostnader för riksdagens nämnder och riksdagsstyrelsen.

Anslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 815 269 000 kr anvisas för 2012. Förslaget innebär en minskning med 16 700 000 kr, vilket utöver den ovannämnda överföringen av anslagsmedel även inkluderar pris- och löneomräkning.

Motionen

Lars Ohly m.fl. (V) föreslår i motion 2011/12:K313 att anslaget minskas med 62 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkande 1 i denna del). I motionen föreslås att riksdagsledamöternas arvoden knyts till 100 % av ett prisbasbelopp och att man avskaffar extra ersättningar direkt knutna till riksdagsarbetet. Detta innebär enligt motionärerna för 2012 en ungefärlig besparing till statskassan på 62 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare vid ett flertal tillfällen behandlat motionsyrkanden om bl.a. formerna för fastställande av riksdagsledamöternas arvoden, arvodenas storlek och avskaffande av extraarvoden för uppdrag inom riksdagen, s.k. uppdragsarvoden.

Med anledning av motioner om riksdagsledamöternas arvoden med motsvarande innebörd som de nu aktuella har utskottet bl.a. framhållit att frågan om arvodenas storlek och hur dessa ska bestämmas har varit föremål för ingående bedömningar och att olika system för bestämningen av arvodet har prövats. I betänkande 2002/03:KU19 (s. 31 f.) menade utskottet att ordningen med en fristående nämnd som fastställer arvodet, till skillnad från bl.a. en ordning där riksdagsledamöterna själva bestämmer sina arvoden, fungerat väl och borde kunna ses som den långsiktiga lösning som arvodesfrågan. Utskottet har vid ett flertal senare tillfällen vidhållit detta ställningstagande (se bl.a. bet. 2004/05:KU29, 2006/07:KU33 och 2006/07:KU4).

Senast utskottet behandlade motioner i ämnet var våren 2011. Utskottet var fortfarande av uppfattningen att ordningen med en fristående nämnd som fastställer arvodet har fungerat väl. Utskottet vidhöll därför sitt tidigare ställningstagande om formerna för bestämmande av riksdagsledamöternas arvoden (bet. 2010/11:KU19).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Utskottet, som alltjämt är av uppfattningen att ordningen med en fristående nämnd som fastställer riksdagsledamöternas arvode fungerar väl, föreslår att riksdagen anvisar 815 269 000 kr till anslag 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* för 2012. Utskottet avstyrker därmed motion 2011/12:K313 (V) yrkande 1 i denna del.

Riksdagens förvaltningsanslag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 678 582 000 kr till anslag 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* för 2012 och godkänner förslaget till investeringsplan för Riksdagsförvaltningen för perioden 2012–2015. Utskottet föreslår även att riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 100 000 000 kr.

Anslaget används för Riksdagsförvaltningens förvaltningskostnader, bidrag till föreningar i riksdagen samt för arvoden och ersättningar för nämnder och styrelse.

Propositionen

Verksamheten

Riksdagsförvaltningen har endast en verksamhetsgren: *Stöd till den parlamentariska processen*. Huvuduppgiften för förvaltningen är att biträda vid behandlingen av riksdagens ärenden och tillhandahålla de resurser och den service som behövs för kammarens, utskottens och övriga riksdagsorgans verksamhet. Riksdagsförvaltningen ska dessutom informera om riksdagens arbete och frågor som rör EU, handlägga ärenden om riksdagens internationella kontakter, svara för säkerhet och för fredstida krishantering i riksdagen samt svara för de myndighets- och förvaltningsuppgifter som anges i riksdagsordningen och andra lagar och föreskrifter.

Riksdagsstyrelsen kan konstatera att Riksdagsförvaltningen i allt väsentligt har utfört de uppdrag som ålagts förvaltningen och ser resultatet som tillfredsställande. Riksdagsförvaltningen har under 2010 säkerställt att riksdagen kunnat fullgöra sina uppgifter enligt regeringsformen och riksdagsordningen. Förutom huvuduppgiften att bereda riksdagsärenden har utskotten fortsatt att utveckla sitt arbete med att granska EU-förslag, följa upp och utvärdera tidigare beslut och uppmärksamma forsknings- och framtidsfrågor inom sina respektive ansvarsområden.

Ikraftträdandet av Lissabonfördraget den 1 december 2009 gav de nationella parlamenten nya uppgifter i EU-samarbetet. Det innebär bl.a. att de nationella parlamenten ska pröva om ett utkast till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. En bestämmelse med denna innebörd har också införts i riksdagsordningen (10 kap. 6 §). Under 2010 ökade därför antalet inkomna EU-dokument som remitterades till utskotten.

Riksdagsförvaltningen har under 2010 fortsatt arbetet med att utveckla den interna styrningen. Bestämmelser om intern kontroll har inarbetats i REA-lagen (lagen [2006:999] med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen) och i instruktionen genom beslut i riksdagen i december 2010. Förvaltningens miljöledningsarbete har varit effektivt, och vid den certifieringsrevision som genomförts var revisionens omdömen uteslutande positiva. De åtgärder som vidtagits under 2010 gör att Riksdagsförvaltningens miljöarbete i stort, med undantag av energiförbrukning, fortskrider i enlighet med beslutade handlingsplaner.

Anslagssparandet uppgick under 2010 till 41 495 000 kr. För budgetåren 2009 och 2008 uppgick det till 35 245 000 respektive 86 798 000 kr.

Färdplan 2014

Riksdagsdirektören har efter förankring i riksdagsstyrelsen den 16 februari 2011 lagt fast inriktningen för en utveckling av Riksdagsförvaltningen. Färdplan 2014 är samlingsnamnet på arbetet som ska pågå under mandatperioden. I propositionen anges bl.a. att ny teknik¹ ska användas för att säkerställa daglig produktion och skapa effektiva arbetssätt, att arbetsformer och arbetsredskap ska vidareutvecklas och att riksdagen ska kännetecknas av kreativa tekniklösningar under driftssäkra och stabila former. Vidare framgår av propositionen att riksdagsstyrelsen ska ges goda instrument för att följa upp verksamheten och se till att den bedrivs i enlighet med de styrdokument som har fastställts av riksdagen, riksdagsstyrelsen eller riksdagsdirektören och att Riksdagsförvaltningens miljöcertifiering ska behållas.

Vård och bevarande av byggnader och samlingar

För 2012 föreslår Riksdagsförvaltningen att ett nytt anslag förs in i statens budget för kostnader relaterade till särskilt beslutat underhåll i Riksdagsförvaltningens egna fastigheter och bostadsrätter. Som en konsekvens av förslaget föreslås att 35 000 000 kr permanent överförs från anslag 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* till det nya föreslagna anslag 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag*.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt att Riksdagsförvaltningens årsredovisning för räkenskapsåret 2010 i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 678 582 000 kr anvisas för 2012. Förslaget innebär en minskning med 4 205 000 kr inklusive pris- och löneomräkning. Med reservation för ovan beskrivna anslagsförändringar bedömer Riksdagsförvaltningen att det preliminärt tilldelade anslaget för 2012 i huvudsak bör kunna rymma den ordinarie verksamheten, med undantag av den försöksverksamhet som avser modernisering av ledamöternas tekniska utrustning. För detta ändamål föreslås att nivån på anslaget ökas med 6 000 000 kr jämfört med 2011 års nivå.

Riksdagsstyrelsen föreslår därtill att Riksdagsförvaltningen bemyndigas att ta upp lån i Riksgälden för investeringar som används i verksamheten inom en ram av högst 100 000 000 kr. För 2012 bör det enligt riksdagsstyrelsen beviljas en räntekontokredit på högst 10 % av myndighetens totala anslagsutrymme.

¹ I propositionen anges bl.a. att en försöksverksamhet kommer att bedrivas i syfte att finna former för att modernisera den del av ledamöternas tekniska utrustning som är stöd i arbetet i kammare och utskott.

Investeringsplan och låneramar

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Riksdagsförvaltningen för perioden 2012–2015. Investeringsplanen framgår av följande tabell.

Investeringsplan för 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Budget 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Anläggningstillgångar	29,1	41,1	50	50	50	50
Summa investeringar	29,1	41,1	50	50	50	50
Lån i Riksgäldskontoret	29,1	41,1	50	50	50	50
Anslag						
Summa finansiering	29,1	41,1	50	50	50	50

Nivån på de investeringar som föreslås genomföras under perioden 2012–2015 beräknas ligga på samma nivå som tidigare år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 678 582 000 kr till anslag 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* för 2012 och godkänner förslaget till investeringsplan för Riksdagsförvaltningen för perioden 2012–2015. Utskottet föreslår även att riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 100 000 000 kr.

Riksdagens fastighetsanslag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 90 000 000 kr till anslag 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* för 2012 och godkänner förslaget till investeringsplan för Riksdagsförvaltningen för perioden 2012–2015. Utskottet föreslår även att riksdagen dels godkänner att det för 2012 ska finnas en anslagskredit på högst 5 % av anvisat anslag, dels bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 420 000 000 kr.

Anslaget används för att täcka kostnader för särskilt beslutat underhåll i Riksdagsförvaltningens egna fastigheter och bostadsrätter. Kostnader för renoverings- och underhållsåtgärder, evakueringslokaler i samband med renoveringsarbeten, fast inredning och konst. Anslaget ska även täcka kostnader för räntor och avskrivningar för ovanstående.

Propositionen

Riksdagsförvaltningen är fastighetsägare, vilket innebär extraordinära kostnader för fastighetsdrift, underhåll och större investeringsprojekt. Sedan Riksdagsförvaltningen tog över ägandet av riksdagens byggnader från Byggnadsstyrelsen på 1980-talet har samtliga underhålls- och ombyggnadsåtgärder till största delen anslagsfinansierats. Under senare år har dock en del större investeringsåtgärder finansierats via lån i Riksgäldskontoret. Den analys som pågår av fastigheterna visar att skicket generellt sett är sämre än vad som tidigare kunnat konstateras.

Riksdagsförvaltningen arbetar med ett långsiktigt underhållsprogram för fastigheterna på Helgeandsholmen och i Gamla Stan. Kostnaderna förknippade med detta kommer att bli betydande åren framöver. Riksdagsförvaltningen föreslår därför att kostnader relaterade till underhållsprogrammet flyttas till ett särskilt anslag. Variationen i kostnaderna gör att anslagsförbrukningen är svår att beräkna år från år. Det finns därför anledning att föreslå att det nya anslaget inte ska omfattas av pris- och löneomräkning utan att anslagets nivå fastställs inför varje år.

Anslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 90 000 000 kr anvisas för 2012. Även för 2013, 2014 och 2015 bör anslaget beräknas till 90 000 000 kr. Riksdagsförvaltningen avser dock att årligen återkomma med eventuella justeringar av denna nivå. För 2012 anser riksdagsstyrelsen att det för ramanslag 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* ska finnas en anslagskredit på högst 5 % av det anvisade anslaget.

Riksdagsstyrelsen föreslår därtill att Riksdagsförvaltningen bemyndigas att ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar inom en ram av högst 420 000 000 kr.

Investeringsplan och låneramar

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Riksdagsförvaltningen för perioden 2012–2015. Investeringsplanen framgår av följande tabell.

Investeringsplan för 2:3 Riksdagens fastighetsanslag*Miljoner kronor*

	Utfall	Prognos	Budget	Beräknat	Beräknat	Beräknat
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Anläggningstillgångar, fastigheter	3,5	6,9	10	10	10	10
Underhåll och renoveringsplan, fastigheter	3,6	52,9	210	190	190	140
Summa investeringar	7,1	59,8	220	200	200	150
Lån i Riksgäldskontoret	7,1	59,8	219,1	200	200	150
Anslag			0,9			
Summa finansiering	7,1	59,8	220	200	200	150

Nivån på de investeringar som föreslås genomföras under perioden 2012–2015 kommer med anledning av planerade underhålls- och renoveringsåtgärder av Riksdagsförvaltningens fastigheter att öka betydligt. För perioden 2012–2015 kommer den nuvarande låneramen att behöva utökas med sammanlagt ca 220 000 000 kr.

Riksdagsförvaltningen har för 2011 låneramar för investeringar i fastigheter (200 000 000 kr). Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 420 000 000 kr. På grund av omfattningen av de planerade underhålls- och ombyggnadsåtgärderna och eventuella tidsmässiga förskjutningar, kommer nyttjandegraden periodvis att vara lägre än 90 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 90 000 000 kr till anslag 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* för 2012 och godkänner förslaget till investeringsplan för Riksdagsförvaltningen för perioden 2012–2015. Utskottet föreslår även att riksdagen dels godkänner att det för 2012 ska finnas en anslagskredit på högst 5 % av det anvisade anslaget, dels bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 420 000 000 kr.

Riksdagens ombudsmän (JO)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 79 815 000 kr till anslag 2:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)* för 2012. Dessutom föreslår utskottet att riksdagen beslutar att JO för 2012 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet. Utskottet avstyrker två motionsyrkanden om att inrätta en ny avdelning inom JO med ansvar för övervakning av mänskliga rättigheter i Sverige. Utskottet önskar inte föregripa en pågående samrådsprocess kring bl.a. två avlämnade utredningar om det framtida arbetet med mänskliga rättigheter.

Jämför reservation 2 och särskilt yttrande 3 (båda V).

Anslaget används för Riksdagens ombudsmäns förvaltningskostnader. Anslaget används också för att finansiera anläggningstillgångar som används i Riksdagens ombudsmäns verksamhet.

Propositionen

Verksamheten

JO:s uppgift är att, enligt 13 kap. 6 § regeringsformen samt lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän, utöva tillsyn över tillämpningen i offentlig verksamhet av lagar och andra författningar. JO:s övergripande mål för verksamheten är därmed att genom tillsyn över efterlevnaden av lagar och andra författningar hos dem som utövar offentlig verksamhet främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen. Tillsynen bedrivs genom prövning av klagomål från allmänheten samt genom inspektioner och andra undersökningar som ombudsmännen anser vara motiverade. Därtill ska JO främja den internationella spridningen av idén om rättslig kontroll genom oberoende ombudsmannainstitutioner och medverka i internationellt samarbete mellan sådana institutioner. Sedan den 1 juli 2011 fullgör JO även sina uppgifter som nationellt besöksorgan (*National Preventive Mechanism*, NPM) enligt det fakultativa protokollet den 18 december 2002 till Förenta nationernas (FN) konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (Opcat).

Enligt propositionen var antalet oavgjorda ärenden i balans vid 2010 års slut 932, vilket är en minskning med 187 ärenden jämfört med föregående årsskifte. Verksamheten kring klagomålsprövningen har prioriterats. Enligt JO har flera samverkande faktorer bidragit till att ärendebalansen har kunnat minskas utan att den höga kvalitetsnivån i JO:s ärendehandläggning eftersatts. Bl.a. nämns rationaliseringsåtgärder när det gäller beslutsmotiver-

ingar i avskrivningsärenden. JO:s granskningsarbete är således oförändrat (med innebörden att varje anmälan granskas av minst två kvalificerade jurister) även om JO:s beslut får en enklare form när det väl fattats. Antalet inspektionsdagar har ökat från 35 år 2009 till 50 år 2010 (antalet inspektionsdagar var 41 år 2008). För 2010 har enligt JO:s bedömning samtliga verksamhetsmål uppnåtts.

Anslagssparandet uppgick under 2010 till 9 950 000 kr. För budgetåren 2009 och 2008 uppgick det till 8 842 000 respektive 9 232 000 kr.

JO:s framtida arbete för att säkra måluppfyllelsen m.m.

Justitieombudsmännen har bemyndigat sina respektive byråchefer att fatta beslut i klagomålsärenden. Sådana bemyndiganden, med vissa angivna begränsningar, gjordes möjliga efter en ändring i instruktionen för JO (se bet. 2010/11:KU7, rskr. 2010/11:149–150 och 174), vilken trädde i kraft den 1 mars 2011. Förändringen bör enligt JO medföra att målen för verksamhetsgrenarna kan nås, att kvaliteten i verksamheten är fortsatt hög och att förtroendet för JO:s verksamhet bibehålls.

När det gäller JO:s uppgifter som nationellt besöksorgan (NPM) framgår det av propositionen att en NPM-enhet kommer att bemannas med en chef och en biträdande chef samt två handläggare eller föredragande. Enheten ska planera och genomföra regelbundna inspektioner, sammanställa rapporter eller protokoll efter genomförd inspektion och delta i det internationella samarbetet på området, inbegripet sammanställning av rapporter.

Under 2011 har JO driftsatt ett nytt ärendehanteringssystem, vilket ställer krav på vissa anpassningar av den tekniska plattformen. En översyn har påbörjats som syftar till att JO i fortsättningen ska bära sina egna kostnader för it (vilka tidigare genom avtal med Riksdagsförvaltningen inte fullt ut belastade JO). En försiktig uppskattning inför 2012 är att JO:s kostnader för it kommer att fördubblas och uppgå till drygt 3 000 000 kr. Kostnadsökningen kan hanteras under en övergångstid genom att anslagssparandet tas i anspråk.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt att JO:s årsredovisning för räkenskapsåret 2010 i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

JO föreslår att ett anslag på 79 815 000 kr anvisas för 2012. Förslaget innebär en ökning med 5 075 000 kr inklusive pris- och löneomräkning. Som skäl till utökningen av anslaget anges i propositionen dels JO:s roll som nationellt besöksorgan (NPM) enligt FN:s antitortyrkonvention, dels åtgärder för att säkra måluppfyllelsen.

JO föreslår därtill att Riksdagens ombudsmän för 2012 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet. Enligt 11 § lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen ska anläggningstillgångar finansieras med lån i Riksgäldskontoret, om inte riksdagen beslutar att finansiering ska ske på annat sätt. JO föreslår att anläggningstillgångarna även under 2012 får finansieras med anslagsmedel men att detta belopp, sammanlagt 1 200 000 kr, tas från anslagssparandet.

Motionerna

Lars Ohly m.fl. (V) föreslår i motion 2011/12:K313 att anslaget ökas med 65 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkande 1 i denna del). I motionen föreslås att JO utökas med en ny avdelning med ansvar för övervakning av mänskliga rättigheter i Sverige.

Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) föreslår i motion 2011/12:K317 att riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän ska utökas med en ny avdelning med ansvar för övervakning av mänskliga rättigheter i Sverige. I motionen framhålls att Delegationen för mänskliga rättigheter i sitt betänkande (SOU 2010:70) föreslog en nationell kommission för mänskliga rättigheter.

Utredningar

I budgetpropositionen framhåller regeringen bl.a. att två utredningsbetänkanden som nyligen presenterats och som behandlar arbete med mänskliga rättigheter inom Sverige (SOU 2010:70 och SOU 2011:29) utgör ett viktigt underlag för regeringens egen bedömning av hur arbetet bör bedrivas framöver. I det ena betänkandet (SOU 2010:70) föreslås bl.a. inrättandet av en nationell institution för de mänskliga rättigheterna. Vidare anges i propositionen att det nu pågår ett brett samråd utifrån bl.a. dessa två underlag och att det enligt regeringen är angeläget att denna samrådsprocess genomförs innan regeringen drar några slutsatser om på vilket sätt arbetet kan bedrivas fortsättningsvis.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 79 815 000 kr till anslag 2:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)* för 2012 samt att riksdagen beslutar att JO för 2012 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet. Därmed avstyrks motion 2011/12:K313 (V) yrkande 1 i denna del.

Utskottet önskar inte föregripa den pågående samrådsprocessen kring bl.a. de två ovannämnda avlämnade utredningarna om det framtida arbetet med mänskliga rättigheter inom Sverige. Utskottet är därför för närvarande

inte berett att förorda att JO utökas med en ny avdelning med ansvar för övervakning av mänskliga rättigheter i Sverige. Därmed avstyrks motion 2011/12:K317 (V).

En ny nationell tillsynsorganisation

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår ett motionsyrkande om att för det kommande budgetåret sätta upp och tilldela budgetmedel för en ny nationell tillsynsorganisation.

Jämför särskilt yttrande 1 (MP).

Motionen

Peter Eriksson m.fl. (MP) föreslår i motion 2011/12:K384 att ett nytt anslag *En ny nationell tillsynsorganisation* sätts upp under utgiftsområdet och att anslaget och myndigheten tilldelas 10 000 000 kr för 2012 (yrkande 4 i denna del). I motionen anförs att den offentliga organisationen för tillsyn över den offentligdrivna verksamheten är splittrad, såväl vad avser hur den utförs, som av vem och hur den finansieras. För viss verksamhet, t.ex. Kriminalvårdens och Migrationsverkets verksamheter, saknas tillsyn, och det enda ordinarie tillsynsorganet är Justitiekanslern (JK). Detta medför enligt motionärerna att kontrollen över verksamhetens effektivitet och rätta utförande riskerar att brista och att enskildas förtroende för samhället minskar. Till detta kommer enligt motionärerna att Riksdagens ombudsmän (JO) – som är ett extraordinärt tillsynsorgan under riksdagen – under en lång period av år kommit att få en alltmer ansträngd ärendesituation och att JO alltmer kommit att få en roll som ordinarie tillsynsorgan för verksamhetsområden där normal tillsyn inte finns eller är välkänd. Motionärerna framhåller dessutom att det även inom andra områden finns behov av en översyn av tillsynsverksamheten och hänvisar till Tillsynsutredningens förslag (SOU 2004:100). Enligt motionärerna skulle ett genomförande av en enhetlig tillsynsorganisation leda till en kvalitativt förbättrad verksamhet och minska belastningen hos JO och JK. Motionärerna betonar att en utökad mer enhetlig tillsynsorganisation inte behöver medföra ökade kostnader för det allmänna även om införandet av en ny organisation dock bedöms i sig övergångsvis medföra ökade kostnader om maximalt 10 miljoner kronor per år.

Tidigare uttalande från konstitutionsutskottet

Vid sin behandling av Justitieombudsmännens ämbetsberättelse för tiden den 1 juli 2009–30 juni 2010 (redog. 2010/11:JO1) noterade konstitutionsutskottet att JO i flera års ämbetsberättelser har uppmärksammat riksdagen

på det faktum att det inom vissa samhällsområden saknas ordinära tillsynsorgan. Det innebär att JO, trots sin ställning som extraordinärt tillsynsorgan, i alltför stor omfattning ägnar sin tillsyn åt sådana ärenden som skulle behandlas bättre i ett annat sammanhang. Detta gäller enligt utskottet verksamheter som dessutom har mycket stor betydelse för många människors personliga och ekonomiska förhållanden, exempelvis inom områdena för kriminalvård och socialförsäkring. Utskottet kunde instämma i JO:s uttalande i den aktuella ämbetsberättelsen om att det är närmast häpnadsväckande att reguljära tillsynsorgan fortfarande saknas på flera områden. Utskottet underströk att det är mycket olyckligt att frånvaron av reguljära tillsynsorgan innebär att JO, som är avsett att vara ett extraordinärt tillsynsorgan, inte kan fullgöra denna uppgift på det sätt som är meningen (bet. 2010/11:KU16).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att JO alltjämt, trots sin ställning som extraordinärt tillsynsorgan, i alltför stor omfattning ägnar sin tillsyn åt sådana ärenden som skulle behandlas bättre i ett annat sammanhang. Utskottet anser att frågan om behovet av att lösa vissa tillsynsfrågor är betydelsefull. Utskottet avser dock att återkomma till frågan i samband med utskottets behandling av JO:s ämbetsberättelse. Något utrymme för att under det kommande budgetåret tilldela medel för en ny form av tillsyn saknas, och utskottet avstyrker bifall till motion 2011/12:K384 yrkande 4 i denna del.

Sametinget

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 34 693 000 kr till anslag 3:1 *Sametinget* för 2012 och avstyrker därmed två motionsyrkanden med förslag om högre anslagsnivåer.

Jämför särskilda yttrandena 1 (MP) och 2 (SD).

Sametinget bildades 1993 och är en förvaltningsmyndighet samtidigt som det är ett samiskt folkvalt organ med val vart fjärde år. Sametingets verksamhet regleras i sametingslagen (1992:1433) och förordningen (2007:1239) med instruktion för Sametinget. De övergripande målen är enligt sametingslagen att Sametinget ska verka för en levande samisk kultur och ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. Sametinget ska bl.a. medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas. Sametinget beslutar om fördelning av statens bidrag till samisk kultur och samiska organisationer och andra medel som ställs till samernas förfogande. Sametinget leder det samiska

språkarbetet och arbetar med vissa EU-stöd riktade till samiska intressen inom de nya EU-programmen under programperioden 2007–2013. Därtill har Sametinget ett informationsuppdrag gentemot allmänheten i att sprida information om det samiska samhället, kulturen och historien.

Sametinget ansvarar för utbetalningar av ersättning för rovdjursrivna renar och handlägger dessutom uppgifter som rör rennärsadministration, bl.a. renmärkeshantering, underhåll av riksgränsstängsel, cesiumverksamhet som en följd av Tjernobylyckan, prisstöd, företagsregister och markanvändningsredovisning.

Anslaget används även för utgifter för bidrag enligt förordningen (2007:1347) om statsbidrag vid vissa studier i samiska.

Propositionen

Verksamheten

I propositionen anges bl.a. (prop. 2011/12:1 utg.omr. 23 s. 23 och 48) att FN:s råd för mänskliga rättigheter under förhör i Genève sommaren 2010 gav Sverige ett antal rekommendationer som gäller hanteringen av olika frågor som rör samerna. Även FN:s specialrapportör i urfolksfrågor har inkommit med en rapport där ett antal frågeställningar och rekommendationer lyfts upp gällande svensk samepolitik. FN:s synpunkter utgör underlag för regeringens framtida samepolitik.

Renskötselfkonventionen som är tänkt att bl.a. reglera det gränsöverskridande renbetet mellan Sverige och Norge har ännu inte ratificerats av länderna. Sametinget och Samernas riksförbund har haft synpunkter på förslaget till konvention, och ärendet är under fortsatt beredning i Regeringskansliet (avsikten är ett ikraftträdande senast 2013).

Regeringen gav 2009 Sametinget i uppdrag att göra en översyn av klimatanpassningsåtgärder för rennäringen samt en analys om möjligheterna att teckna avtal om vinterbete utanför renskötselområdet. Uppdraget har redovisats i november 2010 och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

I propositionen anges att regeringens vision *bruka utan att förbruka* till stor del sammanfaller med Sametingets arbete med landsbygdsprogrammet och Sametingets livsmiljöprogram Eallinbiras. Sametinget driver inom programmet flera åtgärder för företagsutveckling med fokus på hållbarhet och långsiktigt hållbart nyttjande. Eallinbiras tillfördes medel i och med antagandet av propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik (prop. 2008/2009:162, bet. 2008/09:MJU28, rskr. 2008/09:300), där 2011 är sluttår för ett antal insatser. Inom landsbygdsprogrammet har Sametinget ett särskilt genomförandeansvar och ett tematiskt ansvar över samiska närings- och landsbygdsutvecklingsfrågor. För perioden 2007–2013 är den sammanlagda budgeten drygt 75 miljoner kronor. Mellan 2007 och 2010 har 67 ansökningar inkommit, varav 37 beviljats. Vid 2010 års utgång hade drygt 45 % av medlen förbrukats.

Det övergripande målet för samepolitiken är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar. Dessutom ska Sametinget leda det samiska språkarbetet.

Under det gångna året har genomförandet av regeringens nya minoritetspolitiska arbete intensifierats. Kommuner och landsting inom det samiska förvaltningsområdet har stöttats i sitt arbete och en rad utbildnings- och informationsinsatser har genomförts. Två samiska språkcenter har dessutom etablerats och en uppföljning av efterlevnaden av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk har genomförts. Regeringen fortsätter arbetet med att utveckla samepolitiken genom närmare dialog med Sametinget. Även en dialog med den parlamentariska kommittén om den framtida samepolitiken som Sametinget tillsatt, planeras genomföras under 2012.

Anslagssparandet uppgick under 2010 till 6 092 000 kr. För budgetåren 2009 och 2008 uppgick det till 3 835 000 respektive 466 000 kr.

Nordisk samekonvention

I november 2010 beslutade Sverige, Norge och Finland att utse nationella förhandlingsdelegationer och därefter inleda förhandlingar om en nordisk samekonvention mellan de tre länderna. Det första förhandlingstillfället hölls i mars 2011.

Anslaget

Regeringen föreslår att ramanslag 3:1 *Sametinget* för 2012 fastställs till 34 693 000 kr. Förslaget innebär en ökning med 364 000 kr, vilket motsvarar pris- och löneomräkningen.

Motionerna

Peter Eriksson m.fl. (MP) föreslår i motion 2011/12:K384 att ramanslag 3:1 *Sametinget* fastställs till 41 693 000 kr för 2012, dvs. 7 miljoner högre än regeringens förslag i propositionen (yrkande 4 i denna del). I motionen anförs bl.a. att den samiska kulturen i Sverige är hotad och att Sametinget saknar resurser för dess värnande. Motionärerna framhåller att en utökning av anslaget med 7 miljoner kronor bedöms vara tillfyllest enligt myndighetens eget budgetunderlag, vilket även inkluderar en viss höjning av partibidraget och en förstärkning av den samiska biblioteksverksamheten.

Jonas Åkerlund och Thoralf Alfsson (SD) föreslår i motion 2011/12:K394 att ramanslag 3:1 *Sametinget* fastställs till 39 693 000 kr för 2012, dvs. 5 miljoner högre än regeringens förslag i propositionen (yrkandet i denna del).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 34 693 000 kr till anslag 3:1 *Same-tinget* för 2012. Därmed avstyrks motionerna 2011/12:K384 (MP) yrkande 4 i denna del och 2011/12:K394 (SD) yrkandet i denna del.

Regeringskansliet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 6 612 238 000 kr till ramanslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2012 och avslår tre motionsyrkanden om lägre anslagsbelopp. Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår åtta motionsyrkanden om Regeringskansliets, inklusive utrikesförvaltningens, organisation.

Jämför särskilda yttrandena 1 (MP), 2 (SD), 3 och 4 (båda V).

Anslaget används för Regeringskansliets förvaltningskostnader. I anslaget ingår Statsrådsberedningen, samtliga departement, Förvaltningsavdelningen, utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och andra utredningar samt gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Propositionen

Verksamheten

I propositionen redovisar regeringen Regeringskansliets verksamhet under 2010. Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna hade vid utgången av 2010 tillsammans 4 471 tjänstgörande, varav ca 4 % var anställda på det s.k. politikeravtalet. Antalet tjänstgörande minskade med 385 under 2010, bl.a. till följd av avvecklingen av tillfälliga förstärkningar inför och under Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionens råd. Antalet utlandsstationerade minskade 2010 från 674 till 584.

Regeringen redovisar i propositionen även viss resultatinformation för Regeringskansliets verksamhet. Antalet regeringsärenden uppgick under 2010 till 7 033 stycken (jämfört med 6 395 förra året). Mängden diarieförda ärenden minskade från 115 666 under 2009 till 105 158 under 2010. Vidare var antalet interpellations- och frågesvar betydligt lägre under valåret 2010 än tidigare år. Interpellationssvaren minskade mellan 2009 och 2010 från 531 till 436 och frågesvaren minskade mellan 2009 och 2010 från 1 163 till 869.

Regeringen anför att det behöver göras anpassningar i utrikesrepresentationen dels på grund av förändringar i omvärlden och i politikens inriktning, dels på grund av kraven på en effektiv användning av resurser. I propositionen anges att Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) har lämnat en rapport om hur utrikesförvaltningen kan utvecklas

och att en offentlig utredning har utrett utrikesförvaltningen och lämnat ett slutbetänkande i mars 2011 (SOU 2011:21). Betänkandet har remissbehandlats. Av propositionen framgår även att det under åren 1990 t.o.m. 2011 har öppnats 32 ambassader och 8 karriärkonsulat och att 30 ambassader och 25 karriärkonsulat har stängts under samma period (förutsatt att avvecklingen av ambassaderna i Buenos Aires, Hanoi, Kuala Lumpur och Luanda avbryts).

Anslagssparandet uppgick under 2010 till 834 724 000 kr. För budgetåren 2009 och 2008 uppgick det till 542 810 000 respektive 292 439 000 kr.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen anger att Regeringskansliets årsredovisning har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Riksrevisionen har bedömt att Regeringskansliets årsredovisning för räkenskapsåret 2010 i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

Regeringen föreslår att ramanslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ska uppgå till 6 612 238 000 kr för 2012. Det är en ökning med 361 258 000 kr jämfört med innevarande budgetår inklusive pris- och löneomräkning. Den främsta anledningen till anslagsökningen är regeringens förslag om att anslaget ska öka till den nivå som föreslogs i budgetpropositionen för 2011.

Motionerna

Anslaget

Peter Eriksson m.fl. (MP) föreslår i motion 2011/12:K384 att ramanslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ska uppgå till 6 312 238 000 kr för 2012, dvs. 300 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrkande 4 i denna del). Av motionen framgår bl.a. att anslaget ökat med 15 % under perioden 2006–2011 samtidigt som antalet anställda, antalet regeringsärenden samt antalet utredningar minskat. Motionärerna framhåller även att regeringen inte har kunnat förklara behovet av ett bibehållet anslag samtidigt som anslagssparandet varit stort. Motionärerna vidhåller därför sitt förslag som fördes fram inför höstbudgeten 2010 och som innebär en besparing om 300 miljoner kronor. Motionärerna bedömer att besparingar kan ske utan neddragningar på utlandsmyndigheterna och utan att personal sägs upp.

Jonas Åkerlund och Thoralf Alfsson (SD) föreslår i motion 2011/12:K394 att ramanslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* fastställs till 6 312 238 000 kr för 2012, dvs. 300 miljoner lägre än regeringens förslag i propositionen (yrkandet i denna del). I motionen anges att Regeringskans-

liet är viktigt för att effektivt och kompetent bistå regeringens uppgift att styra landet men att utgifterna ökade kraftigt i och med EU-ordförandeskapet och därför bör sänkas.

Lars Ohly m.fl. (V) föreslår i motion 2011/12:K313 att anslaget minskas med 300 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkande 1 i denna del). Motionärerna motiverar sitt förslag med att regeringen inte redovisar några skäl till ökningen av Regeringskansliets anslag.

Regeringskansliets organisation

I motion 2011/12:Fö228 yrkande 17 föreslår Peter Hultqvist m.fl. (S) att det inrättas en särskild enhet för informationssäkerhet (s.k. cybersecurity) i Regeringskansliet.

Fredrik Lundh Sammeli (S) föreslår i motion 2011/12:C369 yrkande 4 att riksdagen tillkännager för regeringen att det behövs en myndighet och ett departement med huvudansvar för överskudsättningsproblematiken. I motionen anges att frågan har hög prioritet i ett flertal andra länder och att man i Storbritannien lyckades få i gång olika åtgärder när samhällets resurser samordnades. Enligt motionären skulle en myndighet och ett departement med huvudansvar förbättra arbetet genom att på så vis ge tydlighet i ansvaret.

Utrikesförvaltningen

I motion 2011/12:K209 av Roger Haddad (FP) föreslås att Sveriges ambassad i Syrien flyttas till Libanon. Motionären anför bl.a. att det av politiska skäl och med tanke på regimens behandling av det syriskas folket skulle vara en viktig politisk signal från Sverige att ambassaden flyttas till Beirut.

Robert Halef (KD) föreslår i motion 2011/12:K245 att man förlägger en ambassad till Beirut i Libanon. I motionen anges bl.a. att det även på grund av tidigare mycket ansträngda relationer mellan Syrien och Libanon finns anledning att se över ambassadfördelningen.

Motion 2011/12:K250 av Anders Hansson (M) innehåller ett yrkande om att riksdagen tillkännager för regeringen att samarbetet mellan Sverige, Danmark och Norge bör utökas med avseende på ambassader, representationer, delegationer och konsulat.

Annelie Enochson (KD) föreslår i motion 2011/12:K282 att riksdagen ska begära att regeringen omlokaliserar Sveriges ambassad från Tel Aviv till västra Jerusalem. Motionären anför bl.a. att Israel är det enda landet i världen där en svensk ambassad inte ligger i huvudstaden samt att en tvåstatslösning av den israelisk-palestinska konflikten skulle innebära att Jerusalem skulle vara en huvudstad för bägge staterna, och då skulle en ambassadflytt vara en deklaration i handling från svensk sida.

Urban Ahlin m.fl. (S) begär i motion 2011/12:U315 (yrkande 99) att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionens avsnitt 16 Sveriges representation i världen. I avsnittet framhålls bl.a. vikten av att slå vakt om Utrikesdepartementets (UD) möjlighe-

ter att såväl behålla som nyrekrytera kompetent personal. Vidare framhåller motionärerna den överenskommelse som slöts i augusti 2011 mellan regeringen och Socialdemokraterna som innebär att ambassaderna i Hanoi, Buenos Aires, Luanda och Kuala Lumpur räddas från nedläggning och att UD i närtid ska stärka sin närvaro på viktiga tillväxtmarknader samt att Exportrådet får ytterligare resurser för att stödja viktiga framtidsbranschens exportsatsningar på ett antal nyckelmarknader. Motionärerna anser även att det kritiserade beslutet att lägga ned generalkonsulatet i New York utgör ett exempel på regeringens kortsiktiga prioriteringar och att Sverige bör ha ett generalkonsulat i New York.

I motion 2011/12:U329 (yrkande 16) av Hans Linde m.fl. (V) föreslås att alla svenska ambassader och biståndskontor ska ha en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet.

Yttrande från utrikesutskottet

Ärenden om Sveriges representation i utlandet hör sedan 2001 till utgiftsområde 1 och bereds således av konstitutionsutskottet. Utskottet har framhållit det som angeläget att utrikesfrågorna i största möjliga utsträckning ges en sammanhållen behandling och att konstitutionsutskottet, i den mån det behövs, kommer att ge utrikesutskottet tillfälle att yttra sig vid beredning av budgetfrågor som berör utrikesförvaltningen (bet. 2000/01:KU23).

Utrikesutskottet har lämnat ett yttrande, som finns i bilaga 4. Utrikesutskottet tillstyrker regeringens förslag att öka anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* med 300 miljoner kronor, exklusive pris- och löneomräkning. Anslagsökningen innebär bl.a. att beslutet att stänga ambassaderna i Buenos Aires, Hanoi, Luanda och Kuala Lumpur kan återkallas. Enligt utskottets uppfattning är en väl rustad utrikesförvaltning, både på UD i Stockholm och på plats ute i världen, en förutsättning för att kunna vidmakthålla relationer som ligger till grund för samarbete på en mängd viktiga områden och för att kunna förstå politiska, ekonomiska och kulturella trender.

Utskottet anser, liksom regeringen, att förändringar i omvärlden, liksom kraven på en effektiv användning av resurser, motiverar anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. I utrikesutskottets yttrande framhålls Utrikesförvaltningsutredningens slutbetänkande (SOU 2011:21) och dess över hundra förslag och rekommendationer som spänner över ett brett fält, alltifrån ökat departementsöverskridande samarbete inom Regeringskansliet vad gäller utrikespolitiska frågor till utveckling av it-system för hantering av konsulära ärenden. I yttrandet noteras att utredaren vid tre tillfällen har föredragit sitt arbete för utskottet. Utredningens förslag har remissbehandlats och bereds för närvarande av en projektgrupp på Utrikesdepartementet som väntas lämna en slutrapport senast den 16 april 2012. Utrikesutskottet avser att informera sig om detta beredningsarbete.

I yttrandet framhålls även en rapport från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO 2011:1) i vilken det bl.a. föreslås att riksdagens styrning av utrikes- och säkerhetspolitiken bör förbättras. Detta kan enligt rapporten ske genom att regeringen årligen tar fram en verksamhetsberättelse för utrikesförvaltningen där det framgår hur UD använt sina resurser när det gäller verksamhetsinriktning och hur stor del av resurserna som har gått till UD respektive utrikesrepresentationen.

Enligt utskottets uppfattning kräver en framgångsrik utrikespolitisk verksamhet långsiktig strategisk inriktning och en flexibel och effektiv förvaltning. Regeringen bör därför enligt utrikesutskottet löpande samråda med riksdagen om den fortsatta strategiska utvecklingen av Sveriges utrikesrepresentation. För att uppnå effektivitet i utrikesförvaltningen är det också viktigt att slå vakt om UD:s möjligheter att såväl behålla som rekrytera personal. Utskottet betonar också vikten av att Sverige stärker sin närvaro på viktiga tillväxtmarknader och att resurser satsas för att stödja viktiga framtidsbranschens exportsatsningar.

Utskottet erinrar med anledning av motionerna att de nordiska och baltiska länderna i augusti 2011 undertecknade ett samförståndsavtal om postering av diplomater på varandras utlandsmyndigheter. Avtalet ska underlätta för de nordiska och baltiska länderna att upprätthålla en diplomatisk närvaro runt om i världen genom flexibla och kostnadseffektiva lösningar.

Utskottet erinrar slutligen om att beslutskompetensen i frågor som rör utrikesförvaltningens organisation och personal samt fördelningen av resurser inom utrikesförvaltningen, t.ex. när det gäller jämställdhetsfrågor, enligt regeringsformen ligger hos regeringen eller hos de myndigheter som lyder under regeringen. Enligt utskottets mening är det mot denna bakgrund inte riksdagens uppgift att göra tillkännagivanden enligt motionärernas förslag i frågor av denna typ. Utskottet vill i detta sammanhang dock understryka sitt tidigare uttalande (bet. 2010/11:UU1y) om vikten av att frågor om jämställdhet och mångfald genomsyrar Regeringskansliets hela verksamhet.

Därtill anförs det i yttrandet att motionerna 2011/12:U315 (S) yrkande 99, 2011/12:K394 (SD), 2011/12:K250 (M), 2011/12:K209 (FP), 2011/12:U329 (V) yrkande 16, 2011/12:K245 (KD) och 2011/12:K282 (KD) bör avstyrkas av konstitutionsutskottet.

I yttrandet finns dels en avvikande mening (SD) om att Regeringskansliets anslag inte bör ökas med 300 miljoner, exklusive pris- och löneomräkning, dels en avvikande mening (V) om att alla ambassader och biståndskontor behöver ha en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet. I yttrandet lämnas även ett särskilt yttrande (V) som gäller regeringens planerade och genomförda omläggningar av Sveriges ambassader och konsulat samt utökningen av Regeringskansliets anslag med 300 miljoner kronor.

Tidigare behandling

Regeringskansliets organisation

Utskottet har flera gånger behandlat motioner om Regeringskansliets organisering och om frågor som hänger samman med detta. Senast hösten 2010 (bet. 2010/11:KU1 s. 31) ansåg utskottet alltjämt att riksdagen inte har till uppgift att fatta beslut i frågor som rör Regeringskansliets organisering (jfr bet. 2006/07:KU1 s. 62–63).

Utrikesförvaltningen

Under hösten 2009 och 2010 har utskottet avstyrkt motioner om utrikesförvaltningens organisation och förändringar inom utrikesrepresentationen på samma grund som utskottet enligt ovan avstyrkt motioner om Regeringskansliets organisering.

Övrigt

Regeringsbeslut om bl.a. indrag av anslagssparandet

Av ett regeringsbeslut den 22 september 2011 framgår att Regeringskansliets regleringsbrev för budgetåret 2011 ändrades med innebörden att villkoret för anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* om att Regeringskansliet fick disponera allt av positivt överföringsbelopp från 2010 (anslagssparande) togs bort. Vidare framgår av regeringsbeslutet att nivån på anslagsbehållningen som disponeras 2011 fastställs till 317 724 000 kr (vilket således innebär ett indrag av anslagssparandet på 517 000 000 kr) och att 2 324 000 kr dras in från anslagsbeloppet för innevarande budgetår.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringens förslag till anslagsnivå är välavvägd och säkerställer Regeringskansliets förmåga att på lång sikt utgöra ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket. I sammanhanget noterar utskottet regeringens beslut att dra in huvuddelen av ett växande anslagssparande. Konstitutionsutskottet betonar i likhet med utrikesutskottet vikten av att Sverige stärker sin närvaro på viktiga tillväxtmarknader och att resurser satsas för att stödja viktiga framtidsbranschers exportsatsningar. Som framhålls i en motion från Socialdemokraternas utrikespolitiska talesman m.fl. har en flerpartiöverenskommelse inneburit bl.a. att ambassaderna i Hanoi, Buenos Aires, Luanda och Kuala Lumpur räddats från nedläggning och att UD i närtid ska stärka sin närvaro på viktiga tillväxtmarknader samt att Exportrådet får ytterligare resurser för att stödja viktiga framtidsbranschers exportsatsningar på ett antal nyckelmarknader. Enligt konstitutionsutskottet innebär regeringens förslag en förstärkning av resurserna för genomförandet av dessa angelägna verksamheter. Konstitutionsutskottet, som delar utrikesutskottets mening, föreslår således att riks-

dagen anvisar 6 612 238 000 kr till ramanslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2012. Därmed avstyrks motionerna 2011/12:K384 (MP) yrkande 4 i denna del, 2011/12:K394 (SD) yrkandet i denna del och 2011/12:K313 (V) yrkande 1 i denna del.

Konstitutionsutskottet anser alltså att riksdagen inte har till uppgift att fatta beslut i frågor som rör Regeringskansliets organisering. Därmed avstyrks motionerna 2011/12:Fö228 (S) yrkande 17 och 2011/12:C369 (S) yrkande 4.

Vad gäller utrikesförvaltningen är utskottet mot bakgrund av bl.a. sitt tidigare ställningstagande och utrikesutskottets synpunkter inte berett att tillstyrka de aktuella motionsyrkandena. Därmed avstyrks motionerna 2011/12:K209 (FP), 2011/12:K245 (KD), 2011/12:K250 (M), 2011/12:K282 (KD), 2011/12:U315 (S) yrkande 99 och 2011/12:U329 (V) yrkande 16.

Länsstyrelserna

Området Länsstyrelserna, som tidigare benämndes Regional samhällsorganisation, avser den samordnade länsförvaltningen med de 21 länsstyrelserna. Området omfattar anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Propositionen

Utgiftsutveckling

Enligt propositionens förslag (avsnitt 8.2) blir utgifterna för området totalt 2 357 miljoner kronor under 2012. Under 2013, 2014 respektive 2015 beräknas utgifterna till 2 412, 2 454 respektive 2 519 miljoner kronor. Prognosen för innevarande budgetår är att utgifterna kommer att uppgå till 2 327 miljoner kronor.

Mål och indikatorer

Målet för området Länsstyrelserna är att nationella mål ska få genomslag i länen samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Målet gäller för samtliga län oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan stat och kommun.²

Indikatorer saknas för att beskriva resultatet inom området Länsstyrelserna. Resultatredovisningen för länsstyrelserna baseras på Regeringskansliets underlag till den gemensamma myndighetsdialogen som hålls årligen. Grunderna för bedömningarna hämtas från årsredovisningarna. För närvarande pågår ett arbete med att identifiera och fastställa resultatindikatorer

² Målet för området Länsstyrelserna överensstämmer helt med målet för det tidigare området Regional samhällsorganisation som beslutades av riksdagen (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:BoU1, rskr. 2000/01:90).

med syftet att ytterligare tydliggöra resultaten av länsstyrelsernas verksamhet. Avsikten är att indikatorerna ska användas för att mäta resultaten av länsstyrelsernas verksamhet fr.o.m. 2011.

Resultat

Av propositionen framgår att resultatredovisningen utgår från bl.a. sex av länsstyrelsernas verksamhetsområden enligt länsstyrelseinstruktionen. Områdena har valts utifrån deras storleksmässiga betydelse för länsstyrelsernas totala verksamhet, men också utifrån politiska prioriteringar. Resultatredovisningen för området delas således upp i sex avsnitt: a) samordnings- och sektorsövergripande arbete, b) naturvård och miljöskydd, c) lantbruk och landsbygd, livsmedelskontroll samt djurskydd, d) hållbar samhällsplanering och boende, e) integration och f) jämställdhet. Utöver dessa redovisas även ärendehandläggning och service samt organisation och finansiering (avsnitt 8.4.2).

Vad gäller *samordnings- och sektorsövergripande arbete* framgår av propositionen att flera länsstyrelser har haft ett visst efterarbete efter de organisatoriska förändringar som skedde under 2009 då bl.a. ansvaret för djurskyddskontrollen tillkom samtidigt som den sociala tillsynen och körkorts- och trafikfrågorna fördes över till Socialstyrelsen respektive Transportstyrelsen fr.o.m. januari 2010. Vidare anges i propositionen bl.a. att graden av administrativ samverkan mellan länsstyrelserna fortsätter att öka.

Vad gäller *naturvård och miljöskydd* anges bl.a. att många länsstyrelser aktivt arbetar med att följa upp och utvärdera befintliga åtgärdsprogram inom miljömålssystemet samt analysera behovet av ytterligare åtgärder. Vad gäller egen tillsyn och tillsynsvägledning har flertalet länsstyrelser på ett godtagbart sätt genomfört insatser. Det framgår dock av propositionen att utrymmet för egeninitierad tillsyn fortfarande är litet och att prövning går före tillsyn när prioritering är nödvändig. Flera länsstyrelser arbetar därför med att genomföra effektiviseringar för att kunna genomföra mer egeninitierad tillsyn. Vidare bedömer regeringen dels att länsstyrelsernas skydd och skötsel av värdefulla naturområden präglas av hög kvalitet, dels att samordningen mellan länsstyrelsernas arbete kring vattenmiljön skulle kunna utvecklas ytterligare. Under 2010 har länsstyrelserna inrättat samverkansgrupper för naturvård inom varje län.

I fråga om *lantbruk och landsbygd, livsmedelskontroll samt djurskydd* framgår av propositionen att utbetalningarna av gårdsstöd, miljöersättnings och kompensationsbidrag bedöms ha fungerat mycket väl under 2010. I en brukarundersökning om länsstyrelsernas service kring stöden till lantbruket och landsbygden vissas att länsstyrelserna uppnår goda resultat, men att det finns utvecklingspotential, t.ex. vad gäller tillgänglighet och dialog med brukare. Av propositionen framgår även att de övergångs- och omställningsproblem som uppstod när länsstyrelserna 2009 tog över djurskyddskontrollen från kommunerna har hanterats väl och att de omfattande

ärendebalanserna i stort sett har åtgärdats även om det rapporteras om fortsatta problem med de tekniska och administrativa stödsystemen för djurskyddskontrollen.

Vad gäller *hållbar samhällsplanering och boende* anges i propositionen bl.a. att länsstyrelsernas tillsyn och uppföljning av plan- och byggnadsväsendet sammantaget är mycket varierande i kvantitet och kvalitet även om utvecklingen är positiv. Vidare framgår av propositionen att den nya plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförfordningen (2011:338) innehåller nya tillsynsbestämmelser.

Vad gäller *integration* inriktar sig länsstyrelsernas insatser främst mot att förhandla med kommunerna om mottagande av nyanlända flyktingar, främja samverkan och samordning mellan ansvariga aktörer, öka kunskap och kompetens och utveckla formerna för mottagande och introduktion av nyanlända.

I fråga om *jämställdhet* gör regeringen den samlade bedömningen att resultatet av arbetet med jämställdhetsintegrering generellt har förbättrats under 2010 jämfört med 2009.

Vad gäller *ärendehandläggning och service* uppges i propositionen att det under 2010 inkom ca 510 000 ärenden till länsstyrelserna, vilket är en halvering jämfört med 2009 och till stor del kan förklaras av att körkorts- och yrkestrafiksfrågorna har förts över till Transportstyrelsen. Den totala andelen ärenden under 2010 som överklagats i relation till beslutade ärenden uppgick till ca 1,7 %. Det är en ökning jämfört med 2009 års nivå med ca 1,2 %. Av de ärenden som avgjorts i högre instans har länsstyrelsernas beslut ändrats i 16 % av fallen. År 2009 var motsvarande siffra 11 % och 2007 och 2008 var denna andel ca 13 %. Antalet öppna ärenden vid årets slut uppgick till ca 105 000, varav ca 7 600 var äldre än två år. Antalet öppna ärenden har minskat kraftigt under 2010, vilket också är en följd av överföringen av uppgifter till Transportstyrelsen. Antalet öppna ärenden som är äldre än två år har sjunkit från 8 600 till 7 600 (*andelen* ärenden äldre än två år har dock ökat från 4 till 7,3 %). Ökningar av antalet öppna ärenden syns inom främst livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor.

Regeringen bedömer sammantaget att utvecklingen under 2010 inom området Länsstyrelserna är positiv och att i stort sett samtliga verksamheter uppvisar en förbättring av resultatet jämfört med 2009, där jämförelser med 2009 varit möjliga. Det finns dock, liksom tidigare år, skillnader mellan de olika länsstyrelserna.

Inriktning

I budgetpropositionen (prop. 2011/12:1 utg.omr. 1 avsnitt 8.5) redogör regeringen för sina genomförda och planerade åtgärder samt utredningsuppdrag. Vad gäller *förbättrad statlig samordning och samverkan på regional nivå* anges bl.a. att utredningen om den statliga regionala förvaltningen har i uppdrag att senast december 2012 lämna förslag på hur man kan vidare-

utveckla och stärka länsstyrelsens uppgift att inom sitt ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser i länet. Utredaren ska även se över på vilket sätt länsstyrelsens roll som regional samordnare av statlig tillsyn kan vidareutvecklas.

Vad gäller den *fortsatta utvecklingen av styrning och uppföljning* är regeringens avsikt att styrningen av länsstyrelserna ska bli än mer resultatfokuserad och strategisk. Ett viktigt led i styrningen av länsstyrelserna är den gemensamma myndighetsdialogen som genomförs en gång per år med samtliga länsstyrelser. Vidare framgår det av propositionen att länsstyrelserna har redovisat sitt uppdrag³ kring enhetliga resultatindikatorer till regeringen och att regeringen avser att arbeta vidare med indikatorerna utifrån länsstyrelsernas redovisning.

Vad gäller *flexibel verksamhetsfördelning* uppges att förändringar av länsstyrelseorganisationen genomförs kontinuerligt genom att verksamheter flyttas till och från länsstyrelserna (t.ex. djurskyddskontrollerna). I vissa fall har det funnits skäl för att endast en eller flera länsstyrelser får en viss verksamhet, t.ex. tillsyn av kampsporter (Länsstyrelsen i Örebro län) eller ansvaret för penningtvätt (tre länsstyrelser). Regeringen avser att även använda sig av en flexibel verksamhetsfördelning när det gäller miljöprövningsdelegationerna (fördelas på ca 11–12 länsstyrelser). Under hösten 2011 avser regeringen att överlämna en proposition till riksdagen om ytterligare omfördelning av viss länsstyrelseverksamhet. Viss länsstyrelseverksamhet bör enligt regeringen flyttas till sju länsstyrelser med anledning av att verksamheterna bedöms vara mycket ringa till sin omfattning, har hög komplexitet och saknar regional anknytning. Regeringens avsikt är att den nya verksamhetsfördelningen ska träda i kraft den 1 juli 2012.

I fråga om utveckling av *samordningen av länsstyrelsernas verksamhet* anges att länsstyrelserna genomför olika samordningsinsatser inom såväl kärnverksamheter som administrativa stödfunktioner. Regeringen kommer att följa länsstyrelsernas fortsatta arbete och med utgångspunkt i den gemensamma redovisningen (som länsstyrelserna i sina regleringsbrev fick uppdrag om att lämna senast i november 2011) överväga behovet av att ytterligare förtydliga länsstyrelsernas uppgift att samordna och utveckla sina verksamheter.

Vad gäller *länsstyrelsernas kärnberedskap* har regeringen gett länsstyrelserna i Halland, Kalmar, Uppsala och Skåne län i uppdrag att se över möjligheterna till fördjupad samverkan mellan länsstyrelserna inom kärnberedskapen. Uppdraget ska redovisas i april 2012.

I fråga om *tillämpningen av strandskyddsreglerna* anför regeringen att det finns indikationer som tyder på att den ändring av strandskyddsreglerna som trädde i kraft 2009 och 2010, med syfte att bl.a. underlätta för viss byggnation i strandnära lägen, inte har fyllt sitt syfte, har tillämpats olika över landet och har lett till oavsedda effekter. Regeringen avser bl.a.

³ Uppdraget avsåg främst att ta fram resultatindikatorer för länsstyrelsernas mål att nationella mål ska få genomslag i länen samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

att ge Boverket och Naturvårdsverket i uppdrag att göra en översyn av utfall och tillämpning av det nya regelverket och vid behov föreslå förändringar.

Utskottets ställningstagande

Det som redovisas i propositionen om området Länsstyrelserna ger i detta sammanhang inte anledning till något uttalande från utskottets sida.

Länsstyrelserna m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 2 357 432 000 kr till ramanslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2012 och avslår två motionsyrkanden om att anslaget ska anvisas ett högre belopp. Utskottet avstyrker även två motionsyrkanden om ändrad fördelning av anslag till djurskyddskontroller och om förstärkta resurser till djurskyddskontroller. Utskottet föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om behovet av att säkerställa att länsstyrelserna tillförs avsedda medel under 2012 för fortsatta insatser för en god och kvalitativ djurskyddskontroll på 2011 års nivå i enlighet med regeringens i budgetpropositionen uttalade avsikt.

Jämför särskilda yttrandena 5 (MP), 6 (SD) och 7 (V).

Anslaget används för de 21 länsstyrelsernas förvaltningskostnader samt ersättningar till 12 kommunala samverkansorgan och landstingen i Skåne, Västra Götalands och Hallands län samt Gotlands kommun för de uppgifter som dessa övertagit från länsstyrelserna. Vidare används anslaget för regeringens behov av vissa mindre utvecklingsinsatser, t.ex. inom it-området, och visst europeiskt samarbete. Anslaget beräknas finansiera cirka hälften av länsstyrelsernas förvaltningskostnader. Resterande del finansieras av avgifter och bidrag främst genom olika sakanslag.

Propositionen m.m.

Verksamheten

Utöver redovisningen av länsstyrelsernas verksamhet ovan (se avsnitt *Resultat* under rubriken *Länsstyrelserna*) anges i propositionen att kostnaderna för verksamheten vid landets 21 länsstyrelser uppgick till 4 440 miljoner kronor 2010, vilket innebär en kostnadsökning med 7,3 % jämfört med

föregående år. Ökningen beror främst på att länsstyrelserna fr.o.m. 2010 inte längre har verksamhet och kostnader inom områdena körkort, yrkestrafik och social tillsyn.

Personalkostnaderna uppgick till 2 696 miljoner kronor, eller 60,7 % av de totala kostnaderna. Lokalkostnaderna uppgick till 301 miljoner kronor (6,8 %), medan övriga driftskostnader uppgick till 1 444 miljoner kronor (32,6 %). De olika kostnadsslagens andel av de totala kostnaderna är i stort sett oförändrade jämfört med 2009.

Anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* utgjorde 2010 den största inkomstkällan med 2 200 miljoner kronor, vilket motsvarade ungefär 49,5 % av länsstyrelsernas totala intäkter. Länsstyrelseanslagets andel av den totala finansieringen har successivt minskat under åren 2000–2010. Intäkter av bidrag, sammanlagt 1 722 miljoner kronor, utgjorde den näst största finansieringskällan med 39 %. De största bidragsgivarna var Naturvårdsverket och Statens Jordbruksverk.

Anslagssparandet uppgick under 2010 till 16 841 000 kr. För budgetåren 2009 och 2008 uppgick det till 22 562 000 respektive 24 895 000 kr. Vad gäller det minskande anslagssparandet konstaterar regeringen att länsstyrelserna generellt fr.o.m. 2008 årligen haft kostnader som överstigit den årliga tilldelningen. Vid utgången av 2010 utnyttjade åtta länsstyrelser sin anslagskredit (2009 utnyttjades krediten av sju länsstyrelser).

Anslaget

Regeringen föreslår att ramanslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2012 ska uppgå till 2 357 432 000 kr, vilket innebär en ökning med 8 316 000 kr i förhållande till innevarande budgetår inklusive pris- och löneomräkning.

Särskilt om anslagsmedel till djurskyddskontroller

I propositionen (s. 51) anför regeringen följande överväganden vad gäller djurskyddskontroller:

Länsstyrelserna tillfördes tillfälligt 25 miljoner kronor för 2011 för arbetet med djurskyddskontrollen. För att säkra ett långsiktigt arbete med djurskyddskontrollen avser regeringen bibehålla insatserna på samma nivå som 2011. För detta tillförs medel till anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Av propositionen framgår även att regeringen beräknar att nivån behålls även under 2013, 2014 och 2015.

Den 11 oktober 2011 begärde konstitutionsutskottet ytterligare underlag från Regeringskansliet i fråga om anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* Den 18 oktober inkom till utskottet en promemoria från Finansdepartementets budgetavdelning. I promemorian anges att regeringen har uttalat i budgetpropositionen för 2012 att den avser att behålla insatserna för djurskyddskontrollen på 25 miljoner kronor. Av en detaljerad härledningstabell i promemorian framgår att satsningen på djurskyddskontroller från 2011 upphör med innebörden att anslaget minskas med 25 222 000 kr och att en ny

satsning fr.o.m. 2012 finansieras genom ett tillskott på 15 000 000 kr. Vidare anges i promemorian att insatserna i övrigt kan finansieras genom tillgängliga medel, inklusive disposition av prognosticerat anslagssparande.

Motionerna

Peter Eriksson m.fl. (MP) föreslår i motion 2011/12:K384 att ramanslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2012 ska uppgå till 2 482 432 000 kr, dvs. en ökning med 125 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag (yrkande 4 i denna del). I motionen anges att den statliga verksamheten på regional nivå genom länsstyrelserna har allt sämre förutsättningar för sitt arbete inom naturvård och miljöskydd, särskilt med miljömålsarbetet, men även för djurskydd. Motionärerna föreslår för år 2012 att de förslagna 125 miljoner kronor ska läggas på bl.a. djurskyddskontroller (40 miljoner kronor), övergripande miljömålsarbete (25 miljoner kronor), skogsskydd (20 miljoner kronor), hav i balans (15 miljoner kronor) och kvinno- och mansjourer (10 miljoner kronor). Av motionen framgår även att anslaget och satsningarna på övergripande miljömålsarbete och havsmiljön föreslås öka även 2013 och 2014. I samma motion yrkar motionärerna att riksdagen tillkännager regeringen att förutsättningarna för stödet till jourverksamheten måste ändras, så att verksamheten ges en långsiktigt stabil ekonomisk situation (yrkande 3). Motionärerna anser att en ökning med 10 miljoner kronor är tillräcklig och att satsningen ska permanentas.

Jonas Åkerlund och Thoralf Alfsson (SD) föreslår i motion 2011/12:K394 att ramanslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* fastställs till 2 417 432 000 kr för 2012, dvs. en ökning med 60 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag (yrkandet i denna del). I motionen anges att länsstyrelserna får ett ökat bidrag avsett att öka djurskyddskontrollerna.

Krister Örnfjäder (S) föreslår i motion 2011/12:K264 att fördelning av anslag till kontroll av djurskydd ska ändras så att länsstyrelserna ges anslag i förhållande till antal djur i ett län och inte baserat på antal kommuner och hur många människor som bor där. I motionen pekas på Kalmar län som ett exempel där det nuvarande fördelningssystemet innebär en brist på djurskyddsinspektörer.

Matilda Ernkrans m.fl. (S) föreslår i motion 2011/12:MJ376 yrkande 12 att länsstyrelserna bör få förstärkta resurser för djurskyddskontroll. Motionärerna anser att kontrollavgiften ska återinföras för att finansiera en ökad tillsyn. I motionen anförts att när djurskyddskontrollen överfördes till länsstyrelserna var det en underfinansierad reform. På många ställen görs enligt motionärerna i dag inga planerade kontroller, och vissa länsstyrelser har inte ens resurser till de akuta kontrollerna.

Information från Regeringskansliet

Den 10 november 2011 lämnade statssekreteraren Hans Lindberg och tjänstemän vid Finansdepartementet information till utskottet. Informationen rörde hur finansieringen av insatserna för djurskyddskontroller kan säkerställas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 2 357 432 000 kr till ramanslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2012. Därmed avstyrks motionerna 2011/12:K384 (MP) yrkande 4 i denna del och 2011/12:K394 (SD) yrkandet i denna del.

Utskottet konstaterar att regeringen i propositionen har angett att de övergångs- och omställningsproblem som uppstod när länsstyrelserna 2009 tog över djurskyddskontrollen från kommunerna har hanterats väl och att de omfattande ärendebalanserna i stort sett har åtgärdats även om det rapporteras om fortsatta problem med de tekniska och administrativa stödsystemen för djurskyddskontrollen. Utskottet förutsätter att regeringen noggrant följer utvecklingen på området för att säkerställa att kvaliteten på djurskyddskontrollen upprätthålls. Utskottet är dock inte i dagsläget berett att förorda några tillkännagivanden till regeringen om ändrad fördelning av anslag till djurskyddskontroller och om förstärkta resurser till djurskyddskontroller. Därmed avstyrks motionerna 2011/12:K264 (S) och 2011/12: MJ376 (S) yrkande 12.

Utskottet har i detta ärende fått både skriftlig och muntlig information om nivån på medel till djurskyddskontroller inom ramen för anslaget. Utskottet kan konstatera att regeringen har för avsikt att behålla insatserna för djurskyddskontroller på 25 miljoner kronor 2012, men att endast 15 miljoner kronor föreslagits. Konstitutionsutskottet kan konstatera att finansutskottet den 15 november justerade sitt s.k. rambetänkande (2011/12: FiU1) med förslag till riksdagsbeslut om bl.a. fördelning av utgifterna på utgiftsområden. Därmed saknas möjligheter att öka utgiftsramen för utgiftsområde 1 för att möjliggöra en ökning av anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* Enligt utskottet bör regeringen rätta till det uppkomna felet på ett lämpligt sätt, t.ex. i samband med vårändringsbudgeten. Av den skriftliga informationen som utskottet fick från Finansdepartementet framgick att regeringen avsåg att insatserna i övrigt kunde finansieras genom tillgängliga medel, inklusive disposition av prognosticerat anslagssparande. Av den muntliga informationen som utskottet fick den 10 november från Finansdepartementet framgick därutöver att regeringen ytterst även har möjlighet att återkomma genom förslag på ändringsbudget med ytterligare medel. Mot bakgrund av länsstyrelsernas ekonomiska förutsättningar anser utskottet inte att finansieringen för att säkerställa fortsatta insatser för en god och kvalitativ djurskyddskontroll ska göras genom tillgängliga medel eller anslagssparande. Mot denna bakgrund föreslår konstitutionsutskottet att riks-

dagen tillkännager för regeringen vad utskottet anfört om behovet av att säkerställa att länsstyrelserna tillförs avsedda medel under 2012 för fortsatta insatser för en god och kvalitativ djurskyddskontroll på 2011 års nivå i enlighet med regeringens i budgetpropositionen uttalade avsikt.

Demokratipolitik

Demokratipolitiken omfattar frågor om medborgarnas inflytande och delaktighet i samhället, demokrati och allmänna val samt demokratins utveckling. Även Valmyndighetens, Justitiekanslerns och Datainspektionens verksamheter, samt tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek faller inom detta område. Området omfattar också stödet till politiska partier.

Propositionen

Utgiftsutveckling

Enligt propositionens förslag (avsnitt 9.2) blir utgifterna för demokratipolitiken totalt 298 miljoner kronor under 2012. Under 2013, 2014 respektive 2015 beräknas utgifterna till 303, 307 respektive 294 miljoner kronor. Prognosen för innevarande budgetår är att utgifterna kommer att uppgå till 281 miljoner kronor.

Mål och indikatorer

Det mål för demokratipolitiken som riksdagen har beslutat är en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras (prop. 2008/09:1 bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

Målet för demokratipolitiken uppfylls framför allt genom att medborgarens möjligheter till insyn, inflytande och deltagande säkerställs, genom att motverka hot mot demokratin och genom att de mänskliga rättigheterna respekteras. Regeringens viktigaste uppgifter inom området är att stärka och värna demokratin.

Resultatbeskrivningen i propositionen görs i förhållande till det övergripande målet för demokratipolitiken och i förhållande till de resultat som uppnåtts inom de prioriterade områdena *val, insyn och inflytande*, insatser för att *motverka hot mot demokratin* samt insatser för att *öka respekten för de mänskliga rättigheterna*.

Redovisningen sker också i förhållande till resultatredovisningarna för Justitiekanslern, Datainspektionen och Valmyndigheten. Både resultatredovisning och mål för myndigheterna redovisas nedan i respektive avsnitt om myndigheternas anslag.

Vad gäller det långsiktiga målet om *respekt för de mänskliga rättigheterna* anför regeringen att det för att målet ska kunna uppnås i Sverige krävs ett fortsatt systematiskt arbete, främst inom den offentliga förvaltningen (avsnitt 9.6.2). Med systematiskt arbete för de mänskliga rättigheterna avses här att med utgångspunkt i Sveriges internationella åtaganden regelbundet se över vilka brister som kan finnas i skyddet och främjandet av rättigheterna, att göra genomgångar och bedömningar av synpunkter som framförs om hur Sverige efterlever sina internationella åtaganden på området, bl.a. av internationella övervakningsorgan och genom samråd, samt att genomföra insatser som är ett resultat av medvetna överväganden utifrån dessa översyner och genomgångar.

Några andra mål eller indikatorer framgår inte av propositionen.

Resultat

Vad gäller området *val, insyn och inflytande* (avsnitt 9.4) görs bl.a. en fullständig redovisning av riksdagsvalet i september 2010, där valdeltagandet ökade från 82,0 till 84,6 %, jämfört med 2006 års riksdagsval. Ökningen av valdeltagandet 2010 skedde framför allt i grupper med lågt valdeltagande. Därmed har skillnaderna mellan grupperna minskat. Av propositionen framgår bl.a. att valdeltagandet ökade i två grupper, unga under 30 år (ökning med 4 %) och utrikes födda (ökning med 7 %). Vad gäller genomförandet av valen framgår av propositionen att röstlängder och röstkort trycktes och distribuerades enligt fastställt plan, med undantag för ett litet antal postnummerområden (på grund av logistikproblem vid Posten AB). Antalet avgivna förtidsröster 2010 ökade markant jämfört med valen 2006 och var högre än vid något tidigare valtillfälle. Andelen mottagna förtidsröster uppgick till 39,4 % av antalet avgivna röster (jämfört med 31,8 % vid 2006 års val).

I fråga om uppföljning av valen anges att det jämna valresultatet samt ett antal handhavandefel gjorde att valsystemet och röstningsprocessen kom att uppmärksammas av media och allmänheten i större utsträckning än vid tidigare val. Möjligheten att överklaga valresultaten utnyttjades i högre grad än vid tidigare val (se avsnittet om *Valmyndigheten* nedan).

Därtill redogörs i propositionen för utvärderingen av satsningen vad gäller särskilda medel till riksdagspartierna för information inför 2010 års allmänna val. I utvärderingen konstateras att det inte är möjligt att analysera effekterna av de tilldelade medlen, då dessa av flertalet partier inte särredovisats utan flutit in i partiernas totala valbudgetar (inför valet 2010 fanns, liksom vid tidigare val, inte några krav på särskild redovisning av hur medlen använts). Trots detta lämnas det i propositionen en kortfattad sammanfattning av utvärderingens slutsatser och iakttagelser (se prop. 2011/12:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.4.1). Andra resultat som redovisas inom området berör bl.a. Skolval 2010 och omvalet den 11 maj 2011 (vad gäller det sistnämnda se nedan under avsnittet om *Valmyndigheten*).

Vidare redovisas i propositionen ett flertal projekt, utredningar och resultat bl.a. Kommittén för förstärkning av den kommunala demokratins funktionssätt (dir. 2010:53) som utreder bl.a. beslutsfattande på distans och som väntas redovisa sitt uppdrag senast den 1 maj 2012, EU:s arbete kring deltagande och inflytande för medborgarna (genom både programmet Ett Europa för medborgarna som pågår fram t.o.m. 2013 och det s.k. Epace-projektet vars första del pågick t.o.m. juni 2010). Vidare nämns Sveriges deltagande i Europarådets olika forum och medel till demokratiforskning som på regeringens uppdrag beviljas av Vetenskapsrådet. Därtill lyfts i propositionen fram ett antal projekt från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) som bl.a. fokuserat på hur medborgardialogen kan utvecklas med hjälp av it.

Regeringen bedömer i sina slutsatser (avsnitt 9.4.2) att den ökade förtidsröstningen kan ha varit en orsak till ett antal brister i handhavandet av rösterna, både vid den preliminära rösträkningen i kommunerna på valkvällen och vid valnämndernas rösträkning på onsdagen efter valdagen. Regeringen överväger hur myndighetens stöd till regional och lokal valadministration på länsstyrelser och kommuner kan förändras eller ökas för att valprocessen totalt sett ska bli mer effektiv och tillförlitlig. Vad gäller insyn och inflytande bedömer regeringen dels att det långsiktiga samarbetet med SKL i fråga om medborgardialog med stöd av it är särskilt värdefullt, dels att regeringens satsning på demokratiforskning och ett kunskapsutbyte kring medborgardialog inom EU bidrar till en högre medvetenhet om demokratifrågorna.

Vad gäller insatser för att *motverka hot mot demokratin* (avsnitt 9.5) redogörs i propositionen för olika bidrag och uppdrag till myndigheter (Brottsförebyggande rådet, Säkerhetspolisen, Ungdomsstyrelsen, Försvarshögskolan) och organisationer (SKL) i syfte att bl.a. kartlägga förebyggande insatser mot våldsbejakande extremism och radikalisering, beskriva den våldsamma politiska extremismen i Sverige vad gäller vitmaktmiljön och den vänsterautonoma miljön, sammanställa genomförda lokala åtgärder för att motverka och bemöta våldsbejakande politisk extremism, undersöka behovet av ytterligare verksamhet som hjälper unga att lämna grupper som använder hot och våld för att nå politiska mål och som stöder dem som har lämnat sådana grupper samt stödja avhoppare från vitmaktmiljön.

I december 2010 redovisade Säkerhetspolisen ett regeringsuppdrag att beskriva den våldsbejakande islamistiska extremismen i Sverige, de radikaliseringsprocesser som kan urskiljas i den våldsbejakande islamistiska miljön och de verktyg och strategier som kan användas för att motverka radikalisering. I rapporten konstaterar Säpo att våldsbejakande islamistisk extremism utgör såväl ett konkret hot mot människor i andra länder som ett potentiellt hot mot människor i Sverige. Vidare anför Säpo att det oavsett ideologi finns betydande likheter när det gäller orsakerna till att människor radikaliserar.

Regeringen har under 2011 givit Forum för levande historia i uppdrag att senast i januari 2012 utveckla metoder och arbetsmaterial för att stärka ungdomars demokratiska värderingar och förebygga att unga utvecklar ett antidemokratiskt agerande. Regeringen har även givit Brottsförebyggande rådet i uppdrag att under 2011 utveckla metoder för en periodiskt återkommande undersökning av omfattningen och utvecklingen av hot och våld mot förtroendevalda.

Regeringen bedömer i sina slutsatser (avsnitt 9.5.2) att det mot bakgrund av det insamlade underlaget (bl.a. Säkerhetspolisens rapport) finns anledning att vidta åtgärder för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.

Vad gäller insatser för att *öka respekten för de mänskliga rättigheterna* (avsnitt 9.6) redogör regeringen för olika utredningar och vidtagna åtgärder. Bland annat har två utredningsbetänkanden överlämnats till regeringen (SOU 2010:70 respektive 2011:29). I dessa lämnas bl.a. förslag till förstärkning av skyddet för mänskliga rättigheter i Sverige. Vad gäller kartläggningsarbetet av situationen för de mänskliga rättigheterna i Sverige framgår det av propositionen att arbetet är inne i sitt andra steg och att denna samrådsprocess (där information, synpunkter och förslag inhämtas från olika svenska samhällsaktörer) inleddes i maj 2011 och kommer att fortsätta under hösten 2011. Syftet med arbetet är att identifiera eventuella brister i skyddet och arbetet för de mänskliga rättigheterna och skapa ytterligare underlag för regeringens bedömning av hur arbetet bör bedrivas framöver.

I propositionen redogörs även för bl.a. arbetet för grundläggande rättigheter inom EU och Sveriges deltagande i detta arbete. På det internationella planet har bl.a. Europarådet och FN på olika sätt granskat hur Sverige har uppfyllt sina internationella åtaganden på området. Under 2010 granskade FN:s råd för mänskliga rättigheter för första gången Sverige inom ramen för en universell periodisk granskning (*Universal Periodic Review*, UPR). Sverige har lämnat in rapporter om genomförandet av konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder (januari 2011), genomförandet av Europarådets stadga om landsdels- eller minoritetsspråk (oktober 2010), genomförandet av Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (juni 2011) och genomförandet av Europarådets (reviderade) europeiska sociala stadga (december 2010). I maj 2011 lämnade Sverige sin fjärde rapport till Europarådets kommission mot rasism och intolerans.

I sina slutsatser (avsnitt 9.6.2) anför regeringen bl.a. att de två utredningsbetänkanden som nyligen presenterats (SOU 2010:70 och SOU 2011:29) utgör ett viktigt underlag för regeringens egen bedömning av hur arbetet bör bedrivas framöver. Nu pågår ett brett samråd utifrån dessa två underlag och den tidigare nämnda kartläggningen av situationen för mänsk-

liga rättigheter i Sverige. Enligt regeringen är det angeläget att denna samrådsprocess genomförs innan regeringen drar några slutsatser om på vilket sätt arbetet kan bedrivas fortsättningsvis.

Inriktning

I propositionen anförs att regeringens arbete med demokratipolitik kommer att fokusera på att värna och stärka demokratin och de mänskliga rättigheterna. För att stärka demokratin genom ökad insyn och ökat inflytande, kommer regeringen att fortsätta verka för ett ökat användar- och medborgarinflytande med hjälp av verktyg för e-demokrati. Regeringen kommer vidare att fortsätta utveckla arbetet med att värna demokratin för att säkerställa att enskildas möjligheter att utöva sina demokratiska fri- och rättigheter inte begränsas av grupper eller aktörer med en icke-demokratisk agenda. Regeringen avser därför att under vintern 2011 presentera en nationell handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Regeringen avser att genomföra en kartläggning av hot och våld mot förtroendevalda.

Regeringen avser även att intensifiera sitt arbete för de mänskliga rättigheterna, bl.a. mot bakgrund av delar av förslagen i de betänkanden som överlämnats inom detta område. I sammanhanget konstaterar regeringen att de underlag som lagts fram har flera gemensamma nämnare, bl.a. att det i Sverige inte finns någon funktion att utifrån ett helhetsperspektiv främja respekten för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter, att Sveriges internationella åtaganden på detta område inte är synliga i svensk rätt, med undantag för Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, samt att kommunerna och landstingen har ett viktigt ansvar för de mänskliga rättigheterna. Ytterligare områden som nämns är utbildning, kompetensutveckling och kunskapsutveckling om de mänskliga rättigheterna.

Riksdagens tillkännagivande om vissa vallagsfrågor m.m.

Riksdagen beslutade i maj 2011 om ett tillkännagivande till regeringen om utredning av vissa vallagsfrågor (bet. 2010/11:KU28, rskr. 2010/11:293). Riksdagen lyfte i sitt tillkännagivande fram ett behov av att utreda frågor om partisymboler på valsedlar, om möjligheten för personer med funktionsnedsättning att delta i val, om röstningslokaler för förtidsröstning, om utbildning av röstmottagare och om elektronisk röstning i val- och röstningslokaler.

Regeringen beslutade den 27 oktober 2011 att en parlamentariskt sammansatt kommitté ska göra en översyn av delar av valsystemet (dir. 2011:97). Kommittén ska bl.a. överväga om reglerna om fördelning av mandat vid val till riksdagen bör ändras, om den fria nomineringsrätten bör inskränkas och om det bör införas krav på offentliga valförberedelser. Vidare ska kommittén överväga om det bör införas ett elektroniskt röst-

ningsförfarande vid allmänna val och folkomröstningar. Kommittén ska föreslå de grundlags- och lagändringar som den finner motiverade. Uppdraget ska i vissa frågor delredovisas senast i december 2012 och slutredovisas när det gäller övriga frågor senast den 15 mars 2013.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens nyligen beslutade direktiv till en parlamentariskt sammansatt kommittés översyn av valsystemet. Det som redovisas i propositionen om området Demokratipolitik ger i detta sammanhang inte anledning till något uttalande från utskottets sida.

Allmänna val och demokrati

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 35 340 000 kr till anslag 6:1 Allmänna val och demokrati för 2012 och bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslag 6:1 Allmänna val och demokrati besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr 2013–2015.

Anslaget används för statens kostnader för valesdlar och annat valmaterial samt ersättningar till myndigheter och kommunerna för biträde i samband med val. Anslaget används också för uppföljning och utveckling av demokratipolitiken, arbete med dialog för en förstärkt gemensam värdegrund och mångvetenskaplig demokratiforskning. Vidare får anslaget användas för vissa administrationskostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området. Anslagets storlek beror till största delen på vilka val som hålls under året.

Propositionen

Verksamheten

På regeringens uppdrag beviljar Vetenskapsrådet medel till forskning om demokrati. I maj 2007 utlyste Vetenskapsrådet forskningsmedel för mångvetenskaplig demokratiforskning för perioden 2007–2010. På Vetenskapsrådets webbplats presenteras de projekt som ingår i Vetenskapsrådets demokratisatsning. Webbplatsen tillhandahåller även information om demokratinätverk och dokumentation från konferenser. De sex projekt som fått medel avslutades 2010. Slutrapporteringen av forskningsresultaten samt den vetenskapliga och ekonomiska redovisningen ska ske till Vetenskapsrådet i mars 2012.

I mars 2011 utlyste Vetenskapsrådet nya forskningsmedel för mångvetenskaplig demokratiforskning, denna gång för perioden 2011–2013. Inriktningen omfattar hot mot det demokratiska samhällets grundvalar (särskilt extremism) och respons mot sådana hot, liksom frågor om medborgarnas inflytande, representation, deltagande, insyn och ansvarsutkrävande. Under 2011 beviljades medel till tre forskningsprojekt som planeras att bedrivas under 3 år framöver. Den vetenskapliga och ekonomiska redovisningen ska göras till Vetenskapsrådet under 2015.

Under 2010 hölls allmänna val till riksdagen och till landstings- och kommunfullmäktige (se avsnittet *Resultat* under rubriken Demokratipolitik ovan).

Anslagssparandet uppgick under 2010 till 30 990 000 kr. För budgetåren 2009 och 2008 uppgick det till 11 749 000 respektive 1 858 000 kr. Skillnaderna i nivån för anslagssparandet är kopplade till anslagsbelastningens variationer.

Anslaget

Anslaget föreslås öka med 5 250 000 kr 2012 till följd av regeringens förslag om insatser och åtgärder inom ramen för handlingsplanen för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism och om en omfördelning av medel för att finansiera en utökning av Valmyndighetens verksamhet. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 35 340 000 kr anvisas under anslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2012.

Bemyndigandet

I propositionen anförs att regeringen har riksdagens bemyndigande att under innevarande år ingå ekonomiska åtaganden och att fortsatt stöd till mångvetenskaplig demokratiforskning förutsätter att långsiktiga åtaganden om forskningsbidrag kan göras även fortsättningsvis. Mot bakgrund av detta föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr under perioden 2013–2015.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen dels anvisar 35 340 000 kr till anslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2012, dels bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr under perioden 2013–2015.

Justitiekanslern

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 34 488 000 kr till anslag 6:2 *Justitiekanslern* för 2012 och avstyrker därmed ett motionsyrkande om lägre anslagsbelopp.

Jämför särskilt yttrande 1 (MP).

Anslaget används för Justitiekanslerns förvaltningskostnader. Justitiekanslerns främsta uppgifter är att utöva tillsyn över den offentliga förvaltningen, att bevaka statens rätt i rättegångar, att svara för statens skadereglering, att vara regeringens juridiska rådgivare och att vara åklagare i mål som rör tryck- och yttrandefrihetsbrott. Justitiekanslern utövar också tillsyn över advokatväsendet och har vissa uppgifter enligt lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning. Justitiekanslern bedriver även arbetet med att för statens räkning överklaga beslut om rättshjälp och ersättning till rättsliga biträden. Dessutom företräder Justitiekanslern svenska staten i de internationella oljeskadefonderna.

Propositionen

Verksamheten

Justitiekanslern har under 2010 bedrivit tillsyn över den offentliga verksamheten främst genom klagomålshantering och genomgång av myndigheternas ärendeförteckningar. Myndighetens egeninitierade ärenden och inspektionsverksamhet har på grund av ett ansträngt arbetsläge fått stå tillbaka.

Arbetet med att värna tryck- och yttrandefriheten har främst skett genom att pröva inkomna anmälningar om brott mot tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Liksom tidigare år har en stor del av anmälningarna under 2010 avsett publiceringar som inte har omfattats av grundlagsskydd. Många ärenden rör exempelvis publiceringar på internet där webbplatsen inte omfattats av den s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen, vilket innebär att ärendena ska hanteras av en allmän åklagare och inte av Justitiekanslern. I de fall där Justitiekanslern har vidtagit någon form av åtgärd har det oftast rört sig om anmälningar om ifrågasatt hets mot folkgrupp.

Under 2010 inkom ca 2 800 skadeståndsärenden vilket är ca 100 färre än föregående år. Drygt hälften av de inkomna ärendena avsåg ersättningsanspråk enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder. Myndigheten avgjorde drygt 1 500 sådana ärenden under 2010 och i drygt 90 % av fallen beviljades skadestånd.

Antalet inkomna ärenden hos Justitiekanslern 2010 var i princip oförändrat jämfört med 2009, ca 8 300. Antalet ärenden i balans minskade med över 200 till drygt 1 500 ärenden. Den genomsnittliga handläggningstiden

ökade under 2010 till 90 dagar (jämfört med 78 dagar 2009) framför allt på grund av att myndigheten har prioriterat att avgöra äldre ärenden. Inkomna ärenden om integritetsfrågor ökade under 2010 främst vad gäller allmän kameraövervakning, vilket beror på att antalet ansökningar till länsstyrelser om tillstånd till sådan övervakning ökat.

Justitiekanslern hade under 2010 som mål att värna integriteten, yttrandefriheten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten, att med hög kvalitet och effektivitet bevaka statens rätt och att medverka till att rättstillämpningen blir effektiv och av hög kvalitet. I propositionen anges att Justitiekanslern under 2009 i allt väsentligt uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. Regeringen anför vidare att det är positivt att myndigheten har minskat balanserna under året, trots att det har bidragit till en viss försämring vad gäller handläggningstiderna som har ökat för merparten av ärendetyperna. Det är av vikt att Justitiekanslern under kommande år bedriver ett aktivt utvecklingsarbete för att ytterligare förbättra kvaliteten och effektiviteten i verksamheten.

Anslagssparandet uppgick under 2010 till -1 499 000 kr. För budgetåren 2009 och 2008 uppgick det till -1 997 000 respektive -867 000 kr.

Anslaget

För att Justitiekanslern ska kunna upprätthålla en godtagbar nivå på verksamheten utifrån det uppdrag myndigheten har, bl.a. som tillsynsmyndighet över andra myndigheter och deras ärendehantering, ökas anslaget med 4 000 000 kr fr.o.m. år 2012. Anslaget beräknas öka med ytterligare 2 000 000 kr 2013 och ytterligare 2 000 000 kr 2014. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 34 488 000 kr anvisas under anslag 6:2 *Justitiekanslern* för 2012. I förhållande till 2011 ökar anslaget med 4 297 000 kr inklusive pris- och löneomräkning.

Motionen

Peter Eriksson m.fl. (MP) föreslår i motion 2011/12:K384 att 33 488 000 kr anvisas under anslag 6:2 *Justitiekanslern* för 2012, dvs. 1 miljon kronor mindre än regeringens förslag (yrkande 4 i denna del). Av motionen framgår att dessa medel motsvarar det integritetsskyddsarbete som utförs av myndigheten och som enligt Miljöpartiets motion bör samlas under en ny integritetsskyddsmyndighet under utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 34 488 000 kr till anslag 6:2 *Justitiekanslern* för 2012. Därmed avstyrker utskottet motionen 2011/12:K384 (MP) yrkande 4 i denna del.

Datainspektionen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 37 393 000 kr till anslag 6:3 *Datainspektionen* för 2012 och avstyrker därmed ett motionsyrkande om att anslaget ska utgå helt.

Jämför särskilt yttrande 1 (MP).

Anslaget används för Datainspektionens förvaltningskostnader. Datainspektionen har till uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter och för att god sed iaktas i kreditupplysnings- och inkassoverksamhet.

Propositionen

Verksamheten

Vad gäller *tillsynen över behandlingen av personuppgifter* lade Datainspektionen ca 90 % av sina resurser på verksamhetsgrenen under 2009. Myndigheten har riktat in verksamheten mot känsliga områden och nya företeelser där risken för integritetskränkning är särskilt stor, t.ex. personuppgiftsbehandlingen inom hälso- och sjukvården, användningen av gps-positionering för att övervaka eller kontrollera arbetstagare och kameraövervakning i skolor, flerfamiljshus och på arbetsplatser.

Tillsynen har omfattat kommuner, statliga myndigheter och privata företag och har utformats som fält-, skrivbords- och enkätinspektioner. Det totala antalet *inledda* respektive *avslutade* tillsynsärenden av behandlingen av personuppgifter uppgick 2010 till 214 respektive 210 (jämfört med 149 respektive 110 ärenden under 2009).

Datainspektionen har under 2010 fortsatt att arbeta aktivt med sin informationsverksamhet för att synliggöra integritetsfrågorna i samhället. Företrädare för myndigheten har medverkat i tv och radio. Myndigheten har vidareutvecklat sin webbplats, arrangerat utbildningstillfällen för personuppgiftsombud och besvarat frågor genom myndighetens upplysningstjänst.

Vidare har Datainspektionen under året deltagit i internationellt samarbete i frågor som rör skydd för personuppgifter och personlig integritet samt i EU:s gemensamma tillsyn på dataskyddsområdet. Datainspektionens arbete med att värna den personliga integriteten i samband med utvecklingen av den elektroniska förvaltningen fortsatte under 2010, bl.a. genom inspektioner, remissyttranden och samverkan med myndigheter (bl.a. Post- och Telestyrelsen, Rikspolisstyrelsen och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden i syfte att utbyta information om handläggning av ärenden och diskutera gränser mellan myndigheternas tillsynsansvar).

I propositionen anges att ca 10 % av myndighetens resurser under 2010 gick till verksamhetsgrenen *tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplivnings- och inkassoverksamhet*. Under 2010 påbörjade respektive avgjorde Datainspektionen 16 respektive 9 tillsynsärenden enligt kreditupplivningslagen (jämfört med 8 respektive 9 ärenden under 2009). Tillsynen präglades även 2010 av de tjänster som erbjuder kreditupplivningsinformation via Internet med stöd av utgivningsbevis. Dessa tjänster tillhandahålls under åberopande av grundlagsskydd, vilket innebär att kreditupplivningslagens bestämmelser om legitimt behov och kreditupplivningskopia inte behöver tillämpas när företagen lämnar ut kreditupplivningar. Den översyn av förhållandet mellan kreditupplivningslagen och yttrandefrihetsgrundlagen i fråga om den beskrivna problematiken som genomfördes inom Justitiedepartementet har utmynnat i ändringar i kreditupplivningslagen som trädde i kraft den 1 januari 2011.

Vad gäller Datainspektionens arbete med tillstånd och tillsyn enligt inkassolagen bedömer myndigheten att inkassobolagen i allt väsentligt följer god inkassosed. Under 2010 har 84 tillsynsärenden påbörjats och 86 ärenden har avslutats (2009 hade 86 tillsynsärenden påbörjats och 79 avslutats).

Datainspektionen hade under 2010 som mål att upptäcka och förebygga hot mot den personliga integriteten. Verksamheten ska främst inriktas på områden som bedöms vara särskilt känsliga ur ett integritetsperspektiv, nya företeelser och användningsområden av teknik samt områden där risken för missbruk eller felaktig användning bedöms vara särskilt stor. Under 2010 har Datainspektionen i allt väsentligt uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. När det gäller tillsynen över behandlingen av personuppgifter bedöms målet för 2010 ha uppnåtts. Målet för kreditupplivningsverksamheten har inte kunnat uppfyllas. Som framgått av det föregående är detta dock hänförligt till förhållanden som myndigheten inte råder över. Beträffande inkassoverksamheten har verksamhetsmålet uppfyllts. Sammantaget bedömer regeringen att Datainspektionen under 2010 uppnått ett i stort sett gott verksamhetsresultat.

Anslagssparandet uppgick under 2010 till 157 000 kr. För budgetåren 2009 och 2008 uppgick det till 69 000 respektive 1 132 000 kr.

Anslaget

Regeringen föreslår att anslag 6:3 *Datainspektionen* för 2012 uppgår till 37 393 000 kr. I förhållande till 2011 ökar anslaget med 365 000 kr, vilket motsvarar pris- och löneomräkning.

Motionen

Peter Eriksson m.fl. (MP) föreslår i motion 2011/12:K384 att anslag 6:3 *Datainspektionen* för 2012 ska utgå helt (yrkande 4 i denna del). Av motionen framgår att dessa medel motsvarar det integritetsskyddsarbete som utförs av myndigheten och som enligt motionen bör samlas under en ny integritetsskyddsmyndighet under utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 37 393 000 kr till anslag 6:3 *Datainspektionen* för 2012. Därmed avstyrker utskottet motionen 2011/12:K384 (MP) yrkande 4 i denna del.

Svensk författningssamling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 1 200 000 kr till anslag 6:4 *Svensk författningssamling* för 2012.

Från anslaget betalas bl.a. den kostnadsfria tilldelningen av svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek som regleras i 7 § författningssamlingsförordningen (1976:725), den s.k. frilistan.

Propositionen

Statens utgifter för den kostnadsfria tilldelningen av SFS har ökat. I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.12.4) redovisades behovet av en höjning av anslaget med 200 000 kr fr.o.m. 2011 och med ytterligare 100 000 kr fr.o.m. 2013. Regeringen föreslår att 1 200 000 kr anvisas under anslag 6:4 *Svensk författningssamling* för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 1 200 000 kr till anslag 6:4 *Svensk författningssamling* för 2012.

Valmyndigheten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 18 246 000 kr till anslag 6:5 *Valmyndigheten* för 2012.

Anslaget används för Valmyndighetens förvaltningskostnader. Valmyndigheten är en förvaltningsmyndighet för frågor om val och folkomröstningar.

Propositionen

Verksamheten

Valmyndighetens arbete har under 2010 huvudsakligen varit inriktat på att förbereda, genomföra och följa upp de allmänna valen som genomfördes den 19 september 2010. Förberedelserna inför valen genomfördes planerligt. Valmaterial och informationsprodukter framställdes och distribuerades i tid. Valmyndighetens information till väljarna inför valen 2010 bestod i huvudsak av information om röstkort, förtidsröstning och personröstning. Därutöver förekom viss riktad information. För ungdomar bestod denna främst av annonsering på ett antal välbesökta webbplatser. Valmyndigheten annonserade även på olika webbplatser som riktar sig till invandrargrupper. Information om röstningsprocessen översattes till 25 språk, inklusive minoritetsspråken (vid de allmänna valen 2006 översattes den till 21 språk, inklusive teckenspråk, se prop. 2007/08:1 utg.omr. 1 s. 18). Samtliga översättningar fanns tillgängliga på Valmyndighetens webbplats. Information om valet producerades också på teckenspråk, i punktskrift, i en lättläst broschyr och inläst på cd-skiva.

I samband med valen stärkte myndigheten sin telefon- och e-postservice genom att anlita ett serviceföretag. Antalet inkomna ärenden uppgick till närmare 100 000, och för första gången översteg antalet förfrågningar via e-post antalet telefonsamtal. Den modernisering av valdatasystemet som påbörjades inför Europaparlamentsvalet 2009 fullföljdes under 2010.

Valmyndighetens mål för 2010 var att genomföra sina uppgifter med största möjliga tillförlitlighet och effektivitet. Regeringen bedömer att Valmyndigheten har uppfyllt målet för de delar av valadministrationen som ligger inom Valmyndighetens ansvarsområde, dvs. den centrala valadministrationen.

Anslagssparandet uppgick under 2010 till 1 249 000 kr. För budgetåren 2009 och 2008 uppgick det till 1 367 000 respektive 365 000 kr.

Valmyndighetens rapport till regeringen

I februari 2011 lämnade Valmyndigheten en rapport till regeringen som redovisar erfarenheterna från de allmänna valen 2010. I rapporten behandlas bl.a. frågor om proportionaliteten i valsystemet, offentliga valförberedelser, systemet för valsedlar, regler och rutiner för förtidsröstning samt ansvarsfördelning mellan valmyndigheterna. Valmyndigheten redovisar i rapporten sin bedömning om vilka förändringar i valsystemet som bör övervägas. Valmyndigheten tog emot och yttrade sig över 120 överklaganden angående riksdagsvalet. Myndigheten yttrade sig även över merparten av de 92 överklaganden som avsåg kommun- och landstingsfullmäktigevalen.

Omval den 15 maj 2011

Valprovsningsnämnden beslutade den 11 februari 2011 att omval skulle hållas dels i valet till landstingsfullmäktige i Västra Götalands län, dels i valet till kommunfullmäktige i Örebro kommun, valkrets Örebro Nordöstra. Valmyndigheten beslutade i samråd med berörda länsstyrelser att omvalen skulle hållas den 15 maj 2011.

I enlighet med förordningen (2011:273) om statsbidrag för kommunernas medverkan vid 2011 års omval fastställde och betalade Valmyndigheten ut 17,4 miljoner kronor under april och maj till de kommuner som medverkade vid omvalen. Förtida röstning anordnades i 45 kommuner utanför de kommuner där omvalen genomfördes. De kommuner utanför omvalsområdet som anordnade förtida röstning ska återbetala medel som inte har använts.

Valdeltagandet vid omvalet till landstingsfullmäktige i Västra Götalands län uppgick till 44 %, vilket kan jämföras med 78 % vid 2006 års val och 80 % vid 2010 års ordinarie val. Valdeltagandet vid omvalet till kommunfullmäktige i Örebro, Örebro Nordöstra valkrets, uppgick till 63 %, vilket kan jämföras med 80 % vid 2006 års val och 83 % vid 2010 års ordinarie val.

Anslaget

För att Valmyndigheten ska kunna upprätthålla hög kvalitet i verksamheten föreslår regeringen att myndighetens anslag ökas med 2 750 000 kr fr.o.m. 2012. Ökningen finansieras genom omföring av medel från anslag 6:1 *Allmänna val och demokrati*. Regeringen föreslår därför att 18 246 000 kr anvisas under anslag 6:5 *Valmyndigheten* för 2012. I förhållande till 2011 ökar anslaget med 2 905 000 kr inklusive pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 18 246 000 kr till anslag 6:5 *Valmyndigheten* för 2012.

Stöd till politiska partier

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 171 200 000 kr till ramanslag 6:6 *Stöd till politiska partier* för 2012 samt bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslag 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 171 200 000 kr under 2013. Därmed avstyrks ett motionsyrkande om att anslaget ska uppgå till ett mindre belopp. Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om en översyn av nivån på partistödet och tio motionsyrkanden om att regeringen ska återkomma med förslag till lagstiftning om utökade krav på offentlig redovisning av bidrag till partier.

Jämför reservation 4 (MP, V) och särskilt yttrande 2 (SD).

Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd dels som partistöd, dels som kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som mandatbidrag och delas ut som ett bidrag per riksdagsplats. Resultatet i de senaste två valen räknas. Bidraget är för närvarande 333 300 kr per plats och år. Kanslistödet lämnas som grundstöd och tilläggsstöd. Medlen betalas ut av Partibidragsnämnden.

Propositionen

Anslaget

Regeringen föreslår att ramanslag 6:6 *Stöd till politiska partier* ska uppgå till 171 200 000 kr för 2012, vilket innebär en ökning med 1 000 000 kr i förhållande till innevarande budgetår. Ökningen motiveras enligt regeringen bl.a. av att det vid 2010 års allmänna val tillkom ytterligare ett parti i riksdagen (vilket föranleder ytterligare ett kanslistöd). Ökningen planeras att gälla för åren 2012–2015.

Bemyndigandet

I propositionen anför regeringen att det, enligt lagen (2006:999) med ekonomiska administrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen, krävs bemyndigande för beslut om bl.a. bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter under senare budgetår än det år statsbudgeten avser, vilket gäller för stödet till politiska partier. Mot denna bakgrund föreslås i propositionen att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslag 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 171 200 000 kr under 2013.

Gällande ordning m.m.

Av 1 § lagen om statligt stöd till politiska partier följer att stödformerna som ges enligt lagen är partistöd och kanslistöd.

Enligt 2 § lagen om statligt stöd till politiska partier gäller att partistöd lämnas som mandatbidrag och att varje mandatbidrag är 333 300 kr. Senast beloppet för mandatbidraget ändrades var den 1 juli 2004, när det höjdes från 282 450 kr till nuvarande nivå, dvs. en ökning med 18 % (prop. 2003/04:100, bet. 2003/04:FiU21, rskr. 2003/04:273). Ändringar i beloppet för mandatbidraget innan dess skedde dels den 1 januari 1997 när det ändrades från 224 100 kr till 282 450 kr (dvs. en ökning med 26 %), dels den 15 oktober 1995 då beloppet minskades från 247 350 kr till 224 100 kr (dvs. en minskning med ca 9 %). Vid ändringarna 1997 och 1995 skedde även förändringar av andra belopp som styr det s.k. kanslistödet (se prop. 1996/97:1 utg.omr. 1 s. 9 och prop. 1994/95:100 bilaga 3.2).

Enligt 13 § första stycket lagen om statligt stöd till politiska partier prövas frågor om statligt partistöd av Partibidragsnämnden. Enligt 14 § tredje stycket ska utbetalningarna av partistöd göras kvartalsvis av Riksdagsförvaltningen. År i den aktuella lagen räknas, enligt 12 § första stycket, som regel fr.o.m. den 15 oktober, och stödet uträknas en gång för varje år.

I statsbudgeteten anvisar riksdagen varje år medel till det statliga partistödet på ett särskilt anslag (6:6 *Stöd till politiska partier*). Anslaget ställs till regeringens disposition. Genom regleringsbrev tilldelar regeringen sedan Riksdagsförvaltningen dispositionsrätten till anslaget.

Motionerna

Anslaget

Jonas Åkerlund och Thoralf Alfsson (båda SD) föreslår i motion 2011/12:K394 att anslaget minskas med 17 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkandet i denna del).

Översyn av nivån på partistödet

I motion 2011/12:K327 föreslår Sven-Erik Österberg m.fl. (S) att regeringen gör en översyn av det statliga partistödet i syfte att öka det. I motionen anförs att det statliga partistödet har legat nominellt stilla sedan 2005, vilket i praktiken innebär en sänkning av stödet, då inflationen urholkar värdet av stödet. Partiernas möjligheter att uppfylla den roll de förutsatts ha i vårt demokratiska system blir därmed också urholkade.

Offentlig redovisning av bidrag till partier och kandidater

Peter Eriksson m.fl. (MP) föreslår i motion 2011/12:K261 att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om offentlig redovisning av juridiska personers bidrag till partier (yrkande 1). Regeringens förslag ska även omfatta partiets skyldighet att offentliggöra fysiska

personer som ger mer än 20 000 kr per år till ett parti (yrkande 2). Motsvarande krav på offentlig redovisning bör även finnas för partiernas regionsorganisationer (yrkandena 3 och 4). I motionen anförs vidare att lagförslaget bör innehålla krav på att enskilda ledamöter i och kandidater till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige offentligt redovisar ekonomiska bidrag från juridiska personer (yrkande 5) samt att enskilda ledamöter i och kandidater till riksdagen, Europaparlamentet, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige offentliggör fysiska personer som ger dem mer än 10 000 kr per år (yrkande 6). I motionen noteras den överenskommelse som gjordes i april 2000 mellan riksdagspartierna som innebär att partiernas riksorganisationer ska redovisa bl.a. bidrag från företag, stiftelser och organisationer, dock ej privatpersoner, och att denna redovisning endast omfattar det totala stödet samt det totala antalet givare. Motionärerna hänvisar bl.a. till en statlig utredning (SOU 2004:22) samt konstitutionsutskottets utredning om det kommunala partistödet (2007/08:RFR23) och de resultat och förslag som presenteras där. I motionen anges bl.a. att fem partier frivilligt har beslutat att fr.o.m. den 1 januari 2009 offentliggöra personer som ger mer än 20 000 kr, något som föreslogs i den ovannämnda statliga utredningen. Som motiv till sina förslag anför motionärerna bl.a. Europarådets rekommendationer på området samt att det inom Europa endast är San Marino, Malta och Schweiz utöver Sverige som saknar lagstiftning i frågan.

Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) föreslår i motion 2011/12:K312 att regeringen bör utreda och komma med förslag till lagstiftning för öppen redovisning av politiska partiers intäkter. I motionen anförs att Greco, Europarådets arbetsgrupp mot korruption, vid flera tillfällen har kritiserat Sverige för att det inte finns någon lagstiftning som reglerar hur partier finansieras. Vidare framgår av motionen att Greco i april i år upprepade sin kritik i en ny rapport där man uppmanade Sverige att bl.a. ta fram lagstiftning som tvingar partier att redovisa bidrag över ett visst belopp.

Allan Widman m.fl. (FP) föreslår i motion 2011/12:K332 att regeringen skyndsamt utreder på vilket sätt de regleringar av partistöd som Sverige har ratificerat kan inarbetas i svensk lagstiftning. En grund för regeringens arbete bör enligt motionärerna vara den tidigare utredningen Allmänhetens insyn i partiers och valkandidaters intäkter (SOU 2004:22). Vidare framhåller motionärerna bl.a. att Greco skärpte sin kritik mot Sverige i april 2011.

I motion 2011/12:K349 begär Börje Vestlund (S) att riksdagen ska tillkännage för regeringen att det bör införas en reform alternativt en ny lagstiftning som innebär att samtliga politiska partier offentligt redovisar sina bidrag. Motionären anför att en vanlig ordning för de partier som redovisar sina bidrag är att gåvor över 20 000 kr redovisas i partiernas årsredovisningar men att ett parti har vägrat att offentligt redovisa sina bidrag. Motionären anför att det därför vore en fördel om de politiska partierna kunde nå en frivillig överenskommelse över hur bidrag till politiska

partier ska redovisas, men om inte detta är en framkomlig väg återstår inget annat än att via lagstiftning tvinga fram en redovisning för samtliga politiska partier.

Ibrahim Baylan (S) föreslår i motion 2011/12:K341 att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om öppenhet kring finansiering av enskilda kandidaters personvalskampanjer. I motionen anför motionären att det är rimligt i ett öppet och demokratiskt samhälle att väljarna vet vad de får när de lägger sin röst på en viss kandidat. Därför krävs enligt motionären en lagreglering om att alla som kandiderar till riksdagen och som bedriver personvalskampanj öppet redovisar var de får sin finansiering ifrån och vad de i sin tur har för åtaganden gentemot sponsorer och finansiärer. En sådan lag bör enligt motionären omfatta både direkt och indirekt ekonomiskt stöd.

Utredningar m.m.

Lagförslag om redovisning av bidrag till partier och kandidater

I januari 2004 överlämnades utredningsbetänkandet Allmänhetens insyn i partiers och valkandidaters intäkter (SOU 2004:22) till regeringen. Utredningen föreslog att allmänhetens insyn i hur partier finansierar sin verksamhet och kandidaterna finansierar sina kampanjer ska säkerställas genom en författningsreglering, där bl.a. namn på privatpersoner som lämnar bidrag över 20 000 kr per år ska redovisas av partierna. Utredningen motiverar behovet av en rättslig reglering bl.a. mot bakgrund av att den ordning med frivilliga insatser genom partiöverenskommelse som infördes i mitten av 1950-talet har flera allvarliga brister.

Av en remissammanställning framgår att bl.a. följande remissinstanser riktade invändningar mot utredningsförslagets grundlagsförenlighet: justitieombudsmännen, Svea hovrätt, juridiska fakulteterna vid Stockholms och Lunds universitet, statsvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet samt samhällsvetenskapliga fakulteterna vid Göteborgs universitet och Umeå universitet. I sitt remissvar anförde JO bl.a. följande:

Från de synpunkter JO har att beakta väcker förslaget om en rättslig reglering av politiska partiers och valkandidaters intäkter främst frågan hur en sådan reglering förhåller sig till regeringsformen. Utredningens analys i den delen [...] leder till slutsatsen att regeringsformens bestämmelser inte lägger några principiella hinder mot den föreslagna lagstiftningen. Det hade enligt min mening varit värdefullt om analysen hade utvidgats att också avse frågan i vad mån lagstiftningen är förenlig inte endast med regeringsformens särskilda bestämmelser utan också med de grunder som ligger bakom dem. För egen del känner jag i angivet hänseende tveksamhet till den föreslagna lagstiftningen.

Sammanfattningsvis ansåg JO att utredningens förslag inte utan ytterligare överväganden i grundlagsfrågan bör läggas till grund för lagstiftning. Svea Hovrätt ifrågasatte om lagförslaget i alla delar är förenligt med regeringsformen. Hovrätten ansåg att utredningens argumentation beträffande för-

eningsfriheten inte är övertygande och att behovet av en grundlagsändring i denna del därför bör övervägas ytterligare under den fortsatta beredningen av ärendet. Juridiska fakulteten vid Lunds universitet avvisade utredningens slutsats om förslaget förenlighet med 2 kap. 2–3 §§ regeringsformen. Enligt fakultetsstyrelsen bör grundlagsregleringen tolkas i rättighetsstärkande och skyddande riktning. Fakultetsstyrelsen anser även att skyddet för åsiktsfriheten och den enskildes integritet gör att frågan måste övervägas ytterligare. Vidare ansåg fakulteten att det är tveksamt om det är önskvärt att möjliggöra en registrering genom en grundlagsändring mot bakgrund av att nyttan är liten i förhållande till den inskränkning det innebär för den enskilde.

Utöver grundlagsförenligheten pekade bl.a. JO och juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet på brister i utredningens förslag vad gäller möjligheterna att kringgå författningsregleringen om redovisningskrav. Till exempel innebär rättigheten till anonymitet i utredningens förslag att redovisningarna enligt JO kunde komma att bli missvisande eller till och med utan möjlighet till den insyn som eftersträvas.

Kammarrätten i Stockholm och länsrätten i Stockholms län hade från de utgångspunkter de har att beakta inget att invända mot utredningens förslag. Justitiekanslern (JK) övervägde särskilt frågan om ett krav på redovisning av bidrag från fysiska personer kan komma i konflikt med 2 kap. 2 § regeringsformen. Även om JK förhöll sig skeptiskt till utredningens argument att ett bidrag till ett visst politiskt parti eller till en valkandidat inte automatiskt kan tas till intäkt för att bidragsgivaren tillhör partiet i fråga ansåg JK att ett sådant indirekt krav inte torde kunna anses stå i strid med bestämmelsen i regeringsformen. Riksåklagaren delade utredningens bedömningar och fann de redovisade skälen för förslagen övertygande även om riksåklagaren ansåg att partiets och valkandidatens skyldighet att offentligt redovisa sina intäkter bör vara sanktionerad.

Enligt uppgift från Justitiedepartementet bereds inte utredningsbetänkandet längre i Regeringskansliet. Efter remissbehandling beslutade regeringen den 8 december 2009 att skriva av ärendet (dnr Ju2004/2098/L6). Avskrivningen skedde mot propositionen med förslag om en reformerad grundlag (prop. 2009/10:80).

Utvärdering av det kommunala partistödet m.m.

Konstitutionsutskottet lät under 2007 genomföra en utvärdering av det kommunala partistödet (rapport 2007/08:RFR23). Enligt rapporten lämnar samtliga kommuner och landsting partistöd med stöd av 2 kap. 9 § kommunallagen (1991:900). Stödet utgör en växande andel av intäkterna för partierna på lokal och regional nivå. Kraven som kommuner och landsting ställer på betalningsmottagarna vid utbetalning av partistöd skiljer sig åt. Vidare görs överföringar från partiernas lokalorganisation till den regionala och den nationella nivån i flera partier. Enligt rapporten är det oklart huruvida dessa iakttagelser är förenliga med den nuvarande lagstiftningen

och därför finns det ett behov av att se över regleringen av det kommunala partistödet. Mot bakgrund av utvärderingen beslutade riksdagen på förslag av utskottet om ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en översyn av det kommunala partistödet för att söka undanröja den osäkerhet som råder både från kommunernas och från partiernas sida när det gäller utrymmet för att använda stödet och för att uppnå en högre grad av öppenhet i utbetalningarna (bet. 2008/09:KU11, rskr. 2008/09:164).

Den 20 maj 2010 tillsatte regeringen en parlamentarisk kommitté med uppdraget att utreda åtgärder för att utveckla det kommunala beslutsfattandet och stärka den kommunala representativa demokratins funktionssätt (dir. 2010:53). I uppdraget ingår bl.a. att utreda reglerna om kommunalt partistöd och föreslå eventuella författningsändringar. Uppdraget ska redovisas senast den 1 maj 2012. I direktiven hänvisas i denna del till riksdagens tillkännagivande ovan.

Europarådets organ mot korruption

Europarådet har arbetat fram en straffrättslig och en civilrättslig konvention mot korruption som båda har ratificerats av Sverige. Europarådet har även antagit rekommendationer mot korruption, t.ex. principer för finansiering av politiska partier och valkampanjer. Europarådets organ för utvärdering av arbetet mot korruption, Group of States against Corruption (Greco), genomför återkommande utvärderingar. Sverige blev medlem i Greco när det bildades 1999.

Den 19 februari 2009 antog Greco tio rekommendationer gällande Sverige, varav tre rekommendationer gällde vissa artiklar i Europarådets straffrättsliga konvention om korruption och dess tilläggsprotokoll, och sju rekommendationer gällde vissa artiklar i Europarådets rekommendation från 2003 om gemensamma regler mot korruption vid finansieringen av politiska partier och valkampanjer. De sistnämnda rekommendationerna gällde bl.a. att bestämmelser bör införas som innebär dels ett generellt förbud mot anonyma bidrag till partier och kandidater, dels att enskilda bidrag över en viss nivå ska redogöras tillsammans med bidragsgivarens identitet.

I en promemoria upprättad vid Justitiedepartementet den 23 april 2010 redovisas regeringens åtgärder med anledning av dessa sju rekommendationer. I promemorian anförs det bl.a. att rekommendationerna har tagits under noggrant övervägande men att regeringen saknar anledning att tro att den långa traditionen av självreglering inte räcker för att motverka korruption i Sverige. Det står även att det för närvarande därför inte finns några planer på att ändra det nuvarande systemet. Skälet till att det har ansetts onödigt att ha närmare bestämmelser om finansiering av politiska

partier och valkampanjer är enligt promemorian att självregleringen har visat sig fungera väl i ett land som Sverige där nivån av korruption är låg.⁴

Den 1 april 2011 antog Greco slutsatser om att Sverige inte genomfört någon av de sju rekommendationer som gällde Europarådets rekommendation om gemensamma regler mot korruption vid finansieringen av politiska partier och valkampanjer. Dessutom konstaterade Greco att avsaknaden av konkreta initiativ är slående och att Sverige tycks vara inriktat på att behålla en modell med självreglering genom frivilliga överenskommelser. Därutöver nämns i Grecos slutsatser från april 2011 att varje land bedöms i ljuset av dess egna meriter samt att organets rekommendationer inte nödvändigtvis kräver lagstiftningsåtgärder. Mot bakgrund av Sveriges ”uppenbart bristande efterlevnad” av rekommendationerna begärde Greco att Sverige senast den 31 oktober 2011 skulle återkomma med en rapport över en uppdatering om arbetet med att genomföra rekommendationerna.

I en promemoria upprättad vid Justitiedepartementet den 27 oktober 2011 redovisas rapporten som Greco begärt. I promemorian hänvisas till den ovannämnda parlamentariska kommitténs uppdrag att bl.a. utreda reglerna om kommunalt partistöd och till att det sedan maj 2011 pågår diskussioner mellan samtliga riksdagspartier om en ny frivillig överenskommelse som skulle innebära större insyn i finansieringen av politisk verksamhet. Dessutom har enligt promemorian sju av åtta riksdagspartier antagit eller håller på att anta regler som innebär att bidrag till partier överstigande 20 000 kr ska redovisas offentligt tillsammans med bidragsgivarens identitet. Slutligen framhålls i promemorian vissa gällande föreskrifter⁵ med anledning av Grecos (femte) rekommendation om att Sverige bör säkerställa en oberoende revision i fråga om politiska partier som är skyldiga att hålla sig med bokföring och räkenskaper. Enligt de föreskrifter som nämns i promemorian gäller att även politiska partier omfattas av krav på revision och bokföring.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat motioner om redovisning av parti- och kampanjfinansiering bl.a. under hösten 2005 (bet. 2005/06:KU9). Utskottet avstyrkte motionerna med hänvisning till den fortsatta beredningen av den då nyligen framlagda utredningen Allmänhetens insyn i partiets och valkandidaters intäkter (SOU 2004:22). En utförlig redogörelse för tidigare behandling i bl.a. riksdagen av dessa frågor har lämnats i betänkande 2003/04: KU13 s. 30–32.

⁴ I promemorian hänvisas till Sveriges goda resultat sedan 1995 i Transparency Internationals s.k. korruptionsindex (Corruption Perception Index, CPI) som mäter den upplevda nivån på den offentliga sektorns korruption.

⁵ I promemorian hänvisas till 12 § revisionslagen (1999:1079), 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078) och 14 § lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier.

Senast utskottet behandlade motioner i frågor om författningsreglering av parti- och kampanjfinansiering var hösten 2010 (bet. 2010/11:KU1 s. 50–54). Utskottet ville då inte med hänvisning till tidigare ställningstagande i sådana frågor tillmötesgå de krav som ställts av motionärerna. Av utskottets tidigare behandling i ämnet (se bet. 2007/08:KU14 s. 33 f.) framgår bl.a. att den nämnda utredningens (SOU 2004:22) förslag mötts av invändningar av rättsvårdande myndigheter när det gäller grundlagsenligheten. Invändningarna gäller dels förslagets överensstämmelse med föreningsfriheten, dels förenligheten med förbudet mot åsiktsregistrering. Utskottet hänvisade till frivilliga överenskommelser som en mer framkomlig väg att nå de önskvärda offentliga redovisningarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 171 200 000 kr till ramanslag 6:6 *Stöd till politiska partier* för 2012 samt bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslag 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 171 200 000 kr under 2013. Därmed avstyrks motion 2011/12:K394 (SD) yrkandet i denna del.

Utskottet noterar att nivån på mandatbidraget i lagen om statligt stöd till politiska partier inte ändrats sedan den 1 juli 2004. Utskottet förutsätter att regeringen fortlöpande beaktar i vilken utsträckning som inflationen urholkat det statliga stödet till politiska partiers verksamhet. Utskottet är dock inte i dagsläget berett att ställa sig bakom förslaget om en översyn av nivån på partistödet. Därmed avstyrks motion 2011/12:K327 (S).

Utskottet noterar att det tagits kontakter i syfte att inleda diskussioner mellan samtliga riksdagspartier om en ny överenskommelse kring partifinansieringen. Utskottet önskar inte föregripa resultatet av dessa diskussioner. Mot denna bakgrund är utskottet i dagsläget inte berett att ställa sig bakom motionerna om offentlig redovisning av bidrag till partier. Därmed avstyrks motionerna 2011/12:K261 (MP) yrkandena 1–6, 2011/12:K312 (V), 2011/12:K332 (FP), 2011/12:K349 (S) och 2011/12:K341 (S).

Nationella minoriteter

Området omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken.

Propositionen

Utgiftsutveckling

Enligt propositionens förslag blir utgifterna för regeringens politik avseende nationella minoriteter totalt 101 miljoner kronor under 2012 (avsnitt 10.2). Under 2013–2015 beräknas utgifterna till 97 miljoner kronor varje år. För innevarande budgetår är prognosen att utgifterna kommer att uppgå till 86 miljoner kronor.

År 2012 beräknas utgifterna inom området öka med 16 miljoner kronor jämfört med 2011 då anslag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* tillförs medel för att ge fler kommuner möjlighet att ansluta sig till de språkliga förvaltningsområdena och för en särskild satsning på säkerheten för den judiska minoriteten. Ett nytt anslag, 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer*, förs upp på statsbudgeten fr.o.m. 2012 för att utveckla arbetet när det gäller romers rättigheter och livsvillkor.

Mål och indikatorer

Målet för regeringens politik avseende nationella minoriteter är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83). Målet har delats upp i tre delområden: diskriminering och utsatthet, inflytande och delaktighet samt språk och kulturell identitet (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272).

Några indikatorer för regeringens politik avseende nationella minoriteter framgår inte av propositionen.

Resultat

I propositionen redovisar regeringen dels hur myndigheternas ansvar på området tydliggjorts, dels resultaten under rubriker som följer de delområden som nämns ovan.

Vad gäller *diskriminering och utsatthet* redogörs i propositionen för Diskrimineringsombudsmannens (DO) arbete, särskilda insatser för romer (se nedan), jämställdhetssatsningen inom minoritetspolitiken (som under 2010 genomförts av Ungdomsstyrelsen, Sametinget, Statens folkhälsoinstitut och Folkbildningsrådet), internationella rekommendationer rörande den judiska minoriteten samt Sametingets webbplats om nationella minoriteter.

Sedan DO inrättades i januari 2009 har myndigheten utrett, eller utreder fortfarande, anmälningar som bedöms ha anknytning till någon nationell minoritet. Anmälningar om diskriminering av romer rör främst området varor och tjänster (t.ex. bostäder, affärer) rättsväsendet, socialtjänsten och utbildningssektorn. DO presenterade i april 2011 en rapport om diskriminering av romer. I rapporten konstateras att romer utsätts för diskriminering i vardagliga situationer, trots att detta är förbjudet i lag.

Vad gäller särskilda insatser för romer framgår av propositionen bl.a. att Regeringskansliet bereder de förslag som Delegationen för romska frågor överlämnade till regeringen i juli 2010 i sitt betänkande Romers rätt – en strategi för romer i Sverige (SOU 2010:55). Länsstyrelsen i Stockholms län har i uppdrag att stödja de kommuner som inom ramen för delegationens arbete påbörjat ett utvecklingsarbete när det gäller den romska minoriteten. Vidare har en särskild handbok om arbetet med romska frågor tagits fram. Behovet av insatser inom dessa områden har visat sig vara stort enligt Länsstyrelsen. Internationellt har Sverige bedrivit detta arbete främst inom ramen för Europarådet och EU (bl.a. genom att bidra till råds slutsatser om en EU-ram för nationella strategier eller motsvarande insats för romers integrering).

Vidare nämns i propositionen att det bland de rekommendationer som lämnades till regeringen efter OSSE:s (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) besök i Sverige i juni 2010 finns en uppmaning om att Sverige ska öka insatserna mot antisemitism.

Vad avser delområdet *inflytande och delaktighet* redovisar regeringen bl.a. fördelningen av statsbidrag till organisationer som företräder nationella minoriteter enligt förordningen (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter. För 2010 och 2011 har 4,6 miljoner kronor betalats ut årligen i statsbidrag till 5 av 11 sökande organisationer. Bidrag till samiska organisationer till stöd för verksamhet inom det minoritetspolitiska området betalas ut av Sametinget med sammanlagt 200 000 kr per år. Därutöver har regeringen avsatt särskilda medel under 2010 och 2011 på 400 000 kr var till Sametinget, Sverigefinländarnas delegation respektive Svenska tornedalingarnas riksförbund i syfte att stärka samers, sverigefinnars och tornedalingars förutsättningar för samråd och dialog med kommunerna inom respektive förvaltningsområde.

Under 2010 och 2011 har det liksom tidigare genomförts samrådsmöten med ansvarigt statsråd och företrädare för de nationella minoriteterna. Som en del i remissförfarandet av betänkandet Romers rätt har Regeringskansliet även ordnat flera särskilda dialogmöten för att diskutera förslagen med romska representanter. Länsstyrelsen och Sametinget har under 2010 fokuserat på att förmedla kunskap och erfarenheter när det gäller den lagstadgade skyldigheten att samråda med nationella minoriteter, vilken infördes den 1 januari 2010. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget bedömer att det behövs ytterligare informationsinsatser och annat riktat stöd beträffande samråd.

När det gäller delområdet *språk och kulturell identitet* anges i propositionen bl.a. att ytterligare tio kommuner och två landsting under 2010 och 2011 frivilligt har anslutit sig till ett förvaltningsområde efter ansökan hos regeringen. Regeringens reform innebär därmed en utvidgning av det förstärkta minoritetsskyddet för minoritetsspråken från sju kommuner och ett landsting 2009 till sammanlagt 47 kommuner och tio landsting 2011. I feb-

ruari 2010 lämnade Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget en första rapport om uppföljningen av minoritetsreformen (erfarenheterna från denna uppföljning redogörs nedan i ett särskilt avsnitt).

Kommuner och landsting som ingår i ett förvaltningsområde uppbär riktade statsbidrag för merkostnader som fr.o.m. 2011 uppgår till drygt 56 miljoner kronor. Vad gäller aktiva revitaliseringsinsatser anförts i propositionen att Institutet för språk och folkminnen under 2010 fördelade 3,4 miljoner kronor till olika typer av språkprojekt i enlighet med förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken. Statsbidraget för revitaliseringsinsatser fördelades under 2010 enligt följande: 35 % till insatser för samiska, 24 % till insatser för finska, 17 % till insatser för meänkieli, 15 % till insatser för romani chib och 5 % till insatser för jiddisch. Intresset för statsbidraget under 2010 har varit mycket stort: sammanlagt ansöktes det om statsbidrag om 26 miljoner kronor.

De av Sametinget etablerade samiska språkcentren i Tärnaby och Östersund har bl.a. kartlagt situationen för samiska och samers behov av revitaliseringsinsatser. Enligt kartläggningen är situationen för samiska allvarlig. De mindre varieteterna är starkt hotade och behovet av revitaliseringsinsatser bedöms vara stort. Bristen på lärare i samiska är mycket stor. Bland insatserna finns utvecklandet av ett språkmentorsprogram samt riktat material till förskolor.

Vad gäller kultur och språkvård framgår av propositionen att Institutet för språk och folkminnen har fått ökade anslag under 2010 för språkvårdande insatser när det gäller jiddisch och arbete med insamling och godkännande av ortnamn på minoritetsspråk. Vidare anges bl.a. att Kulturrådet sedan 2002 disponerar medel för att främja de nationella minoriteternas språk och kultur. Dessa finansieras från anslag inom utgiftsområde 17. Sametinget disponerar dels 8,9 miljoner kronor från anslag inom utgiftsområde 17 till insatser för samisk kultur och samiska organisationer, dels drygt 5,4 miljoner kronor till den samiska teatern Giron Sámi Teáther.

Uppföljningen av minoritetsreformen

Resultaten från arbetet inom förvaltningsområdena under 2010 visar att det saknas en tydlig bild av tillgängliga resurser när det gäller t.ex. personals kunskaper i minoritetsspråk inom kommuner och landsting och av minoriteternas behov. När det gäller de samiska kommunerna lyfter Sametinget särskilt fram bristen på personal som talar samiska. Länsstyrelsen och Sametinget har identifierat följande framgångsfaktorer för genomförandet i kommuner och landsting: att verksamheten har tydliga mål och en klar förankring i både den politiska och verksamhetsmässiga ledningen, att det finns en tydlig samordnande funktion för minoritetsverksamheten och att ett fungerande samråd med den berörda nationella minoriteten kommit i gång.

Vad gäller kommuner som frivilligt har anslutit sig till förvaltningsområdena har flera varit framgångsrika. Detta bedöms bero på att den berörda nationella minoriteten har varit starkt mobiliserad för att åstadkomma anslutningen och kommunen har genomfört en förankringsprocess inom den kommunala förvaltningen i samband med ansökan om anslutning. Inför 2012 har ytterligare 9 kommuner ansökt om frivillig anslutning.

Enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska ett grundskydd säkerställas för samtliga fem nationella minoriteter i alla landets kommuner och landsting. Länsstyrelsen och Sametinget konstaterar att detta endast gjorts i begränsad utsträckning. Under 2010 har Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget främst fokuserat på att ge stöd till kommuner och landsting inom förvaltningsområdena. Ytterligare insatser bedöms därför behövas under 2011 och 2012 för att lyfta fram skyldigheten att ge grundskydd.

Elva statliga myndigheter har i uppdrag att under perioden 2010–2012 följa upp, analysera och redovisa till Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget hur deras insatser bidragit till att uppnå det minoritetspolitiska målet och effekterna av dessa. Länsstyrelsen och Sametinget konstaterar i sin uppföljningsrapport att det hos de myndigheter som har kommit längst med detta arbete finns en positiv samverkan mellan riktade regeringsuppdrag, samråd med de nationella minoriteterna, kompetensutveckling inom myndigheten och förekomsten av en utsedd samordnare eller projektledare med tydligt mandat.

Inriktning

Regeringen anser att uppföljningen visar att en rad insatser kommer att behövas under det kommande budgetåret för att underlätta arbetet och för att effektivisera genomförandet. Vidare behöver man hantera de brister som redan nu har identifierats.

Vad gäller *diskriminering och utsatthet* anges i propositionen bl.a. att det fortfarande finns exempel på enskilda som tillhör en nationell minoritet som utsätts för diskriminering och negativt bemötande. Detta är särskilt påtagligt bland romer. Regeringen bedömer att en rad insatser kommer att krävas för att romers situation ska kunna förbättras. En satsning för den romska gruppen kommer att presenteras närmare i en skrivelse till riksdagen under hösten 2011. Enligt regeringen är även den judiska befolkningen utsatt. Den judiska minoriteten utsätts för antisemitiska hatbrott och trakasserier vilket även drabbar barnen. Antisemitiska yttringar och annat negativt bemötande som grundar sig på rasistiska föreställningar är enligt regeringen aldrig acceptabla i ett demokratiskt samhälle. Den judiska minoriteten vidtar i dag insatser för att öka säkerheten vid synagogor och judiska arrangemang. En särskild satsning för den judiska minoritetens eget interna säkerhetsarbete genomförs i samråd med den judiska minoriteten 2012.

Vad gäller *inflytande och delaktighet* framgår av uppföljningen av minoritetspolitiken att fungerande samrådsformer är av avgörande betydelse för ett lyckat genomförande. Genom samråd kan minoriteternas delaktighet förbättras och det ger beslutsfattare och tjänstemän bättre beslutsunderlag för det minoritetspolitiska arbetet. Vidare noteras i propositionen att samrådsarbetet inom förvaltningsområdena har kommit igång men att ytterligare insatser kommer att behövas för att förbättra genomförandet av det lagstadgade s.k. grundskyddet av nationella minoriteter som gäller i samtliga landets kommuner. Grundskyddet, som gäller samtliga nationella minoriteter, innebär bl.a. att kommuner och landsting ska genomföra samråd i frågor som berör de nationella minoriteterna och att det allmänna har ett ansvar för att främja bevarandet av de nationella minoritetsspråken. Under 2012 kommer uppföljningsarbetet att fokusera på ett bättre genomförande av grundskyddet utanför förvaltningsområdena.

Vad gäller *språk och kulturell identitet* anges i propositionen bl.a. att revitalisering är ett långsiktigt arbete. En rad beslutsamma insatser kommer att behövas innan de mest hotade minoritetsspråkens situation stabiliserats. Det stora intresset för medel till språkprojekt visar enligt regeringen att viljan att revitalisera minoritetsspråken är stark bland minoriteterna. Ett stort antal revitaliseringsprojekt har också påbörjats under det första reformåret, varav flera riktar sig till barn och ungdomar. De samiska språkcentrens arbete är viktigt för att sprida kunskap om metoder och revitaliseringsverktyg. Ett antal kommuner visar nu (bl.a. som en följd av aktivt minoritetsarbete på lokal nivå) större intresse för det minoritetspolitiska arbetet och de möjligheter som anslutning till ett förvaltningsområde ger. Regeringens ambition är att fortsätta utvidgningen av förvaltningsområdena genom att möjliggöra att fler kommuner kan ansluta sig. Genom en ökning av statsbidraget till nya kommuner och landsting kommer fler enskilda att omfattas av det förstärkta minoritetsskyddet fr.o.m. 2012.

Utskottets ställningstagande

Det som redovisas i propositionen om området Nationella minoriteter ger i detta sammanhang inte anledning till något uttalande från utskottets sida.

Åtgärder för nationella minoriteter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 89 917 000 kr till anslag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* för 2012 och avstyrker ett motionsyrkande om att säkerställa att de judiska institutionerna och den judiska livsstilen skyddas i Sverige. Yrkandet får enligt utskottet anses vara tillgodosett genom regeringens särskilda satsning på området.

Anslaget används till åtgärder för nationella minoriteter, såsom statsbidrag till kommunerna i språkliga förvaltningsområden och för Länsstyrelsen i Stockholms läns och Sametingets kostnader för uppföljning enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Propositionen

Anslaget ökas med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för att finansiera statsbidrag till de kommuner som genom särskilt regeringsbeslut ansluts till de språkliga förvaltningsområdena. Vidare ökas anslaget med 4 miljoner kronor under 2012 för att finansiera en satsning i syfte att öka säkerheten och minska utsattheten för den judiska minoriteten i samhället. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 89 917 000 kr anvisas under raman-slag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* för 2012.

Motionen

I motion 2011/12:Kr269 yrkande 5 föreslår Annelie Enochson och Roland Utbult (KD) att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa att de judiska institutionerna och den judiska livsstilen skyddas i Sverige. I motionen anförs bl.a. att hotbilden mot den judiska befolkningen i Sverige under senare tid har ökat drastiskt, med hot mot och misshandel av enskilda judar samt hot, vandalisering och sabotage mot judiska institutioner och begravningsplatser i Sverige. I motionen framhålls dels situationen i Höllviken, dels att säkerhetskostnaderna för de olika judiska församlingarna i Stockholm, Göteborg och Malmö för 2010 uppgår till drygt 5 miljoner kronor. Ungefär 25 % av medlemsavgiften till Stockholms judiska församling går till säkerhetskostnader (vilket innebär att många för församlingen angelägna aktiviteter måste läggas åt sidan). Motionärerna anför även att den judiska befolkningen utgör en av fem godkända nationella minoriteter i Sverige, vilket innebär att man måste säkerställa de judiska institutionerna och den judiska livsstilen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 89 917 000 kr till anslag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* för 2012. Motionsyrkandet om att de judiska institutionernas och den judiska livsstilens skydd ska säkerställas i Sverige får enligt utskottet anses vara tillgodosett genom regeringens särskilda satsning om 4 miljoner kronor i syfte att öka säkerheten och minska utsattheten för den judiska minoriteten i samhället. Därmed avstyrks motion 2011/12:Kr269 (KD) yrkande 5.

Åtgärder för den nationella minoriteten romer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 11 500 000 kr till anslag 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* för 2012 och avstyrker ett motionsyrkande i denna del om att anslaget ska avskaffas.

Jämför särskilt yttrande 2 (SD).

Anslaget används för utvecklingsarbete när det gäller romers rättigheter och livsvillkor.

Propositionen

I propositionen föreslås att ett nytt anslag, 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer*, förs in i statsbudgeten fr.o.m. 2012. Anslaget tillförs 10 miljoner kronor årligen under 2012–2015 för att finansiera en satsning för den nationella minoriteten romer. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 11 500 000 kr anvisas under ramanslag 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* för 2012.

Motionen

Jonas Åkerlund och Thoralf Alfsson (SD) föreslår i motion 2011/12:K394 att anslaget avskaffas. Motionärerna anser att anslaget till denna enskilda minoritet är verkningslöst (yrkandet i denna del).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 11 500 000 kr till anslag 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* för 2012. Därmed avstyrks motion 2011/12:K394 (SD) yrkandet i denna del.

Medier

Kapitlet omfattar dagspress, radio och television samt skydd av barn och unga mot skadligt innehåll i massmedierna. Området är delat mellan utgiftsområdena 1 Rikets styrelse och 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Under utgiftsområde 1 finns budgetförslag för anslagen 8:1 *Presstödsnämnden*, 8:2 *Presstöd* samt 8:3 *Myndigheten för radio- och tv*.

Propositionen

Utgiftsutveckling

En mer utförlig beskrivning och analys av området Medier finns i den del av budgetpropositionen som behandlar utgiftsområde 17, som bereds av kulturutskottet.

För anslagen som ligger inom utgiftsområde 1 blir utgifterna för 2012 enligt propositionen 599,1 miljoner kronor. De beräknade utgifterna för 2013, 2014 respektive 2015 är 599,7 miljoner kronor, 600,4 miljoner kronor respektive 601,2 miljoner kronor. Prognosen är att utgifterna under innevarande år kommer att uppgå till 585,7 miljoner kronor.

Mål och bedömningsgrunder

Målet för området är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadliga inslag i massmedierna (utg.omr. 17 avsnitt 14.3). Målet har beslutats av riksdagen (prop. 2008/09:1 utg.omr. 17, bet. 2008/09:KrU1, rskr. 2008/09:92). I budgetpropositionen anges att bedömningen av resultatet inom medier utgår från bl.a. följande bedömningsgrunder:

- granskningsnämndens bedömning av om programföretagen i allmänhetens tjänst har uppfyllt uppdraget i allmänhetens tjänst
- antal tillstånds- och tillsynsärenden som gäller radio och tv
- utbetalat presstöd i form av driftsstöd och distributionsstöd fördelat på antal tidningar
- antal utgivna taltidningar, kostnader och antalet abonnenter för dessa
- antal beslut i granskningsnämnden för radio och tv
- insatser för att skydda barn och unga mot skadlig mediepåverkan.

Resultat

I propositionen redogör regeringen för olika resultat inom området Medier (utg.omr. 17 avsnitt 14.4), för uppnådda resultat när det gäller radio och tv i allmänhetens tjänst, utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland, kommersiell radio och tv, lokal icke-kommersiell radio och tv, presstödet, taltidningar, skydd av barn och unga mot skadligt medieinnehåll samt informationsspridning om utvecklingen inom medieområdet.

När det gäller *radio och tv i allmänhetens tjänst* framhålls i propositionen att den nuvarande tillståndsperioden för programföretagen (SR, SVT och UR), gäller t.o.m. 2013. Utifrån Granskningsnämndens (nedan nämnden) rapporter bedömer regeringen att SR, SVT och UR i huvudsak uppfyller sina uppdrag i allmänhetens tjänst. Regeringen noterar samtidigt nämndens kritik på vissa områden, särskilt när det gäller programverksamhet för barn och unga, och avser att följa hur programföretagen uppfyller de berörda kraven under resten av tillståndsperioden. Därtill anges i propositionen att regeringen i juni 2011 tillsatte en kommitté med uppdrag att utarbeta ett underlag om radio och tv i allmänhetens tjänst inför nästa tillståndsperiod (dir. 2011:51). Kommittén ska bl.a. ta ställning till hur tillgängligheten i fortsättningen ska förbättras och i detta arbete särskilt uppmärksamma teckenspråkstolkning och lämna förslag på hur sidoverksamheten kan regleras tydligare. Flera av de områden där nämnden har pekat på brister i uppfyllelsen av kraven i sändningstillstånden och anslagsvillkoren omfattas således av kommitténs uppdrag.

När det gäller *utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland* framgår av propositionen att Sverigefinska Riksförbundet har sändningstillstånd för den finska kanalen TV Finland för perioden den 1 april 2008 till den 31 mars 2014 och att sändningsområdet omfattar sändare i Storstockholm, Uppsala och Västerås. Omflyttningar i sändarnäten i marknätet har inneburit att sändningsområdet under 2010 har kunnat utökas med några mindre sändare i Storstockholm och Fagersta. Regeringen bedömer att utbytet av tv-sändningar mellan Sverige och Finland fungerar väl. Utökningen av sändningsområdet innebär ökad tillgänglighet till sändningarna, vilket är i linje med regeringens ambitioner för det svenskfinska tv-utbytet.

Vad avser *kommersiell radio och tv* framgår av propositionen att villkoren för företag på radio- och tv-marknaderna förbättras bl.a. genom den nya radio- och tv-lagen (2010:696), fler sändningstillstånd i marknätet samt en utveckling med fler programtjänster inom radio och tv. Samtidigt förbättras möjligheten att ställa krav på tillgängligheten till tv-innehåll för personer med funktionsnedsättning vilket bidrar till att målen inom medieområdet att stödja yttrandefrihet, mångfald och tillgänglighet nås. Vidare anges i propositionen att frågan om att låta även trådsändningar (t.ex. kabel-tv) omfattas av krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning bereds i Regeringskansliet.

Vad gäller situationen för *lokal icke-kommersiell radio och tv* anges i propositionen att förändringarna som genomförts i den nya radio- och tv-lagen gör det lättare för olika intressen och åsikter att göra sig hörda genom lokal icke-kommersiell radio och tv, vilket i sin tur bidrar till att målen inom medieområdet att stödja yttrandefrihet och mångfald nås. Vidare noteras i propositionen att det samtidigt har uppstått en debatt med uppgifter om att närradiotillstånd utnyttjas för rent kommersiella ändamål. Regeringen följer utvecklingen och avser att vid behov återkomma i frågan.

Vad gäller *taltidningar* utgavs vid utgången av 2010 sammanlagt 102 taltidningar (jämfört med 96 tidningar vid 2009 års utgång). Huvuddelen (80 st.) av dessa var taltidningar i inläst version och drygt en femtedel (22 st.) var talsyntestidningar. Taltidningsverksamheten fortsatte att minska och uppgick under 2010 till 125,1 miljoner kronor (2009 och 2008 var den 127 respektive 132,4 miljoner kronor). Sedan 2008 har antalet abonnenter minskat. Antalet taltidningsabbonenter uppgick i slutet av 2010 till 8 202, vilket är en minskning med ca 6 % jämfört med 2009. Av propositionen framgår vidare att Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) och Post- och telestyrelsen (PTS) med anledning av ett regeringsuppdrag om den framtida taltidningsverksamheten lämnade en delrapport i mars 2011 i vilken det bl.a. föreslås att statligt stöd till inlästa radio- och cd- eller kassettidningar som distribueras via radions FM-nät respektive per post bör upphöra efter en övergångsperiod och att stöd därefter endast ska lämnas för talsyntestidningar som distribueras via internet. I delrapporten föreslås även att testdrift i liten skala respektive upphandling i stor skala av ett nytt system bör ske 2012. Enligt rapporten bör ett praktiskt införande av ett nytt system och avveckling av det befintliga systemet ske med början 2013 och helst vara genomfört 2014. Beredning av delrapportens förslag pågår inom Regeringskansliet. TPB och PTS ska efter ytterligare delredovisningar slutredovisa sitt uppdrag om den framtida taltidningsverksamheten senast den 1 mars 2013.

Vad gäller *skydd av barn och unga mot skadligt medieinnehåll* anför regeringen att utgångspunkten är FN:s barnkonvention som föreskriver att barn ska ha en generell rätt till yttrande- och informationsfrihet, men samtidigt skyddas mot information och material som är till skada för deras välfärd. I budgetpropositionen redogörs för bl.a. bildandet av den nya myndigheten Statens medieråd (som övertagit Medierådets verksamhet), en viss ökning av antalet granskningar i vilka Statens biografbyrå har fattat beslut under 2010, Medierådets rapporter om bl.a. små barn och internet, projekt med Bris (Barnens rätt i samhället) och rådets granskning av sociala webbplatser för barn och unga. I propositionen redovisas även att Granskningsnämnden för radio och tv under 2010 beslutade om fyra fällningar mot bakgrund av bestämmelser i radio- och tv-lagen (jämfört med två fällningar under 2009, se prop. 2010/11:1 utg.omr. 17 s. 149).

Beträffande *informationsspridning om utvecklingen inom medieområdet* anges i propositionen att regeringen bedömer att den uppföljning av medieutvecklingen som sker på mediemyndigheterna (Myndigheten för radio- och tv, Presstödsnämnden och Statens medieråd) och institutionerna (institutionen för journalistik och masskommunikation samt Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning, båda vid Göteborgs universitet, Europeiska audiovisuella observatoriet knutet till Europarådet) är viktig och relevant bl.a. för att kunna följa resultaten i förhållande till de mediepolitiska målen och ge underlag för regeringens och riksdagens ställningstaganden på området.

Inriktning

Utgångspunkten för regeringens politik inom medieområdet är att garantera yttrandefriheten och tryckfriheten.

Regeringen anser att en mediemarknad, präglad av mångfald, med många fria och självständiga aktörer, tydliga spelregler och sund konkurrens ger goda förutsättningar för fri åsiktsbildning, fritt utbyte av idéer och reella möjligheter att granska olika företeelser och verksamheter i samhället. Även om kommersiella och ideella aktörer är väsentliga för ett brett medieutbud med olika infallsvinklar anser regeringen samtidigt att medieområdet behöver mer än enbart marknadslösningar, och särskilda insatser behövs för att säkerställa kvalitet och mångfald. Till exempel nämns att presstödet är viktigt för mediemångfalden på framför allt regional och lokal nivå och att radio och tv i allmänhetens tjänst är betydelsefullt för att ett allsidigt medieutbud ska kunna komma alla till del. Vidare anges att det nuvarande presstödsystemet är tidsbegränsat till 2016 och att regeringen avser att under hösten 2011 tillsätta en utredning med uppdrag att göra en översyn av presstödet.

Den särskilda finansieringen genom radio- och tv-avgiften ger samtidigt radio och tv i allmänhetens tjänst en särskilt gynnad ställning – och därmed ett särskilt ansvar – i förhållande till övriga aktörer på marknaden. Regeringen har tillsatt en kommitté med uppdrag att utarbeta ett underlag om radio och tv i allmänhetens tjänst inför nästa tillståndperiod som inleds 2014. Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2012.

Den nya radio- och tv-lagen förbättrar enligt regeringen villkoren framför allt för de kommersiella aktörerna, vilket ger ökade förutsättningar för en livskraftig radio- och tv-bransch. Regeringen fortsätter översynen av lagstiftningen för att ge än bättre förutsättningar för de kommersiella aktörerna att verka på marknaden.

Det nya medielandskapets ökade möjligheter till delaktighet förutsätter medvetna och kunniga medborgare med kompetens att själva värdera tillgänglig information. Regeringen arbetar aktivt med insatser riktade till framför allt barn och unga, samt främjande av självreglering hos marknadens aktörer. Ny teknik ger möjligheter till förbättrad tillgänglighet, t.ex. för personer med funktionsnedsättning, vilket är en av regeringens prioriteringar.

Avskaffandet av reklamskatten

I budgetpropositionen för 2011 gör regeringen bedömningen att det för närvarande inte finns förutsättningar för finansiering av ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten (prop. 2010/11:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 6.7.3).

Riksdagen tillkännagav den 10 april 2002 som sin mening vad skatteutskottet (bet. 2001/02:SkU20, rskr. 2001/02:201) anfört om att reklamskatten bör avvecklas och att frågan, med beaktande av de budgetpolitiska målen, bör prioriteras vid kommande budgetberedning.

Sedan tidigare har ytterligare steg i avskaffandet av den resterande reklamskatten tagits. Senaste ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2008 (prop. 2007/08:18, bet. 2007/08:SkU8, rskr. 2007/08:44). I samband med dessa ändringar erinrade skatteutskottet om att riksdagens tidigare tillkännagivande avsåg en avveckling av hela reklamskatten.

I budgetpropositionen för 2010 vidhöll regeringen inställningen att den resterande reklamskatten bör avskaffas. Regeringen prioriterade dock skattesänkningar som på kort och lång sikt stärker sysselsättningen före ytterligare sänkning av reklamskatten. Samma bedömning gjorde regeringen i budgetpropositionen för 2011.

Även i årets budgetberedning har frågan om ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten prövats. Regeringen anser liksom tidigare att den resterande reklamskatten bör avskaffas. Regeringen har dock med hänsyn till det ekonomiska läget fortsatt att prioritera skatteändringar som på såväl kort som lång sikt stärker sysselsättningen före en ytterligare sänkning av reklamskatten.

Motionen

Peter Eriksson m.fl. (MP) föreslår i motion 2011/12:K384 att regeringen tillsätter en utredning om en ny mediepolitik i Sverige (yrkande 2). Enligt motionärerna borde regeringen tala om hur den vill utveckla mediepolitiken och hur den vill underlätta befolkningens möjligheter att på likvärdiga villkor ta del av nyheter och information och att kommunicera med varandra, inom hela landet. Av motionen framgår att medieföretagen i Sverige i dag har helt andra förutsättningar för sin verksamhet än vad de hade för några år sedan och att det i dag konsumeras nyheter och information på ett helt annat sätt än för tio eller tjugo år sedan. Mot den bakgrunden anser motionärerna bl.a. att en utredning bör tillsättas som förutsättningslöst ser över förutsättningar för och behov av olika sorters medier inom hela landet och för hela landets befolkning.

Utskottets ställningstagande

Vad som redovisas i propositionen om området Medier motiverar i detta sammanhang inget uttalande från utskottets sida. Utskottet önskar inte föregripa det utredningsuppdrag som regeringen tilldelat kommittén med uppdrag att utarbeta ett underlag om radio och tv i allmänhetens tjänst inför nästa tillståndperiod. Mot bakgrund av detta avstyrker utskottet motion 2011/12:K384 (MP) yrkande 2.

Presstödsnämnden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 6 543 000 kr till anslag 8:1 *Presstödsnämnden* för 2012.

Anslaget används för Presstödsnämndens förvaltningskostnader. Presstödsnämndens huvudsakliga uppgift är att fördela det statliga stödet till dagspressen.

Propositionen

Verksamheten

Presstödsnämnden publicerar årligen skriften Dagspressens ekonomi, som beskriver utvecklingen på dagspressmarknaden.

Presstödsnämnden har sedan den 1 januari 2011 fått nya uppgifter, bl.a. till följd av ändrade regler för prövningarna av presstöd. De nya uppgifterna innebär att nämndens prövning har blivit mer omfattande och att nya frågeställningar, bl.a. ökade krav på redovisning av kostnader för tidningsutgivning, ska hanteras. Dessa nya krav liksom behov av analys och arbete med utvecklings- och uppföljningsfrågor gör att kansliet behöver förstärkas (se nedan under *Anslaget*). Den föreslagna förstärkningen bedöms leda till ökad professionalitet och effektivitet vid myndigheten. Presstödsnämndens arbete är viktigt för att bidra till öppna och rättvisa stödsystem samt för att skapa förutsättningar så att fria medier kan etableras, växa och utvecklas.

Regeringen bedömer att Presstödsnämndens arbete med prövning av ansökningar om presstöd och tillämpning av presstödsförordningen bidrar till att värna mångfalden på dagstidningsmarknaden.

Anslaget

För att förstärka myndighetens verksamhet tillförs anslaget 350 000 kr fr.o.m. 2012. Regeringen föreslår att 6 543 000 kr anvisas under anslag 8:1 *Presstödsnämnden* för 2012. Anslaget ökar med 415 000 kr inklusive pris- och löneomräkning jämfört med 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 6 543 000 kr till anslag 8:1 *Presstödsnämnden* för 2012.

Presstöd

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 567 119 000 kr till anslag 8:2 *Presstöd* för 2012. Mot bakgrund av en planerad översyn av presstödsystemet och regeringens beredning av direktiven till översynen föreslår utskottet att riksdagen avslår fyra motioner med förslag om att ändra eller avskaffa presstödet samt om en översyn av statliga stimulansåtgärder för att åstadkomma bredare ägande i dagstidningsbranschen.

Anslaget används för bidrag till dagspressen. Presstöd lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Utgifterna för stödet styrs bl.a. av antalet stödberättigade tidningar och storleken på dessa tidningars upplagor.

Propositionen

Verksamheten

Presstödet har under 2010 uppgått till totalt 569,6 miljoner kronor (en ökning med 3,4 % jämfört med 2009). Driftsstödet har uppgått till 502,8 miljoner kronor (en ökning med 4,1 %) och betalats ut till 87 tidningar. I distributionsstöd har 66,8 miljoner kronor (en minskning med 1,8 %) betalats ut till 137 tidningar.

Det totala antalet dagstidningar har ökat något det senaste året även om deras sammanlagda upplaga har minskat under ett antal år. Antalet tidningar som får driftsstöd har dock ökat något, främst inom gruppen endags-tidningar. Utgifterna för driftsstödet har ökat med ca 54 miljoner kronor sedan 2007 och har fortsatt att öka under 2010, vilket bl.a. förklaras av de förändrade regler i presstödsförordningen (1990:524) som trädde i kraft den 1 januari 2009. Dessa innebar bl.a. att kravet på lägsta upplagenivå sänktes från 2 000 till 1 500 exemplar, att stödet för s.k. storstadstidningar sänktes och att stödnivåerna för samtliga övriga tidningskategorier höjdes. Från och med den 1 januari 2011 gäller nya villkor för driftsstöd (prop. 2009/10:199, bet. 2009/10:KU42, rskr. 2009/10:308), bl.a. har driftsstödet till storstadstidningarna sänkts ytterligare och tydligare kopplats till de extra kostnader som tidningarna har för att de ges ut i storstäderna. Pressstödsförordningen är tidsbegränsad till den 31 december 2016. En översyn av presstödet kommer att göras och nödvändiga ändringar av systemet föreslås i så god tid att de kan träda i kraft den 1 januari 2017.

Mot bakgrund av att dagspressens ekonomiska situation försämrades under slutet av 2008 och under 2009, bl.a. som en följd av konjunkturnedgången, anser regeringen att driftsstödet i detta läge är av stor betydelse för många tidningar. Regeringen bedömer i propositionen att de förändrade villkor för driftsstödet som trädde i kraft 2009 har bidragit till att ett antal

nya dagstidningar har kunnat etableras med hjälp av stödet. De nya riktlinjer för tillämpning av kravet på redaktionell självständighet som Presstödsnämnden beslutade i oktober 2009 och som nämnden tillämpat för första gången 2010 är viktiga för att säkerställa att det ökade utbudet också innebär en stärkt redaktionell mångfald.

Anslaget

Regeringen föreslår att 567 119 000 kr anvisas under anslag 8:2 *Presstöd* för 2012. Anslagsbeloppet är oförändrat i förhållande till innevarande år.

Motionerna

I motion 2011/12:K379 av Hans Wallmark och Mats Johansson (båda M) föreslås en fortsatt nedtrappning av presstödet med målet att stödet avskaffas. Bland annat har Konkurrensverket i en nyligen publicerad studie kommit fram till samma slutsats som Europeiska kommissionen, dvs. att stödet förefaller vara oförenligt med den gemensamma marknaden. Verket vill därför slopa presstödet i dess nuvarande form. Motionärerna anser att en fortsatt reduktion av presstödet skulle kunna ske genom lägre maximitakst för mottagande tidningar, krav på högre upplagor och utgivningstakt samt skärpta kriterier för nyhetsinnehåll.

I motion 2011/12:K326 av Isak From och Katarina Köhler (båda S) föreslås en översyn av statliga stimulansåtgärder för att åstadkomma bredare ägande i dagstidningsbranschen och på så vis öka valfriheten och mångfalden för konsumenten. Motionärerna anser att SOM-institutets undersökning som genomfördes hösten 2010 kan ligga till grund för en sådan översyn.

Leif Pettersson (S) föreslår i motion 2011/12:K268 att presstödsförordningen ändras så att små tidningar som utkommer med ett nummer i veckan kan få presstöd. Bakgrunden till behovet av en ändring är enligt motionären presstödsförordningens bestämmelser om att tidningar som önskar få presstöd måste minst ha 1 500 prenumeranter men högst 30 % täckningsgrad. Dessa regler går enligt motionären inte ihop för tidningar på små orter.

Kerstin Lundgren (C) föreslår i motion 2011/12:K269 att frågan om att avskaffa allmänt driftsstöd till tidningar som är knutna till politiska partier ska behandlas i den aviserade översyn av presstödet. I motionen anges bl.a. att presstödet knappast kan sägas ha tillkommit för att upprätthålla tidningsutgivning direkt knuten till olika partier, med medlemstidningens karaktär.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 567 119 000 kr till anslag 8:2 *Presstöd* för 2012. Utskottet noterar regeringens avsikt att under hösten 2011 tillsätta en utredning med uppdrag att göra en översyn av presstödet inver-

kan på mediemångfalden och konkurrensen inför beredningen av nödvändiga ändringar av det tidsbegränsade presstödssystemet efter 2016. Utskottet önskar inte föregripa översynen eller regeringens arbete med direktiven till översynen. Mot bakgrund av detta avstyrker utskottet motionerna 2011/12:K379 (M), 2011/12:K326 (S), 2011/12:K268 (S) och 2011/12:K269 (C).

Myndigheten för radio och tv

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 25 432 000 kr till anslag 8:3 *Myndigheten för radio och tv* för 2012.

Anslaget används för Myndigheten för radio och tv:s förvaltningskostnader. Myndigheten ansvarar för bl.a. tillstånd, avgifter och registrering som rör ljudradio- och tv-sändningar riktade till allmänheten, för granskning och tillsyn av programföretagen samt bevakning av utländska radio- och tv-sändningar som riktas till den svenska allmänheten. Anslaget får även användas för att täcka underskott på äldreanslagen 8:4 *Radio- och tv-verket* samt 8:5 *Granskningsnämnden för radio och tv*.

Propositionen

Verksamheten

Myndigheten för radio och tv bildades den 1 augusti 2010 och övertog då de områden som Radio- och tv-verket samt Granskningsnämnden för radio och tv tidigare haft ansvar för. Dessa myndigheter avvecklades den 31 juli 2010.

Delar av myndighetens verksamhet finansieras genom att medel anvisas från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida. För 2012 föreslås att 7 651 000 kr delfinansierar myndighetens verksamhet (se prop. 2011/12:1 utg.omr. 17 avsnitt 14.6).

Myndigheten för radio och tv ansvarar dels för inkassering och eventuell indrivning av särskild avgift enligt radio- och tv-lagen (under 2010 inkasserades sammanlagt ca 2 600 000 kr i särskilda avgifter), dels för att utfärda utgivningsbevis för webbsidor m.m. (en ansökningsavgift om 2 000 kr per ansökan eller ändringsansökan tas ut enligt förordningen [2002:916] om avgifter i vissa yttrandefrihetsärenden). Verksamheten kring utfärdande av utgivningsbevis är avgiftsfinansierad och målet är att eftersträva att avgifterna ska täcka myndighetens kostnader fullt ut.

Anslaget

Regeringen föreslår att 25 432 000 kr anvisas under anslag 8:3 *Myndigheten för radio och tv* för 2012. I förhållande till 2011 ökar anslaget med 254 000 kr, vilket motsvarar pris- och löneomräkningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 25 432 000 kr till anslag 8:3 *Myndigheten för radio och tv* för 2012.

Ändring i radio- och tv-lagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar förslaget till ändring i radio- och tv-lagen. Därmed avstyrks ett motionsyrkande om att avslå regeringens förslag i frågan.

Jämför särskilt yttrande 1 (MP).

Propositionen

Regeringen föreslår en ändring i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till radio- och tv-lagen. Regeringens förslag till ändringar återges i bilaga 2. Ändringen föranleds av regeringens förslag om att sänka avgifterna för dem som sänder analog kommersiell radio och har tillstånd som ursprungligen meddelades före den 1 juli 2001. Avgifterna sänks med totalt 12 miljoner kronor per år fr.o.m. 2012. Sänkningen ska fördelas proportionellt mellan tillståndshavarna i förhållande till respektive tillståndsandel av de totala avgifterna. En bestämmelse om avgiftssänkningen ska införas i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till radio- och tv-lagen. Regeringen föreslår att lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2012. Därtill anges i propositionen att Myndigheten för radio och tv senast den 31 januari 2012 ska fastställa de belopp som ska betalas under 2012.

Vad gäller lagärendets beredning framgår av propositionen att det inom Kulturdepartementet utarbetades en promemoria med förslag till ändring i radio- och tv-lagen (2010:696) om avgifter för analog kommersiell radio, att promemorian remissbehandlades och att ingen remissinstans har haft något att invända mot förslaget i sak. Vidare anges i propositionen att förslaget är av sådan beskaffenhet att något yttrande från Lagrådet inte har begärts in.

Motionen

Peter Eriksson m.fl. (MP) föreslår i motion 2011/12:K384 (yrkande 1) att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696). Enligt motionärerna saknar regeringen närmare skäl för sitt förslag att sänka koncessionsavgifterna för sändningstillstånd för kommersiell radio med 12 miljoner kronor för år 2012. Detta tolkar motionärerna så att regeringen avser att stötta en radiomarknad som har stora ekonomiska problem på olika sätt, något som de anser inte är rätt sätt att skapa en mediepolitik för ett modernt Sverige.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen antar förslaget till ändring i radio- och tv-lagen i bilaga 2. Därmed avstyrks motion 2011/12:K384 (MP) yrkande 1.

Ändring i budgetlagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar förslaget till ändring i budgetlagen.

Propositionen

Regeringen föreslår en ändring i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till budgetlagen (2011:203). Regeringens förslag till ändringen återges i bilaga 2. Ändringarna syftar till att bestämmelserna i 6 kap. 4 och 5 §§ budgetlagen i fråga om studielån som lämnas enligt studiestödslagen (1999:1395) ska tillämpas först fr.o.m. den 1 januari 2013.

Bestämmelserna i 6 kap. 4 och 5 §§ budgetlagen ska enligt ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2012. CSN har lämnat förslag på två olika modeller för beräkning och avsättning av förväntade förluster i fråga om studielån. Myndigheten har anfört att det tidsmässigt inte är möjligt att genomföra åtminstone en av modellerna budgetåret 2012. Modellen för hanteringen av förväntade förluster i fråga om studielån behöver beredas ytterligare innan en ny ordning kan införas. Mot den bakgrunden föreslår regeringen ovannämnda ändringar i övergångsbestämmelserna till budgetlagen (se prop. 2011/12:1 utg.omr. 15 s. 39–40).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen antar förslaget till ändring i budgetlagen i bilaga 2.

Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 19 042 000 kr till anslag 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* för 2012. Därmed avstyrker utskottet två motionsyrkanden om att anslaget avskaffas och att Sieps läggs ned.

Jämför särskilt yttrande 3 (V).

Området omfattar den forsknings- och analysverksamhet som bedrivs av Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps). Inom detta område finansieras vidare verksamhet som rör information om EU och om utvecklingen av samarbetet inom unionen. I området finns ett anslag 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information*. Anslaget används för att finansiera verksamheten vid myndigheten Svenska institutet för europapolitiska studier. Anslaget används även för att informera om EU, om EU:s gemensamma institutioner samt om utvecklingen av samarbetet inom unionen.

Propositionen

Verksamheten

I propositionen anges att en majoritet av de frågor som ryms inom samhällspolitiken har en EU-dimension; en viktig del i detta och i en demokrati är att det finns underlag för en aktiv och initierad debatt. I sammanhanget är det vidare enligt regeringen värdefullt med kunskaper om hur EU:s gemensamma institutioner fungerar och deras betydelse för medborgarna. Regeringen vill därför även under 2012 på olika sätt bidra till att det finns en god kunskapsgrund kring EU och att det kan föras en initierad, mångfasetterad och livlig debatt kring EU-politiska överväganden. Enligt regeringen spelar Sieps en viktig roll i detta sammanhang.

Den av Sieps fastlagda inriktningen på forsknings- och utredningsverksamheten består av sex ramprojekt: ekonomisk politik i Europa, EU:s externa relationer, EU:s inre marknad, EU:s klimat- och energipolitik, EU:s politiska och konstitutionella system samt medlemsstaterna och europeisk integration. Ramprojekten ligger enligt regeringen i linje med behovet av att få initierad belysning kring dessa problemställningar, ge regeringen och andra beslutsfattare underlag för överväganden och lägga grund för ett offentligt samtal i dessa frågor. En förutsättning är att det sker en bra spridning av resultat och rapporter. Regeringen lägger därför vikt vid att Sieps även fortsättningsvis har en hög målsättning när det gäller spridning, bl.a. genom publikationer och seminarier.

I propositionen anges även att EU:s gemensamma institutioner rekryterar och anställer hundratals personer varje år. En ny och mer ambitiös rekryteringsprocedur har införts fr.o.m. 2010. Under senare år har andelen svenska medborgare i institutionerna minskat. Det finns således ett behov av nyrekrytering av svenskar till dessa institutioner, ett behov som är tilltagande på grund av att många kommer att avgå med pension inom det närmaste decenniet. Inom ramen för EU-informationen avser regeringen att fr.o.m. 2012 använda medel inom anslaget för att genom särskilda informationsinsatser höja kunskapsnivån i Sverige kring detta viktiga område. Det är regeringens ambition att insatsen ska leda till att fler svenska medborgare söker tjänst i EU:s gemensamma institutioner och också får anställning.

Anslagssparandet uppgick under 2010 till 426 000 kr. För budgetåren 2009 och 2008 uppgick det till 27 000 respektive -84 000 kr.

Anslaget

Regeringen föreslår att 19 042 000 kr anvisas under anslag 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* för 2012. I förhållande till 2011 ökar anslaget med 143 000 kr, vilket motsvarar pris- och löneomräkningen.

Motionen

Lars Ohly m.fl. (V) föreslår i motion 2011/12:K313 att anslaget ska avskaffas (yrkande 1 i denna del). Motionärerna yrkar att riksdagen ska tillkännage för regeringen att Sieps bör läggas ned (yrkande 2). I motionen anges att Sieps inte fyller funktionen att stimulera en bred och folkligt förankrad EU-debatt i Sverige.

Tidigare behandling

Hösten 2008 avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om nedläggning av Sieps (bet. 2008/09:KU1).

Senast utskottet behandlade motioner om att Sieps borde läggas ned var hösten 2009. Konstitutionsutskottet vidhöll då sitt tidigare ställningstagande vad avser frågan om bl.a. en nedläggning av Sieps och avstyrkte motionerna (bet. 2009/10:KU1). Ställningstagandet innebar att konstitutionsutskottet delade utrikesutskottets bedömningar. Utrikesutskottet bedömde i sitt yttrande till konstitutionsutskottet att Sverige borde ha tillgång till ett organ som kan förse de politiska beslutsfattarna med analyser och annat underlag om olika EU-frågor och att motionskrav om att lägga ned Sieps därmed saknade utskottets stöd.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar 19 042 000 kr till anslag 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* för 2012. Därmed avstyrker utskottet motion 2011/12:K313 (V) yrkandena 1 i denna del och 2.

Riksdagsförvaltningens årsredovisning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelsen till handlingarna.

Redogörelsen

I redogörelse 2010/11:RS2 lämnas en redovisning för Riksdagsförvaltningens verksamhet under verksamhetsåret 2010. Där lämnas uppgifter om riksdagens personal och Riksdagsförvaltningens organisation. Riksdagsstyrelsen har i anslagsdirektiv angivit ett övergripande verksamhetsmål för Riksdagsförvaltningen: att skapa goda förutsättningar för att riksdagen ska kunna uppfylla sina konstitutionella och demokratiska uppgifter samt sina internationella åtaganden. Med utgångspunkt i riksdagsordningen samt i instruktionen har riksdagsstyrelsen formulerat Riksdagsförvaltningens fem huvuduppdrag. Riksdagsförvaltningen ska skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete genom att svara för väl fungerande stöd till arbetet i kammare och utskott m.m., svara för väl fungerande stöd och service till ledamöter och partikanslier, främja kunskapen om riksdagen och dess arbete, vårda och bevara riksdagens byggnader och samlingar samt vara en väl fungerande och framsynt myndighet och arbetsgivare.

Riksdagsförvaltningen redovisar resultatet fördelat på endast en verksamhetsgren, *Stödet till den parlamentariska processen*. Verksamheten redovisas fördelat på uppdragsområden. Där anges hur arbetet inom dessa områden har bidragit till att Riksdagsförvaltningens övergripande mål har uppfyllts. Redogörelsen innehåller även en finansiell redovisning och en bilaga med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen under 2010.

Enligt redogörelsen är bedömningen att Riksdagsförvaltningen under 2010 i allt väsentligt fullgjort sina uppdrag så som de är formulerade i riksdagsordningen, instruktionen för Riksdagsförvaltningen samt av riksdagsstyrelsen.

Riksdagsvalet 2010 har varit den enskilda händelse som haft störst effekt på verksamheten under året. Regeringen lämnade ett större antal propositioner än vanligt under våren 2010 med följderna att arbetsbelastningen

blev stor under april, maj och början av juni. Riksdagsvalet innebar även att ett betydande arbete har inriktats på att ge såväl nytillkommande som avgående ledamöter det stöd som de behövt. Inträdet av ett nytt parti i riksdagen innebar också att trycket på lokalerna ökade i och med tillkomsten av ytterligare ett partikansli. Under året uppmärksammades även 1810 års urtima riksdag i Örebro. I samband med riksdagsvalet valde kammaren en ny riksdagsdirektör då den förutvarande gick i pension. Genom Lissabonfördraget har en ny typ av ärenden introducerats i kammaren, subsidiaritetsprövning. I december 2010 beslutade riksdagen om nya bestämmelser om intern styrning och kontroll för riksdagens myndigheter. Ett nytt pensionsystem för ledamöterna har införts, med ikraftträdande den 1 januari 2010. Det nya systemet innebär att pensionsförmånerna ska beräknas på samma sätt oavsett ledamotens ålder och att all tjänstgöringstid ger rätt till pension.

I redogörelsen anges därtill bl.a. att utöver Riksdagsförvaltningens kostnader på 1 677 miljoner kronor, har 449 miljoner kronor utbetalats i form av stöd och bidrag, främst som stöd till partigrupperna i riksdagen (265 miljoner kronor) samt som stöd till politiska partier (167 miljoner kronor). De totala kostnaderna för verksamhet och transfereringar har enligt redogörelsen ökat med drygt 391 miljoner jämfört med 2009, vilket motsvarar en ökning med ca 23 % jämfört med 2009 års verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelsen till handlingarna.

Frågor om statsrådets ekonomiska villkor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår två motioner om en översyn i frågan om föräldraledighet för statsråd och om en översyn av f.d. statsråds inkomstgaranti.

Motionerna

Marta Obminska (M) föreslår i motion 2011/12:K235 att frågan om föräldraledighet för statsråd ses över. Motionären pekar bl.a. på det faktum att riksdagsledamöter har möjlighet att vara föräldralediga genom att ersättaren från ledamotens valdistrikt kallas in. I statsrådets fall finns inte samma lagstadgade rätt till föräldraledighet. I motionen framhålls att statsråd i Norge har rätt att vara lediga under 46 veckor och att statsråd i Finland ersätts med representanter för samma parti under den tid då de är föräldralediga. Enligt motionären skulle dessa exempel kunna tjäna som inspiration vid utformandet av regler om föräldraledighet för svenska stats-

råd. En annan idé som nämns i motionen är att en statssekreterare, som arbetar närmast ett statsråd, skulle kunna ta över statsrådets uppgifter under föräldraledighet.

Adnan Dibrani och Mattias Jonsson (S) begär i motion 2011/12:K278 att riksdagen ska tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheter att pröva inkomstgarantin för statsråd. I motionen anges att man med nuvarande regelverk har möjlighet att genom att bilda ett eget bolag undanhålla inkomster som inte påverkar inkomstgarantin, t.ex. genom att undvika att ta ut lön eller vinst från bolaget. Motionären anser att det borde finnas en möjlighet för Statsrådsarvodesnämnden att granska den typen av agerande och vidta åtgärder mot det. I motionen anförs att en motsvarande möjlighet finns för riksdagens arvodesnämnd gentemot riksdagsledamöter som får inkomstgaranti.

Gällande ordning

Inkomstgaranti för f.d. statsråd

För statsråd finns regler om inkomstgaranti i förordningen (2003:55) om avgångsförmåner för vissa arbetstagare med statlig chefsanställning (avgångsförmånsförordningen) samt i förordningen (AgVFS 2003:1 B 1) om inkomstgaranti och tjänstepension för statsråd. I den senare förordningen anges att den förra förordningen ska tillämpas med de tillägg och undantag som anges i den senare förordningen. Enligt 5 § i den senare förordningen har ett statsråd inte rätt att uppbära statlig egenpensionsförmån eller inkomstgaranti för tid då statsrådsarvode eller avgångsersättning på grund av uppdrag som statsråd betalas ut. I övrigt finns inga tillägg eller undantag vad gäller frågan om minskning av inkomstgarantin, och för statsråd gäller således vad som i den delen är föreskrivet i avgångsförmånsförordningen.

Avgångsförmånsförordningen innehåller bestämmelser om beräkning och minskning av inkomstgarantin (6–12 §§). Bland annat gäller enligt 10 § att inkomstgarantin ska minskas med inkomst av anställning eller något annat förvärvsarbete. Med inkomst av anställning och annat förvärvsarbete avses bl.a. inkomst som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken, sådan inkomst av anställning utomlands som inte beskattas i Sverige och andra kontanta förmåner på grund av anställning eller uppdrag.

Enligt 59 kap. 23 § socialförsäkringsbalken (2010:110) gäller att som pensionsgrundande inkomst räknas inte sådan intäkt som avses i 10 kap. 3 § 1–4 inkomstskattelagen (1999:1229). Av de nämnda bestämmelserna i inkomstskattelagen framgår att till sådana intäkter ska räknas bl.a. utdelningar och kapitalvinster på aktier m.m. i företag som är eller har varit fåmansföretag samt kapitalvinster på andelar i ett svenskt handelsbolag.

Inkomstgarantin betalas ut av Statens pensionsverk.

Statsrådsarvodesnämndens instruktion

Enligt 1 § lagen (1993:1427) med instruktion för Statsrådsarvodesnämnden ska nämnden enligt 1 § lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m. bl.a. besluta om avgångsersättning till statsråd. Med avgångsersättning åsyftas den ersättning som betalas till ett statsråd som avgår vid regeringsombildning utan att få någon ny anställning eller utan att kunna falla tillbaka på någon anställning eller jämförlig verksamhet (jfr prop. 1981/82:174, bet. 1981/82:AU27, rskr. 1981/82:443). Avgångsersättning betalas ut månadsvis så länge som det förutvarande statsrådet inte får någon inkomst av förvärvsarbete, dock längst under tolv månader.

Av det föregående framgår att Statsrådsarvodesnämnden enligt nuvarande ordning inte fattar beslut om rätt till inkomstgaranti.

Inkomstgaranti för f.d. riksdagsledamöter

Våren 2006 beslutade riksdagen om en skärpning av reglerna i vissa avseenden, bl.a. infördes en jämkningsregel i 13 kap. 16 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter som innebär att riksdagens arvodesnämnd får besluta att rätt till inkomstgaranti inte föreligger eller att utbetalningen av inkomstgarantin ska minskas eller helt upphöra, bl.a. om en garantitagare förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete. I förarbetena anförde riksdagsstyrelsen att jämkningsregeln ska ta sikte på den situation när en garantitagare förvärvsarbetar åt annan utan att uppbära skälig ersättning för detta arbete, t.ex. vid arbete i eget bolag eller ett bolag som ägs av en närstående (framst. 2005/06:RS4 s. 69).

Utredning

Den 30 september 2010 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att se över anställningsvillkoren för chefer som leder myndigheter som lyder omedelbart under regeringen. Av direktiven framgår att om utredaren finner det lämpligt kan utredaren inom ramen för den nuvarande regleringen i avgångsförmånsförordningen föreslå bl.a. nya nivåer på ersättningar, att en förmån ska avskaffas och lämna förslag på nya förmåner samt ändringar av kretsen som omfattas av avgångsförmånsförordningen. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2011.

Tidigare behandling

Sist utskottet behandlade en motion om föräldralediga statsråd var hösten 1997 (bet. 1997/98:KU1). Utskottet konstaterade då att ett statsråd inte är någon arbetstagare utan har ett uppdrag av en mycket speciell natur och att ett statsråd förutsätts i princip alltid vara i tjänst, även om regeringsformen utgår från att statsministern och andra statsråd kan ha förfall att fullgöra sina uppgifter, t.ex. på grund av sjukdom eller ledighet. Mot bak-

grund av statsrådsuppdragets särskilda natur ansåg utskottet inte att frågan om statsrådets möjligheter att vara föräldralediga lämpar sig för en lagreglering. Utskottet ansåg att det i stället måste ankomma på regeringen själv att från fall till fall praktiskt lösa den situation som uppkommer vid ett statsråds behov av längre ledighet. Motionen avstyrktes.

Senast utskottet behandlade en motion om inkomstgarantisystemet för f.d. statsråd var hösten 2010 (bet. 2010/11:KU1 s. 74 f.). Utskottet noterade att regleringen av f.d. statsråds och riksdagsledamöters inkomstgaranti sedan juli 2006 skiljer sig åt såtillvida att inkomstgarantin för f.d. riksdagsledamöter kan minskas eller helt upphöra om en garantitagare i väsentlig omfattning förvärvsarbetar åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete. Utskottet konstaterade att en sådan jämningsregel saknas för f.d. statsråds inkomstgaranti. Utskottet, som inte såg några skäl till denna skillnad i regleringen av f.d. statsråds och riksdagsledamöters inkomstgarantier som tidigare i huvudsak varit överensstämmande, ansåg att en översyn av f.d. statsråds inkomstgaranti är önskvärd. Utskottet ansåg emellertid alltjämt att det enligt den ansvarsfördelning som råder mellan riksdagen och regeringen ankommer på regeringen att själv avgöra om de föreskrifter som styr f.d. statsråds inkomstgarantier bör ändras så att de t.ex. motsvarar de regler som gäller för riksdagsledamöter. Mot denna bakgrund avstyrkte utskottet motionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar alltjämt att ett statsråd inte är någon arbetstagare utan har ett uppdrag av en mycket speciell natur. Ett statsråd förutsätts i princip alltid vara i tjänst, även om regeringsformen utgår från att statsministern och andra statsråd kan ha förfall att fullgöra sina uppgifter, t.ex. på grund av sjukdom eller ledighet. Mot bakgrund av statsrådsuppdragets särskilda natur anser utskottet fortfarande att frågan om statsrådets möjligheter att vara föräldralediga inte lämpar sig för en lagreglering. I stället anser utskottet att regeringen från fall till fall själv praktiskt ska lösa den situation som uppkommer vid ett statsråds behov av längre ledighet. Därmed avstyrker utskottet motion 2011/12:K235 (M).

Utskottet noterar att regleringen av f.d. statsråds och riksdagsledamöters inkomstgaranti sedan juli 2006 skiljer sig åt såtillvida att inkomstgarantin för f.d. riksdagsledamöter kan minskas eller helt upphöra om en garantitagare i väsentlig omfattning förvärvsarbetar åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete. Utskottet konstaterar att en sådan jämningsregel fortfarande saknas för f.d. statsråds inkomstgaranti. Utskottet, som alltjämt inte ser några skäl till denna skillnad i regleringen av f.d. statsråds och riksdagsledamöters inkomstgarantier som tidigare i huvudsak varit överensstämmande, anser att en översyn av f.d. statsråds inkomstgaranti är önskvärd. Utskottet anser emellertid alltjämt att det är upp till regeringen att själv avgöra om de föreskrifter som styr f.d. statsråds inkomst-

garantier bör ändras så att de t.ex. motsvarar de regler som gäller för riksdagsledamöter. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2011/12: K278 (S).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Insyn i kungliga hovstaten, punkt 2 (M, FP, C, KD)**

av Per Bill (M), Andreas Norlén (M), Lars Elinderson (M), Karl Sigfrid (M), Karin Granbom Ellison (FP), Per-Ingvar Johnsson (C), Kajsa Lunderquist (M) och Tuve Skånberg (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:K231 av Eva Sonidsson och Christina Karlsson (båda S),

2011/12:K314 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 2 och

2011/12:K328 av Sven-Erik Österberg m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi noterar att regeringen genom den överenskommelse som träffades 1996 och kompletterades 2005 mellan regeringen och riksmarskalksämberbet får en redogörelse för hur de tilldelade medlen använts inom slottsstaten samt bl.a. anslagsfördelningen på de olika verksamhetsområdena och olika nyckeltal inom hovstaten. Utskottet har fått information från företrädare för Regeringskansliet och de kungliga hovstaterna om bl.a. redovisningen av anslagets olika delar, gränsdragningen mellan olika delar av hovstaterna samt de rättsliga och konstitutionella förutsättningarna för eventuella ändringar i den nuvarande överenskommelsen. Vi förutsätter att Regeringskansliet, i samband med sina kontakter med de kungliga hovstaterna, löpande prövar förutsättningarna för att ytterligare utveckla den årliga redogörelsen från hovstaterna. Motionerna 2011/12:K231 (S), 2011/12:K314 (V) och 2011/12:K328 (S) avstyrks.

2. **En MR-avdelning under JO, punkt 3 (V)**

av Mia Sydow Mölleby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:K317 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V).

Ställningstagande

Sverige har av tradition haft ett högt anseende när det gäller arbetet med mänskliga rättigheter i internationella sammanhang. Det visar sig också i undersökningar att svenskar ser det som en självklarhet att Sverige ska leva upp till internationella åtaganden och vara ett föregångsland när det gäller exempelvis arbetet med minoriteter.

Detta till trots är arbetet med mänskliga rättigheter fortfarande främst en fråga när vi diskuterar förhållanden i andra länder. Under hösten 2010 blev Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige klar med sitt betänkande Ny struktur för skydd av mänskliga rättigheter (SOU 2010:70). I samband med det beskrev man situationen i en debattartikel i Dagens Nyheter: "När mänskliga rättigheter åsidosätts i Sverige brukar det ses som ett misstag eller undantag." Jag och mitt parti delar denna uppfattning. Vi har därför under många år drivit frågan om att förstärka de mänskliga rättigheterna och ställningen för internationella konventioner i svensk rätt.

Delegationen för mänskliga rättigheter föreslår i sitt betänkande en nationell kommission för mänskliga rättigheter som ska ha till uppgift att säkerställa efterlevnaden av de internationella konventionerna gällande mänskliga rättigheter i Sverige. En kommission för mänskliga rättigheter ska, enligt delegationen, skapa överblick och utveckla en samlad kunskap i frågorna, vara pådrivande och systematiskt undersöka och rapportera om hur det allmänna lever upp till Sveriges internationella åtaganden, främja ett aktivt arbete och vara aktiv i den allmänna debatten om mänskliga rättigheter.

Delegationens betänkande har remissbehandlats, och många har tyckt att en kommission för mänskliga rättigheter i stället borde inrättas vid en redan befintlig myndighet, såsom Riksdagens ombudsmän (JO). Bland annat har det hävdats att det vore värdefullt att ge kommissionen större befogenheter än vad utredningen föreslagit, t.ex. att kunna hantera och granska klagomål från allmänheten. Det kan vara naturligt att förlägga kommissionen till en myndighet som redan har erfarenhet av liknande ärenden. JO:s uppdrag har redan tidigare utvidgats genom att man fått uppdraget som NPM (National Preventive Mechanism, nationellt besöksorgan) enligt FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Jag håller med om dessa argument. Riksdagen bör alltså besluta att JO ska utökas med en ny avdelning med ansvar för övervakning av mänskliga rättigheter i Sverige.

3. Offentlig redovisning av bidrag till politiska partier, punkt 10 (MP, V)

av Peter Eriksson (MP) och Mia Sydow Mölleby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:K261 av Peter Eriksson m.fl. (MP) yrkandena 1–6,

2011/12:K312 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V),

2011/12:K332 av Allan Widman m.fl. (FP),

2011/12:K341 av Ibrahim Baylan (S) och

2011/12:K349 av Börje Vestlund (S).

Ställningstagande

Vi anser att det är olämpligt att riksdagspartierna återigen ger partisekretärerna i uppdrag att förhandla fram en ny frivillig överenskommelse. Dessutom uppfattar vi att det i dag bland riksdagens ledamöter och partier rimligen finns en betryggande majoritet som instämmer i att insynen i partiernas finansiering ska stärkas genom lagstiftning om offentlig redovisning av juridiska och fysiska personers bidrag till partier.

Trots att bl.a. sju av åtta riksdagspartier antagit eller håller på att anta regler som innebär att bidrag till partier överstigande 20 000 kr ska redovisas offentligt tillsammans med bidragsgivarens identitet kan vi samtidigt konstatera att Sverige är ett av ett fåtal länder i Europa som saknar lagstiftning på området. Dessutom uttalade Greco (Europarådets organ för utvärdering av arbetet mot korruption) i sina slutsatser från april 2011 att avsaknaden av konkreta initiativ från Sverige vad gäller insyn i partiernas finansiering mot bakgrund av Grecos tidigare rekommendationer i ämnet är slående. Vi bedömer att lagstiftning är både säkrare och mer ändamålsenligt än partiernas frivilliga självreglering.

Mot bakgrund av detta och de rekommendationer som Greco lämnade till Sverige 2009 föreslår vi att riksdagen tillkännager för regeringen att den bör återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning om offentlig redovisning av juridiska och fysiska personers bidrag till partier, inklusive partiernas regionsorganisationer. Vidare anser vi att regeringens förslag ska omfatta partiernas skyldighet att offentliggöra fysiska personer som ger mer än 20 000 kr per år till ett parti. Det bör även innehålla krav på att enskilda ledamöter i och kandidater till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige offentligt redovisar ekonomiska bidrag från juridiska personer och att enskilda ledamöter i och kandidater till riksdagen, Europaparlamentet, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige offentliggör fysiska personer som ger dem mer än 10 000 kr per år. Därmed

föreslår vi att riksdagen bifaller motionerna 2011/12:K261 (MP) yrkandena 1–6, 2011/12:K312 (V), 2011/12:K332 (FP), 2011/12:K349 (S) och 2011/12:K341 (S).

Särskilda yttranden

1. Anslag m.m. 2012 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (MP)

Peter Eriksson (MP) anför:

Sverige har fantastiska möjligheter att genom klimatsmarta investeringar skapa många nya arbetstillfällen, forma ett hållbart samhälle och bygga Sverige starkare inför framtiden. Miljöpartiets vision är ett Sverige med 100 procent förnybar energi, energieffektiva bostäder och snabba och punktliga järnvägstransporter. Den ekonomiska oron omkring oss gör det än viktigare att göra framtidsinvesteringar som både löser ekonomiska problem på kort sikt och miljöproblem långt in i framtiden.

Det osäkra ekonomiska läget i vår omvärld ökar trycket på alla politiska partier att tydliggöra vilka prioriteringar man gör för att bygga ekonomin stark även på längre sikt. I det gröna alternativet till regeringens budgetförslag presenterar vi därför åtgärder för mer framtidstro och bättre fördelning av de gemensamma resurserna.

För oss gröna är det självklart att göra effektiva statsfinansiella prioriteringar. Inom det reformutrymme som vi har att tillgå måste vi prioritera långsiktiga investeringar. Dessutom måste vi minska klyftorna i samhället genom att omfördela inom ramen för skattesystemet.

Vår budgetmotion håller fokus på investeringar som betalar sig både nu och i framtiden. Ökad kvalitet i skolan och investeringar som tar oss till ett klimatsmartare samhälle är områden som är särskilt viktiga för oss. Det finns knappast någon bättre investering än kunskap. Varje krona som vi i dag lägger på skolan kommer att betala sig på sikt. Det här är investeringar som ger utrymme för nya idéer att växa fram och för svenska innovationer att industrialiseras. Det kräver också en företagspolitik där alla som bär på idéer till företag får möjlighet att förverkliga dem och där små företag får växa.

En annan viktig komponent i den gröna ideologin är ansvaret för att hålla ihop samhället, att ge en hjälpande hand till dem som är sjuka eller som riskerar att hamna utanför samhället. I den gröna budgeten föreslår vi en kraftigt förbättrad sjukförsäkring. Vi tar också de första stegen till att avskaffa en av de värsta skamfläckarna i det svenska samhället, den växande gruppen barn som lever i fattiga familjer. Vi kan välja mycket i livet, men inte i vilken familj vi föds in i.

För Miljöpartiet är budgetöverskott och varsamhet med statens finanser inte målet med politiken. Det är ett verktyg för att skapa ett hållbart samhälle med mindre klyftor och god miljö. Ett samhälle som vi med gott samvete kan lämna över till kommande generationer.

Miljöpartiet har presenterat sitt budgetalternativ för utgiftsområde 1 i motion 2011/12:K384. Vi föreslår en höjning av anslag 3:1 *Sametinget* med 7 000 000 kr jämfört med regeringens förslag i syfte att värna den

hotade samiska kulturen i Sverige. Vidare föreslår vi att anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* minskas med 300 000 000 kr jämfört med regeringens förslag mot bakgrund av dels att regeringen själv inte har kunnat förklara behovet av ett bibehållet anslag samtidigt som anslagssparandet varit stort, dels att anslaget ökat med 15 % under perioden 2006–2011 samtidigt som antalet anställda, regeringsärenden och utredningar minskat. I vår motion finns även förslag om en ökning av anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* med sammanlagt 125 000 000 kr i syfte att stärka bl.a. bidraget till länsstyrelsernas djurskyddskontroller med 40 000 000 kr jämfört med regeringens förslag. Dessutom vill vi lägga mer resurser på skogsskydd, havsmiljön och ett permanent och stabilt stöd till kvinno- och mansjourer. Slutligen vill vi även inrätta en ny integritetsskyddsmyndighet under utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Detta skulle innebära att vissa verksamheter som nu utförs av både Justitiekanslern och Datainspektionen förs över till denna nya integritetsskyddsmyndighet och att de medel som motsvarar det integritetsskyddsarbete som utförs av dessa myndigheter flyttas över till utgiftsområde 4. Detta skulle innebära en minskning av anslag 6:2 *Justitiekanslern* med 1 000 000 kr och av anslag 6:3 *Datainspektionen* med 37 393 000 kr (dvs. hela anslaget). I vår motion föreslår vi även att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696). Regeringen saknar i min mening närmare skäl för sitt förslag att sänka koncessionsavgifterna för sändningstillstånd för kommersiell radio med 12 miljoner kronor för år 2012. Jag tolkar detta så att regeringen avser att stötta en radiomarknad som har stora ekonomiska problem på olika sätt, något som jag inte anser är rätt sätt att skapa en mediepolitik för ett modernt Sverige.

Då riksdagen kan antas komma att fatta ett rambeslut om en annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Miljöpartiet de gröna presenterat deltar jag inte i beslutet om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 1, och jag presenterar inget formellt motförslag till utskottsbehandling.

2. Anslag m.m. 2012 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (SD)

Jonas Åkerlund (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett Sverigevänligt parti. Vi har idémässigt låtit oss inspireras av såväl socialkonservatismen som delar av den svenska folkhemstanken. Syftet är att kombinera principen om grundläggande social rättvisa med traditionella värdekonservativa idéer.

Det övergripande målet med Sverigedemokraternas politik är att skapa ett välmående samhälle – ett folkhem – präglad av trygghet, harmoni och solidaritet. Erfarenheter från vår historia och vår omvärld visar att de viktigaste faktorerna för att kunna skapa ett sådant samhälle är småskalighet, en fungerande rättsstat, en stark gemensam identitet och grundläggande social rättvisa. Några nyckelord i partiets politik är förvaltarskap, stabilitet, trygghet, kontinuitet och omtanke.

I vårt Sverige kan svenska löntagare känna sig trygga med att deras intressen står i främsta rummet. Grunden för välfärd och trygghet är arbete. Av den anledningen tar Sverigedemokraterna sikte mot full sysselsättning och vill samtidigt motverka såväl den borgerliga regeringens lönedumpningspolitik som vänsterkartellens bidragslinje.

Vårt Sverige är ett land som är präglad av hänsyn och trygghet, ett land där medborgarna känner samhörighet och därigenom en naturlig tillit till andra medborgare. Vi söker bygga ett land där frihet och öppenhet är ledord för alla och där det svenska kulturarvet värnas. Det är ett land där vårt folkhem är byggt på en gemensam värdegrund och på svenskarnas rätt att utveckla sin kultur på egna villkor. I vårt Sverige förs en ansvarsfull invandringspolitik.

I vårt Sverige betonas tidigare generationers samlade kunskap och erfarenhet från en generation till en annan. I vårt Sverige finns inga oönskade barn. I vårt Sverige erbjuds föräldrar och barn en genuin trygghet och friheten att själva forma sin vardag.

De styrande politikerna har under de senaste decennierna skapat ett samhälle med tärande utanförskap, hög arbetslöshet och försämrad välfärd. Av det svenska folkhemmet, ett samhälle präglad av gemenskap och social och ekonomisk trygghet, återstår nästintill ingenting. Det samhälle och den arbetsmarknad som förr inrymde en hög grad av inre sammanhållning och en mycket låg arbetslöshet har bytts ut mot ett miljonhövdat utanförskap, en hög arbetslöshet, en försämrad välfärd, ett nedmonterat försvar och sänkta ersättningsnivåer. De gamla partiernas politik har för länge sedan passerat bästföredatum. Sverige behöver en ny välfärdspolitik.

Sverigedemokraternas skuggbudget går i stort ut på att omfördela medel från den kostsamma invandringpolitiken och det verkningslösa utvecklingsbiståndet till nödvändiga välfärds- och trygghetsåtgärder samt utökad riktad bistånd till verkliga flyktingar i världen. Med vår politik förbättras levnadsvillkoren för våra äldre, när det gäller både ekonomi och livskvalitet.

I detta budgetförslag presenterar Sverigedemokraterna vägen för hur vi kan vända denna negativa utveckling, hur Sverige återigen med gott samvete kan hävda att vi siktar mot full sysselsättning, hur vi kan återställa välfärden, minska brottsligheten, förbättra villkoren för våra äldre samt hur vi kan återskapa den identitetskänsla som är så avgörande för hela den solidariskt finansierade välfärden, tryggheten och gemenskapen.

Sverigedemokraterna har presenterat sitt budgetalternativ för utgiftsområde 1 i motion 2011/12:K394. Vi föreslår en höjning av anslag 3:1 *Sametinget* med 5 000 000 kr jämfört med regeringens förslag. Vidare föreslår vi att anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* minskas med 300 000 000 kr jämfört med regeringens förslag mot bakgrund av att de då ökade utgifterna för Sveriges EU-ordförandeskap nu inte längre finns och detta bör återspeglas i lägre anslag till Regeringskansliet. I vår motion finns även förslag om en ökning av anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* i syfte att stärka bidraget till länsstyrelsernas djurskyddskontroller med 60 000 000 kr jäm-

fört med regeringens förslag. Vi anser även att anslag 6:6 *Stöd till politiska partier* bör sänkas med 17 000 000 kr och att anslag 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* bör utgå helt eftersom anslaget till denna enskilda minoritet är verkningslöst.

Då riksdagen kan antas komma att fatta ett rambeslut om en annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Sverigedemokraterna presenterat deltar jag inte i beslutet om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 1, och jag presenterar inget formellt motförslag till utskottsbehandling.

3. Anslag m.m. 2012 inom utgiftsområde 1, punkt 1 (V)

Mia Sydow Mölleby (V) anför:

Trots att Sverige har bland världens starkaste statsfinanser har massarbetslöshet blivit vardag och ojämlikheten brett ut sig alltmer. Vänsterpartiet menar att det är tid för investeringar i fler jobb, ökad jämlikhet och bättre välfärd. Med Vänsterpartiets budgetalternativ skapar vi 125 000 nya jobb och utbildningsplatser redan 2012.

Full sysselsättning är det överordnade målet, och Vänsterpartiets budgetförslag är inriktade på att investera i nya jobb. I stället för mer pengar i krogägarnas plånböcker satsar vi på en generationsväxling på arbetsmarknaden. Vi inför en riskkapitalfond för hållbar industriell utveckling och avsätter särskilda medel för att stödja innovationer och utveckling inom mindre företag och för branschprogram inom exempelvis vindkrafts- och besöksnäringen.

Vi föreslår ett investeringsstöd för att bygga billiga och energisnåla hyresrätter. Vårt mål är 20 000 hyresrätter om året. Vi genomför en omfattande upprustningssatsning på miljonprogrammen och på välfärdslokaler som skolor, förskolor och äldreboenden. Tillgängligheten förbättras genom ett särskilt investeringsstöd. Genom våra satsningar på kraftigt ökad kapacitet på järnvägen kan förseningarna på allvar minskas för både människor och gods, och det skapas också nya jobb. Detsamma gäller våra förslag för att öka resandet med kollektivtrafik. Vi vill också genomföra en miljardsatsning på gröna jobb för miljön och klimatet. Regeringen pratar om arbetslinjen – vi skapar riktiga jobb.

Vänsterpartiet menar att svenska folkets skattepengar ska användas till bättre skolor, sjukhus och bibliotek, inte till vinster för riskkapitalbolagens ägare. Vi menar att det ska vara förbjudet att driva välfärdsverksamheter i bolagsform med vinst som drivkraft. Vi vill höja kvaliteten i välfärden genom att anställa mer personal och öka anslagen. Vi vill värdesäkra statsbidragen till kommunerna både för att garantera välfärdens kvalitet och för att skapa fler arbetstillfällen. På så sätt förbättras också kvinnors levnadsvillkor. Vi föreslår en rejäl satsning på mer personal och utbildning inom äldreomsorgen. Vi presenterar en rad satsningar för att förbättra kvaliteten i sjukvården och omfattande satsningar för att skapa en likvärdig utbildning och minskade barngrupper på fritids. Vi lämnar förslag för att skapa

en god sjukförsäkring och återförsäkra de som utförsäkrats genom regeringens försämringar. Vi föreslår en individualiserad föräldraförsäkring och höjt och värdesäkrat underhållsstöd.

Vänsterpartiet vill skapa ett arbetsliv där fler får plats. Vi vill avveckla tvångsarbetet i regeringens fas 3. I stället vill vi genomföra en bred satsning på övergångsjobb, utbildningsplatser och arbetsmarknadspolitiska åtgärder som leder till jobb och som rustar människor med kunskap. Vi vill återupprätta arbetslöshetsförsäkringen. Vi vill också avskaffa RUT-avdraget och i stället förbättra vardagen för alla dem som arbetar kvällar, nätter och helger genom att använda dessa pengar till att skapa platser inom barnomsorg på obekvämt arbetstid.

I motsättning till dessa reformer står regeringens ensidiga skattesänkarpolitik. I och med detta minskar möjligheterna att satsa på en bättre och utbyggd välfärd och en rättvis fördelning av de ekonomiska resurserna. Målsättningen med Vänsterpartiets skattepolitik är att få fler människor i arbete, trygga välfärden, öka jämlikheten och jämställdheten och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Då behövs större skatteintäkter än i dag. Vänsterpartiet tar därför steg mot ett skattesystem byggt på principen skatt efter bärkraft.

Vänsterpartiet har presenterat sitt budgetalternativ för utgiftsområde 1 i motion 2011/12:K313. Vi avvisar regeringens förslag på anslag 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* och föreslår att anslaget minskas med ett högst rimligt sparbetning av hovstaten på ca 10 % för 2012, dvs. med 12 350 000 kr. Vidare föreslår vi att riksdagsledamöternas arvoden minskas avsevärt och knyts till prisbasbeloppet, vilket medför en minskning med 62 000 000 kr av anslag 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* I motionen föreslår vi att JO utökas med en ny avdelning med ansvar för övervakning av mänskliga rättigheter i Sverige, vilket innebär en ökning av anslag 2:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen* med 65 000 000 kr. Vi föreslår också att anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* minskas med 300 000 000 kr jämfört med regeringens förslag och att Sieps läggs ned, vilket innebär att anslag 9:1 *Svenska institutet för Europapolitiska studier samt EU-information* minskas med hela anslagsbeloppet, dvs. 19 042 000 kr.

Vad gäller ökningen på Regeringskansliets anslag vill jag nämna följande. 2010 var Vänsterpartiet med om att genomdriva en besparing på 300 miljoner kronor på Regeringskansliet. Bakgrunden var att Regeringskansliet kraftigt utökades under det svenska EU-ordförandeskapet 2009, men den utökningen kvarstod även efter att ordförandeskapet avslutats. Vänsterpartiet såg få skäl till att kraftigt utöka Regeringskansliets ordinarie anslag. Tyvärr konstaterade vi att regeringen valde att värna Regeringskansliets verksamhet i Stockholm på bekostnad av Sveriges representation i utlandet när besparingen skulle genomföras. Det var inte intentionen med den besparing vi var med om att genomdriva. Vi noterar i sammanhanget att flera av de ambassader som hotades av nedläggning efter att majorite-

ten i riksdagen minskat Regeringskansliets anslag redan tidigare hade hotats med nedläggning under den borgerliga regeringen. I budgeten för 2012 föreslås nu en utökning av Regeringskansliets anslag med 300 miljoner kronor. Som motiv anges bl.a. att en rad ambassader ska kunna räddas. Vänsterpartiet välkomnar att ambassaderna i Luanda, Buenos Aires, Hanoi och Kuala Lumpur kan fortsätta sin verksamhet men menar att det hade varit fullt möjligt inom det tidigare anslaget, om den politiska viljan hade funnits. Därför avvisar vi denna utökning av Regeringskansliets anslag.

Då riksdagen kan antas komma att fatta ett rambeslut om en annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Vänsterpartiet presenterat deltar jag inte i beslutet om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 1, och jag presenterar inget formellt motförslag till utskottsbehandling.

4. Utrikesförvaltningens organisation, punkt 5 (V)

Mia Sydow Mölleby (V) anför:

Det krävs kunskap för att kunna analysera maktordningen mellan män och kvinnor och de olika uttryck den tar sig i olika delar av världen. Att arbeta fram verktyg för att bryta denna ordning kräver ännu mer kunskap. På de svenska utlandsmyndigheterna skrivs årliga rapporter om situationen i fråga om mänskliga rättigheter, och man tar fram underlag för samarbetsstrategier inom utvecklingssamarbetet. I dessa är det viktigt att det finns med en tydlig analys utifrån ett könsmaktsperspektiv. För att detta ska vara möjligt behöver enligt min mening kompetensen höjas, och alla ambassader och biståndskontor behöver ha en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet.

5. Tillkännagivande om förstärkta resurser för djurskyddskontroller, punkt 6 (MP)

Peter Eriksson (MP) anför:

Jag står bakom utskottets gemensamma förslag till tillkännagivande om förstärkta resurser för djurskyddskontroller, men jag vill ändå peka på det faktum att det i Miljöpartiets budgetmotion finns förslag om ytterligare 125 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Den statliga verksamheten på regional nivå genom länsstyrelserna har enligt min mening allt sämre förutsättningar för sitt arbete inom naturvård och miljöskydd, särskilt med miljömålsarbetet men även med djurskyddet. I Miljöpartiets motion föreslås för 2012 att de ytterligare 125 miljoner kronor ska läggas på bl.a. djurskyddskontroller (40 miljoner kronor), övergripande miljömålsarbete (25 miljoner kronor), skogsskydd (20 miljoner kronor), hav i balans (15 miljoner kronor) och kvinno- och mansjourer (10 miljoner kronor).

6. Tillkännagivande om förstärkta resurser för djurskyddskontroller, punkt 6 (SD)

Jonas Åkerlund (SD) anför:

Jag står bakom utskottets gemensamma förslag till tillkännagivande om förstärkta resurser för djurskyddskontroller, men jag vill ändå peka på det faktum att det i Sverigedemokraternas budgetmotion finns förslag om ytterligare 60 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag i syfte att stärka bidraget till länsstyrelsernas djurskyddskontroller.

7. Tillkännagivande om förstärkta resurser för djurskyddskontroller, punkt 6 (V)

Mia Sydow Mölleby (V) anför:

Jag står bakom utskottets gemensamma förslag till tillkännagivande om förstärkta resurser för djurskyddskontroller. Jag kan dock konstatera att det av budgetpropositionen inte gick att utläsa att den bibehållna insatsen för djurskyddskontroller inte uppgick till samma belopp som 2011, dvs. 25 miljoner kronor. Jag anser att riksdagens partier därigenom har saknat ett fullständigt underlag för att formulera ett alternativ till regeringens politik i denna del.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2011/12:1

Proposition 2011/12:1 Budgetpropositionen för 2012 utgiftsområde 1:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696) (avsnitt 2.1 och 11.3).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 6:1 Allmänna val och demokrati besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2013–2015 (avsnitt 9.9.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 6:6 Stöd till politiska partier besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 171 200 000 kronor 2013 (avsnitt 9.9.6).
4. Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, vad gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt följande uppställning: (se prop.).
5. Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen (avsnitt 2.2 och 5.4.1).
6. Riksdagen godkänner riksdagsstyrelsens förslag till investeringsplan för ramanslaget 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag för 2012–2015 (avsnitt 5.4.2).
7. Riksdagen godkänner riksdagsstyrelsens förslag till investeringsplan för ramanslaget 2:3 Riksdagens fastighetsanslag för 2012–2015 (avsnitt 5.4.3).
8. Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i verksamheten intill ett belopp av 100 000 000 kronor (avsnitt 5.4.2).
9. Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 420 000 000 kronor (avsnitt 5.4.3).
10. Riksdagen beslutar att det för ramanslaget 2:3 Riksdagens fastighetsanslag för 2012 ska finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag (avsnitt 5.4.3).
11. Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, vad gäller anslag för Riksdagsförvaltningen, enligt följande uppställning: (se prop.).

12. Riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO), för 2012 får finansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet med anslag (avsnitt 5.4.4).
13. Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 ett anslag under utgiftsområde 1 Rikets styrelse för Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO), enligt följande uppställning: (se prop.).

Proposition 2011/12:1 Budgetpropositionen för 2012 utgiftsområde 15:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i budgetlagen (2011:203) (avsnitt 2.1 och 3.8.3).

Redogörelse 2010/11:RS2

Redogörelse 2010/11:RS2 Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2010.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:K209 av Roger Haddad (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en flytt av Sveriges ambassad från Syrien till Libanon.

2011/12:K231 av Eva Sonidsson och Christina Karlsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjlighet till granskning av apanaget till kungahuset.

2011/12:K235 av Marta Obminska (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i lämpligt sammanhang se över frågan om föräldraledighet för statsråd.

2011/12:K245 av Robert Halef (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förlägga en ambassad till Beirut, Libanon.

2011/12:K250 av Anders Hansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett utökat samarbete mellan Sverige, Danmark och Norge med avseende på ambassader, representationer, delegationer och konsulat.

2011/12:K261 av Peter Eriksson m.fl. (MP):

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om offentlig redovisning av juridiska personers bidrag till partier.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om partiets skyldighet att offentliggöra fysiska personer som ger mer än 20 000 kr per år till ett parti.
3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om att statsstödsberättigat partis regionorganisation ska omfattas av lagstiftning om offentlig redovisning av juridiska personers bidrag till partierna.
4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om att statsstödsberättigat partis region- och lokalorganisationer ska vara skyldiga att offentliggöra fysiska personer som ger mer än 20 000 kr per år till dessa organisationer.
5. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om offentlig redovisning av juridiska personers ekonomiska bidrag till enskilda ledamöter i riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige samt till personer som i val kandiderar till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige.
6. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om skyldighet för enskilda ledamöter i riksdagen, Europaparlamentet, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige samt för enskilda personer som i val kandiderar till riksdagen, Europaparlamentet, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige att offentliggöra fysiska personer som ger mer än 10 000 kr per år till dem.

2011/12:K264 av Krister Örnfjäder (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fördelning av anslag till kontroll av djurskydd.

2011/12:K268 av Leif Pettersson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om presstödsförordningen.

2011/12:K269 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa allmänt driftsstöd till tidningar knutna till politiska partier.

2011/12:K278 av Adnan Dibrani och Mattias Jonsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheter att pröva inkomstgarantin för statsråd.

2011/12:K282 av Annelie Enochson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att omlokalisera Sveriges ambassad från Tel Aviv till västra Jerusalem.

2011/12:K312 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om öppen redovisning av politiska partiers intäkter.

2011/12:K313 av Lars Ohly m.fl. (V):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag (tkr)	Anslagsförändring (tkr)
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	123 501	-12 350
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	815 269	-62 000
2:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	79 815	+65 000
4:1 Regeringskansliet m.m.	6 612 238	-300 000
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	19 042	-19 042
Summa		-328 392

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) bör läggas ned.

2011/12:K314 av Lars Ohly m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insyn i kungliga hovstaternas ekonomi och verksamhet.

2011/12:K317 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att Riksdagens ombudsmän (JO) ska utökas med en ny avdelning med ansvar för övervakning av mänskliga rättigheter i Sverige.

2011/12:K326 av Isak From och Katarina Köhler (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av statliga stimulansåtgärder för att åstadkomma bredare ägande i dagstidningsbranschen och på så vis skapa större urval för konsumenterna.

2011/12:K327 av Sven-Erik Österberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det statliga partistödet.

2011/12:K328 av Sven-Erik Österberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över den överenskommelse om redovisning av anslaget till kungliga hovstaterna som träffats mellan regeringen och riksmarskalksämberet.

2011/12:K332 av Allan Widman m.fl. (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör utreda på vilket sätt de regleringar av partistöd som Sverige har ratificerat kan inarbetas i svensk lagstiftning.

2011/12:K341 av Ibrahim Baylan (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om öppenhet kring finansiering av enskilda kandidaters personvalskampanjer.

2011/12:K349 av Börje Vestlund (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om offentlig redovisning av bidrag till politiska partier.

2011/12:K379 av Hans Wallmark och Mats Johansson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en fortsatt neddrappning av det statliga presstödet med målet att stödet avskaffas.

2011/12:K384 av Peter Eriksson m.fl. (MP):

1. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696).
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en utredning om en ny mediepolitik i Sverige.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en ny modell för långsiktigt stabila ekonomiska förutsättningar för kvinno- och mansjourer.
4. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt uppställning:

	Anslag	2012	2013	2014
3:1	Sametinget	+7	+7	+7
4:1	Regeringskansliet m.m.	-300	-300	-300
5:1	Länsstyrelserna m.m.	+125	+195	+240
6:2	Justitiekanslern	-1	-1	-1
6:3	Datainspektionen	-37,393	-37,393	-37,393
	<i>Nya anslag</i>			
2:4	En ny nationell tillsynsorganisation	+10	+10	+10
	Summa	-198	-128	-83
	<i>Specificering av anslagsförändringar</i>			
3:1	Sametinget; litteratur, politiskt stöd m.m.	+7	+7	+7
5:1	Överförs till UO4 Ny integritetsskyddsmyndighet	-1	-1	-1
5:1	Kvinnojourer	+10	+10	+10
5:1	Övergripande miljömålsarbete	+25	+45	+55
5:1	Giftfri miljö	+5	+5	+10
5:1	Hav i balans	+15	+45	+60
5:1	Levande sjöar och vattendrag	+5	+15	+25
5:1	Myllrande våtmarker	+5	+15	+20
5:1	Skogsskydd	+20	+20	+20
5:1	Djurskyddskontroller	+40	+40	+40
6:2	Överförs till UO4 Ny integritetsskyddsmyndighet	-1	-1	-1
6:3	Överförs till UO4 Ny integritetsskyddsmyndighet	-37,393	-37,393	-37,393

2011/12:K394 av Jonas Åkerlund och Thoralf Alfsson (båda SD):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 1 Rikets styrelse 114 000 000 kr mindre än vad regeringen föreslagit för budgetåret 2012 eller således 11 695 000 000 kr.

	Anslag	Anslagsförändring
3:1	Sametinget	+5
4:1	Regeringskansliet m.m.	-300
5:1	Länsstyrelserna m.m.	+60
6:6	Stöd till politiska partier	-17
7:2	Åtgärder för den nationella minoriteten romer	-11,5
	Summa	-114

2011/12:C369 av Fredrik Lundh Sammeli (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en myndighet och ett departement med huvudansvar för överskultsättningsproblematiken.

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S):

99. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 16 Sveriges representation i världen.

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla svenska ambassader och biståndskon-
tor ska ha en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet.

2011/12:Fö228 av Peter Hultqvist m.fl. (S):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättande av en särskild enhet för informa-
tionssäkerhet och cybersäkerhet i Regeringskansliet.

2011/12:Kr269 av Annelie Enochson och Roland Utbult (båda KD):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa att de judiska institutionerna
och den judiska livsstilen skyddas i Sverige.

2011/12:MJ376 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att länsstyrelserna bör få förstärkta resurser
för tillsynen av djurskyddet och att detta ska finansieras med att
kontrollavgiften återinförs.

BILAGA 2

Regeringens och riksdagsstyrelsens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i budgetlagen (2011:203)

Härigenom föreskrivs att punkterna 5 och 6 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till budgetlagen (2011:203) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5. Bestämmelserna i 6 kap. 4 § tillämpas i fråga om utlåning från och med den 1 januari 2012.

6. Bestämmelserna i 6 kap. 5 § tillämpas från och med den 1 januari 2012.

5. Bestämmelserna i 6 kap. 4 § tillämpas i fråga om utlåning från och med den 1 januari 2012. *För studielån enligt studiestödslagen (1999:1395) tillämpas dock dessa bestämmelser från och med den 1 januari 2013.*

6. Bestämmelserna i 6 kap. 5 § tillämpas från och med den 1 januari 2012. *För studielån enligt studiestödslagen (1999:1395) tillämpas dock dessa bestämmelser från och med den 1 januari 2013.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

1 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att punkt 7 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

7. Den som sänder kommersiell radio och omfattas av *sjätte* punkten ska betala avgift

a) enligt 15–17 §§ den upphävda lokalradiolagen (1993:120), om tillståndet ursprungligen meddelades före den 1 juli 2001, eller

b) enligt 4 b § lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område, om tillståndet ursprungligen meddelades efter den 1 juli 2001.

Föreslagen lydelse

7. Den som sänder kommersiell radio och omfattas av punkten 6 ska betala avgift

a) enligt 15–17 §§ i den upphävda lokalradiolagen (1993:120), om tillståndet ursprungligen meddelades före den 1 juli 2001, eller

När Myndigheten för radio och tv tillämpar 17 § andra stycket i den upphävda lokalradiolagen i fråga om den avgift som avses i första stycket a, ska myndigheten för varje tillståndshavare göra en proportionell minskning av avgiften så att det totala avgiftsuttaget per år för samtliga tillstånd minskas med sammanlagt 12 miljoner kronor.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

2. Myndigheten för radio och tv ska senast den 31 januari 2012 fastställa de belopp som ska betalas under 2012.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Stödet är avsett att bekosta handläggarghjälp åt riksdagens ledamöter. Stödet beräknas efter normen att det ska motsvara kostnaden för en politisk sekreterare per riksdagsledamot.

Vid bestämmande av stödets storlek ska beloppet 52 800 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Vid bestämmande av stödets storlek ska beloppet 53 900 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

¹ Senaste lydelse 2010:1931

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Utskottets förslag stämmer överens med regeringens, riksdagsstyrelsens och justitieombudsmännens förslag till anslagsfördelning. Företrädarna för Miljöpartiet de gröna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet redovisar sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

Utskottets förslag till anslag för 2012 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Belopp i tusental kronor

Anslag	Ändring	Utskottets förslag
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	±0	123 501
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. ¹	±0	815 269
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag ¹	±0	678 582
2:3 Riksdagens fastighetsanslag ¹	±0	90 000
2:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen ¹	±0	79 815
3:1 Sametinget	±0	34 693
4:1 Regeringskansliet m.m.	±0	6 612 238
5:1 Länsstyrelserna m.m.	±0	2 357 432
6:1 Allmänna val och demokrati	±0	35 340
6:2 Justitiekanslern	±0	34 488
6:3 Datainspektionen	±0	37 393
6:4 Svensk författningssamling	±0	1 200
6:5 Valmyndigheten	±0	18 246
6:6 Stöd till politiska partier	±0	171 200
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	±0	89 917
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	±0	11 500
8:1 Presstödsnämnden	±0	6 543
8:2 Presstödd	±0	567 119
8:3 Myndigheten för radio och tv	±0	25 432
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	±0	19 042
Summa	±0	11 808 950

¹ Anslag avsedda för riksdagen eller dess myndigheter.

Not: Med ändring avses ändringar av anslag gentemot förslag i propositionen (prop. 2011/12:1).

BILAGA 4

Utrikesutskottets yttrande 2011/12:UU1y

Utrikesförvaltningen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade vid ett sammanträde den 11 oktober 2011 att ge utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över budgetproposition 2011/12: 1 utgiftsområde 1 Rikets styrelse samt därtill hörande motioner.

Utrikesutskottet väljer att i det följande lämna synpunkter på anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m., inom utgiftsområde 1, samt på motionerna 2011/12:K209 (FP), 2011/12:K245 (KD), 2011/12:K250 (M), 2011/12:K282 (KD), 2011/12:K394 (SD), 2011/12:U315 (S) yrkande 99 och 2011/12:U329 (V) yrkande 16.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att 6 612 miljoner kronor anslås *anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m.* Anslaget används för Regeringskansliets förvaltningskostnader. I anslaget ingår Statsrådsberedningen, samtliga departement, Förvaltningsavdelningen, utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och andra utredningar. Anslaget föreslås öka till den nivå som föreslogs i budgetpropositionen för 2011. Detta innebär en anslagsökning med 300 miljoner kronor, exklusive pris- och löneomräkning.

Utrikesrepresentationen bestod i december 2010 av 100 utlandsmyndigheter, varav 87 ambassader, 6 konsulat samt 7 representationer och delegationer. Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. I 86 av de 192 länder som är medlemmar i FN finns i slutet av 2011 en svensk ambassad. Sverige har också ungefär 400 honorärkonsulat.

Under åren 1990 t.o.m. 2011 har 32 ambassader och 8 karriärkonsulat öppnats. Beaktat att avvecklingen av ambassaderna i Buenos Aires, Hanoi, Kuala Lumpur och Luanda avbryts har för samma period 30 ambassader och 25 karriärkonsulat stängts.

Förändringar i omvärlden och i politikens inriktning, liksom kraven på en effektiv användning av resurser leder till anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) har lämnat en rapport om hur utrikesförvaltningen kan utvecklas. Vidare har en offentlig utredning utrett utrikesförvaltningen och lämnat ett slutbetänkande i mars 2011, Utrikesförvaltning i världsklass (SOU 2011:21).

Utskottet

Motionerna

Socialdemokraterna framhåller i *kommittémotion 2011/12:U315 (S) yrkande 99* bl.a. vikten av att slå vakt om Utrikesdepartementets möjligheter att såväl behålla som nyrekrytera kompetent personal. Vidare framhåller motionärerna den överenskommelse som slöts i augusti 2011 mellan regeringen och Socialdemokraterna och som innebär att ambassaderna i Hanoi, Buenos Aires, Luanda och Kuala Lumpur räddas från nedläggning och att UD i närtid ska stärka sin närvaro på viktiga tillväxtmarknader. Motionärerna anser även att det kritiserade beslutet att lägga ned generalkonsulatet i New York utgör ett exempel på regeringens kortsiktiga prioriteringar och att Sverige bör ha ett generalkonsulat i New York.

Sverigedemokraterna föreslår i *kommittémotion 2011/12:K394 (SD)* bl.a. att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. sänks med 300 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Den *enskilda motionen 2011/12:K250 (M)* innehåller ett yrkande om att riksdagen tillkännager för regeringen att samarbetet mellan Sverige, Danmark och Norge bör utökas när det gäller ambassader, representationer, delegationer och konsulat.

I den *enskilda motionen 2011/12:K209 (FP)* föreslås att Sveriges ambasad i Syrien flyttas till Libanon. Motionären anför bl.a. att det av politiska skäl och med tanke på regimens behandling av det syriska folket skulle vara en viktig politisk signal från Sverige att ambassaden flyttas till Beirut. I den *enskilda motionen 2011/12:K245 (KD)* föreslås att man förlägger en ambasad till Beirut i Libanon. I motionen anges bl.a. att det på grund av tidigare mycket ansträngda relationer mellan Syrien och Libanon finns anledning att se över ambassadfördelningen. I den *enskilda motionen 2011/12:K282 (KD)* föreslås att riksdagen ska begära att regeringen omlokaliserar Sveriges ambasad från Tel Aviv till västra Jerusalem. Motionären anför bl.a. att Israel är det enda landet i världen där en svensk ambasad inte ligger i huvudstaden och att en tvåstatslösning av den israelisk-palestinska konflikten skulle innebära att Jerusalem skulle vara huvudstad för bägge staterna. En ambassadflytt skulle då vara en deklaration i handling från svensk sida.

Den *enskilda motionen 2011/12:U329 (V) yrkande 16* innehåller förslag om att alla svenska ambassader och biståndskontor ska ha en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att öka *anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m.* med 300 miljoner kronor, exklusive pris- och löneomräkning. Anslagsökningen innebär bl.a. att beslutet att stänga ambassaderna i Buenos Aires, Hanoi, Luanda och Kuala Lumpur kan återkallas.

Sveriges representation utomlands är en vital fråga för vårt lands utrikes-, bistånds- och näringspolitik. Enligt utskottets uppfattning är en väl rustad utrikesförvaltning, både på UD i Stockholm och på plats ute i världen, en förutsättning för att kunna vidmakthålla relationer som ligger till grund för samarbete på en mängd viktiga områden och för att kunna förstå politiska, ekonomiska och kulturella trender.

Utskottet anser, liksom regeringen, att förändringar i omvärlden, liksom kraven på en effektiv användning av resurser, motiverar anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. Regeringen tillsatte i juli 2009 en offentlig utredning för att genomföra en bred översyn av den svenska utrikesförvaltningen. Den särskilde utredaren presenterade sin rapport, En utrikesförvaltning i världsklass, i mars 2011 (SOU 2011:21). Utredaren lämnade över hundra förslag och rekommendationer som spänner över ett brett fält, alltifrån ökat departementsöverskridande samarbete inom Regeringskansliet vad gäller utrikespolitiska frågor till utveckling av it-system för hantering av konsulära ärenden. Beträffande svensk diplomatisk närvaro i utlandet föreslås ett antal kriterier för på vilka orter närvaro bör prioriteras. Utredaren menar även att det skett en olycklig balansförskjutning av personal och resurser från utlandsorganisationen mot hemmaförvaltningen och lämnar förslag på hur detta kan korrigeras. Utredaren har vid tre tillfällen föredragit sitt arbete för utskottet. Utredningens förslag har remissbehandlats och bereds för närvarande av en projektgrupp på Utrikesdepartementet. Projektet ska avslutas med en slutrapport senast den 16 april 2012. Utskottet avser att informera sig om detta beredningsarbete.

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) föreslår i sin rapport, UD i en ny sits – organisation, ledning och styrning i en globaliserad värld (ESO 2011:1), bl.a. att riksdagens styrning av utrikes- och säkerhetspolitiken bör förbättras. Detta kan enligt rapporten ske genom att regeringen årligen tar fram en verksamhetsberättelse för utrikesförvaltningen där det framgår hur UD använt sina resurser när det gäller verksamhetsinriktning och hur stor del av resurserna som har gått till UD respektive utrikesrepresentationen.

Enligt utskottets uppfattning kräver en framgångsrik utrikespolitisk verksamhet långsiktig strategisk inriktning och en flexibel och effektiv förvaltning. Regeringen bör därför löpande samråda med riksdagen om den fortsatta strategiska utvecklingen av Sveriges utrikesrepresentation. För att uppnå effektivitet i utrikesförvaltningen är det också viktigt att slå vakt om utrikesdepartementets möjligheter att såväl behålla som rekrytera personal. Utskottet vill också betona vikten av att Sverige stärker sin närvaro på

viktiga tillväxtmarknader och att resurser satsas för att stödja viktiga framtidsbranschens exportsatsningar. I det sammanhanget välkomnar utskottet regeringens beslut att öppna ett generalkonsulat i Bombay, Indien.

Utskottet vill med anledning av motionerna erinra om att de nordiska och baltiska länderna i augusti 2011 undertecknade ett samförståndsavtal om postering av diplomater på varandras utlandsmyndigheter. Avtalet ska underlätta för de nordiska och baltiska länderna att upprätthålla en diplomatisk närvaro runt om i världen genom flexibla och kostnadseffektiva lösningar. Avtalet reglerar diplomatiska och praktiska aspekter vid postering av diplomater på ett annat nordiskt eller baltiskt lands utlandsmyndighet.

Utskottet vill slutligen erinra om att beslutskompetensen, enligt regeringsformen, i frågor som rör utrikesförvaltningens organisation och personal samt fördelningen av resurser inom utrikesförvaltningen, t.ex. när det gäller jämställdhetsfrågor, ligger hos regeringen eller hos de myndigheter som lyder under regeringen. Enligt utskottets mening är det mot denna bakgrund inte riksdagens uppgift att göra tillkännagivanden enligt motionärernas förslag i frågor av denna typ. Utskottet vill i detta sammanhang dock understryka sitt tidigare uttalande (bet. 2010/11:UU1y) om vikten av att frågor om jämställdhet och mångfald genomsyrar Regeringskansliets hela verksamhet.

Motionerna 2011/12:U315 (S) yrkande 99, 2011/12:K394 (SD), 2011/12:K250 (M), 2011/12:K209 (FP), 2011/12:U329 (V) yrkande 16, 2011/12:K245 (KD) och 2011/12:K282 (KD) bör avstyrkas av konstitutionsutskottet.

Stockholm den 8 november 2011

På utrikesutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Urban Ahlin (S), Walburga Habsburg Douglas (M), Carina Hägg (S), Kent Härstedt (S), Mats Johansson (M), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Kerstin Lundgren (C), Bodil Ceballos (MP), Désirée Pethrus (KD), Julia Kronlid (SD), Hans Linde (V), Ulrik Nilsson (M), Désirée Liljevall (S), Peter Jeppsson (S) och Ismail Kamil (FP).

Avvikande meningar

1. Anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. (SD)

Julia Kronlid (SD) anför:

Sverigedemokraterna anser att Regeringskansliet är viktigt för att effektivt och kompetent bistå regeringen i dess uppgift att styra landet. Utgifterna för detta ökade emellertid kraftigt i och med det svenska ordförandeskapet i EU 2009 och vi tillstyrker därför inte förslaget att öka anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. med 300 miljoner kronor. Enligt Sverigedemokraternas bedömning bör anslagsnivån trots detta vara tillräcklig för att genomföra beslutet att behålla ambassaderna i Buenos Aires, Hanoi, Luanda och Kuala Lumpur. Besparingar bör i stället göras inom ramen för personalstab och övriga utgifter som ökade under det svenska ordförandeskapet 2009. Det anförda innebär att jag anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motion 2011/12:K394 (SD) i den del som rör anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m.

2. Jämställdhetsarbete (V)

Hans Linde (V) anför:

Vänsterpartiet vill framhålla att det krävs kunskap för att kunna analysera maktordningen mellan män och kvinnor och de olika uttryck den tar sig i olika delar av världen. Att arbeta fram verktyg för att bryta denna ordning kräver ännu mer kunskap.

På de svenska utlandsmyndigheterna skrivs årliga rapporter om situationen i fråga om mänskliga rättigheter, och man tar fram underlag för samarbetsstrategier inom utvecklingsarbetet. I dessa är det viktigt att det finns med en tydlig analys utifrån ett könsmaktsperspektiv. För att detta ska vara möjligt behöver kompetensen höjas, och alla ambassader och biståndskontor behöver ha en handläggare som ansvarar för jämställdhetsarbetet. Det anförda innebär att jag anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motion 2011/12:U329 (V) yrkande 16.

Särskilt yttrande

Utlandsrepresentationen (V)

Hans Linde (V) anför:

Sveriges representation i utlandet är i grunden en fråga som beslutas av regeringen, inte av riksdagen. Det finns dock en möjlighet för riksdagen att inom budgetprocessen (exempelvis genom anslagsvillkor) tydliggöra hur medlen för utlandsrepresentationen – inom ramen för utgiftsområde 1 och anslaget 4:1 Regeringskansliet – ska användas. Vänsterpartiet vill därför i detta sammanhang utnyttja möjligheten att deklarerat partiets ståndpunkt när det gäller den av regeringen planerade och genomförda omläggningar av Sveriges ambassader och konsulat.

Vänsterpartiet är inte principiellt motståndare till att utlandsrepresentationer öppnas eller stängs, det är naturligt att det sker en kontinuerlig översyn av var det bedöms vara mest prioriterat att vara närvarande. Men det har varit uppenbart att den borgerliga regeringens omläggning av Sveriges utlandsrepresentation inte skett i ett politiskt vakuum. Den är starkt kopplad till en omläggning av svensk utrikespolitik bort från en självständig svensk utrikespolitik till allt tydligare band till USA, det som brukar kallas ”den transatlantiska länken”. Detta är en utveckling som Vänsterpartiet starkt motsätter sig. Därför var Vänsterpartiet kritiskt till att regeringen under förra mandatperioden stängde ambassaderna i Managua (Nicaragua) och Gaborone (Botswana). Dessa två ambassader var tydliga symboler för Sveriges självständiga röst i världen, som Vänsterpartiet vill värna. Vänsterpartiet har motsatt sig att Sverige under rådande omständigheter åter bemannat och öppnat ambassaden i Irak (Bagdad) och uppgraderat sektionskontoret för bistånd till en ambassad i Afghanistan (Kabul). Vänsterpartiet har även motsatt sig att Sveriges delegation vid Nato i Bryssel uppgraderats, eftersom vi sett detta som ytterligare ett steg bort från en alliansfrihet vi vill slå vakt om.

2010 var Vänsterpartiet med om att genomdriva en besparing på 300 miljoner kronor på Regeringskansliet. Bakgrunden var att Regeringskansliet kraftigt utökades under det svenska EU-ordförandeskapet 2009, men den utökningen kvarstod även efter att ordförandeskapet avslutats. Vänsterpartiet såg få skäl till att kraftigt utöka Regeringskansliets ordinarie anslag. Tyvärr konstaterade vi att regeringen valde att värna Regeringskansliets verksamhet i Stockholm på bekostnad av Sveriges representation i utlandet när besparingen skulle genomföras. Det var inte intentionen med den besparing vi var med om att genomdriva. Vi noterar i sammanhanget att flera av de ambassader som hotades av nedläggning efter att majoriteten i riksdagen minskat Regeringskansliets anslag redan tidigare hade hotats med nedläggning under den borgerliga regeringen.

I budgeten för 2012 föreslås nu en utökning av Regeringskansliet anslag med 300 miljoner kronor. Som motiv anges bl.a. att en rad ambassader ska kunna räddas. Vänsterpartiet välkomnar att ambassaderna i Luanda, Buenos Aires, Hanoi och Kuala Lumpur kan fortsätta sin verksamhet, men menar att det varit fullt möjligt inom det tidigare anslaget, om den politiska viljan hade funnits. Därför avvisar vi denna utökning av Regeringskansliets anslag.